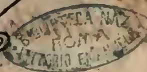

. I . O . B .

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
13 A
35

68-13-A-35

STATVTA ORDINIS DOMVS HOSPITALIS HIERVSALEM.

Io: Bosio. re

Bibliot. Coll. Rom. Soc. Iesu

Ad Lectorem F. Didacus Rodriguez.

En Solymi quæcunq; patres statuere vetusto
Tēpore, in hoc vnū CLAVDIVS *arctat opus.*
Innouat, antiquat, resecat, dilatat, & ornat.
Lector inoffenso perlege cuncta pede.
Arma viro quondam placuere, atq; horrida bella:
Nunc reuocat leges priscaq; iura senex.
Sed pietas cordi est, cordi cœlestia regna:
En geminas animi mistica signa cruces.

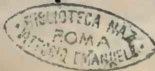
& si in eorum in fratres receptione ad illo-
rum obseruationis promissionem iuramento
& uoto se astrinxissent (prout in eisdem li-
teris, in quibus tenor de nouo ordinatorum
statutorum & stabilimentorum, concordia-
rum, usuum & consuetudinum de uerbo ad
uerbum insertus fuit, plenius cõtinetur) Ni-
hilominus ipsi Claudius Magister & capi-
tulum considerantes quòd in eisdem sta-
tutis, stabilimentis, & consuetudinibus plu-
ra erant, quæ cum tunc temporis moribus nõ
satis conueniebant, aut confusè & obscurè
posita reperiebantur, et propterea litibus uiã
dabant, alia uerò inter se dissidebant & cõ-
trarium sensum præ se ferre uidebantur, ac
complura ad rem nihil omnino faciebãt: ope-
ra nonnullorum ipsius Hospitalis fratrum il-
lius negociorum peritissimorũ ad id speciali-
ter deputatorum effecerunt, ut sublatis quã-
tum fieri potuit difficultatibus, & omni am
biguo intellectu, dilucidatis obscuris, & ys

quæ dissidere uidebantur in unũ sensum ad-
ductis, & quibusdam nõ necessarijs resecatis, ac additis permultis alijs stabilimẽtis ad diuini cultus augmentum & ipsius Hospitalis utilitatem ac salubrem illius personarum directioni tendentibus: quæ post modum per quondam Ioannem de Homodes tunc in humanis agentem et ipsius Hospitalis Magistrũ & dictum Claudium ac alios ipsius Hospitalis magistros successiuè edita fuerant, & ab omnibus desiderabantur & efflagitabãtur: statuta, stabilimẽta, et consuetudines huiusmodi in unum nouum uolumen sub nomine ipsius Claudij magistri redigerentur & cõpilarentur. Quare pro parte Claudij Magistri & Capituli prædictorum nobis fuit humiliter supplicatũ, ut statutis, stabilimentis, & consuetudinibus in unum nouum uolumẽ ut præfertur redactis & compilatis pro eorum subsistẽtia firmiori robur nostræ approbationis adijcere aliasq; in præmissis oppor-

AVlus Episcopus seruus seruorũ Dei

Ad perpetuã rei memoriam. Salubri regularium personarum quarumlibet dilectioni sollicitis studijs intendẽtes ijs quæ ad id tendere dignoscuntur nostræ approbationis robur libẽter adijcimus, aliasq; desuper disponimus prout in domino conspicimus salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorũ filiorum Claudij dela Sengle Magistri & Capituli generalis Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani nobis nuper exhibita petitio continebat,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quòd licet aliàs fœlicis recordationis Innocẽ-
tius papa VIII. prædeceßor noster stabili-
menta, cõcordias, statuta, consuetudines, usus
& naturas dicti Hospitalis in unum uolumẽ
redacta & per nõnullos tunc sanctæ Rom.
Ecclesiæ Cardinales examinata per suas li-
teras approbauerit & confirmauerit, ac di-
ctarum literarum suarum patrocinio cõmu-
nierit supplens omnes & singulos defectus
(si qui interuenerant in eisdẽ) eaq; uoluerit
et mandauerit in posterum inuiolabiliter ob-
seruari, decernẽs tunc & pro tempore exi-
stentes Magistrum et fratres dicti Hospita-
lis seu eius Religionis ad eorum dũtaxat ex
institutis regularibus, stabilimentis, statutis,
consuetudinibus, usibus et naturis, quæ hacte
nus uiguerant in ipso Hospitali, obseruationẽ
teneri et obligari, quæ in ea noua eorũ mo-
deratione & ordinatione continebantur: &
non aliorum, quæ ut pote inutilia & super-
flua, aut aliàs in obseruabilia tenta fuerant;

tunè prouidētes de benignitate apostolica di gnaremur. Nos igitur ad præclara religionis huiusmodi merita debitū respectum habentes & consyderantes illius fratres fidei catholicæ indefessos propugnatores, cultores et defensores existere, huiusmodi supplicatiōibus inclinati stabilimēta, statuta & consuetudines in unū uolumen sub nomine ipsius Claudij Magistri, ut præfertur, redacta & cōpilata, quæ per dilectos filios nostros Ioannem Angelum S. Stephani in Cœlio monte de Medicis, & Fabium S. Siluestri titulorū Mignanellum nuncupatos præsbyteros Cardinales inspici et examinari fecimus, ac de quorum continentia ab eisdem Io. Angelo & Fabio Cardinalibus fidelem habuimus relationem, apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac illis plenum perpetuæ et inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, supplentes omnes et singulos tā iuris q̃ facti defectus, si qui forsan interuenerint

in eiſdem, eaq; omnia perpetuis futuris tem-poribus ualida et efficacia fore ſuosq; plena-rios effectus ſortiri & ea ſolum & nõ alia antiqua ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Non obſtãtibus præmiſ-ſis ac conſtitutionibus et ordinationibus apo ſtolicis cæterisq; contrarijs quibuſcũq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, adie-ctionis, ſuppletionis & decreti infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis au-tem hoc attentare præſumpſerit indignatio-nem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno incar-nationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto. Quarto Idus Iunij. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Barengus.

NOMINA MAGISTRORVM Hospitalis.

1 GERARDVS. tum Hospitalis præfectus, cum à christianis Duce Godofredo Hierusalem capta est, Anno Domini M. D. LXXXXIX.

2 Raymondus de Podio.

3 Augerius de Balben.

4 Arnaldus de Comps.

5 Gilbertus Assaly.

6 Castus.

7 Iobertus.

8 Rogerius de Molins.

9 Garnerius de Napoli Suriæ.

10 Ermengardus Daps.

11 Gotfredus de Duysson.

12 Alphonsus de Portugallia.

13 Gotfredus le Rat.

14 Guarinus de Monte acuto.

15 Gerinus.

16 Bertrandus de Comps.
17 Petrus de Villebride.
18 Gulielmus de Castelno.
19 Hugo Reuel.
20 Nicolaus Lorgue.
21 Ioannes de Villers.
22 Odo de Pinibus.
23 Gulielmus de Villaret.
24 Fulco de Villaret.
25 Mauricius de Pagnac uiuẽte Fulcone de Villaretò à Conuentu electus.
26 Elionus de Villa noua.
27 Deodatus de Gozono.
28 Petrus de Corniliano.
29 Rogerius de Pinibus.
30 Remondus Berengarius.
31 Robertus de Iuly.
32 Ioannes Ferdinandus de Heredia.
33 Philibertus de Niliac.
34 Antonius Fluuianus.
35 Ioannes de Lastic.

A Ω

RATER Claudius de la Sengle Dei gratia sacrae domus Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani Magister humilis, pauperumq; Iesu Christi custos, & nos Baiuliui, Priores, Cōmendatarij & fratres Capitulum generale celebrantes. Vniuersis & singulis eiusdem domus fratribus praesentibus & futuris salutem & fraternam charitatem. Varia & inconstans rerum humanarum conditio hoc habet, ut quod omnibus temporibus aequè aptum & conueniens esset, nulla unquam lege

36 *Iacobus de Milly*;
37 *Petrus Remondus Zacosta.*
38 *Ioannes Baptista de Vrsinis.*
39 *Petrus Daubusson.*
40 *Emericus Damboise.*
41 *Guido de Blanchefort.*
42 *Fabritius de Carreto.*
43 *Philippus de Villers Lisleadam.*
44 *Perinus de Ponte.*
45 *Desiderius de Tolono Sancta Ialla.*
46 *Ioannes de Homedes.*
47 CLAVDIVS DELA SENGLE.

comprehendi potuerit. Fieri enim nequit ut certus quiſpiam in eodem tenore ſemper con ſtans ordo & modus ſtatuatur in ijs rebus quæ quotidie mutantur. Quapropter ueluti prudentes nautæ non ſemper eũdem curſum tenent, ſed tempeſtatibus obſequuti mutata ſæpe uelificatione ad eum quo tendũt locum perueniunt: ſic ſapientes magiſtratus non ſemper eiſdem legibus utuntur; ſed pro tem porum ratione quãdoq; ueteres abrogant, & nouas condunt, peritorum medicorum more nouis morbis noua remedia adhibentes. Itaq; nos cum perſpiceremus in legibus & ſtatu= tis quæ à maioribus noſtris tradita habemus plurima ineſſe, quæ cum huius ætatis mori= bus non ſatis conuenirẽt, pleraq; confuſè & obſcurè poſita, quæ litibus uiam darent, non= nulla etiam inter ſe diſſidentia, & contrariũ ſenſum præ ſe ferẽtia, permulta inſuper quæ ad rem nihil omnino facere uidebãtur: Ope= ræ pretiũ facturos nos arbitrati ſumus, ſi eã

curam susciperemus, ut ad meliorem formã & ordinem reducerentur. Quod cum uehementer cuperemus, et magnopere esset necessarium, id negociũ paucis ante mensibus consilij nostri decreto commisimus Religiosis in Christo fratribus nostris Petro de Montserrat magno ordinis nostri Conseruatori, Antonio Geufre Venerandi Turcopolerij locũtenenti & Martino Roias de Portalruuio ordinis nostri Vicecancellario uiris omnium opinione rerum nostrarum peritissimis, ut pote qui in eis per multum tempus uersati sint. Quorum opera effectum est, ut sublatis quantum fieri potuit difficultatibus, atq; omni ambiguo intellectu, dilucidatis obscuris, & ijs quæ dissidere uisa sunt in unum sensum adductis, amputatis quibusdam non necessarijs, & additis permultis quæ deerant, et ab omnibus desiderabantur, ac efflagitabantur, statuta ipsa ex turbato & confuso ordine in eum qui sequitur modum digesta sint.

REGVLA HOSPITALARIORVM ET MILITIÆ ordinis sancti Ioannis Baptistæ Hierosolymitani.

F. Raymondus de Podio Magister.

N nomine Domini Amen. Ego Raymondus, Seruus pauperũ Christi, et Hospitalis Hierusalẽ custos, de cõsilio Capituli fratrũ instituo hæc in domo Hospitalis S. Ioannis Baptistæ Hierusalem. Præcipio enim ꝙ omnes fratres accedentes ad obsequium pauperũ, & tuitionẽ 1.

fidei Catholicæ teneãt, & cum diuino præsidio seruent tria, quæ promissa sunt Deo, uidelicet castitatem, obedientiam: hoc est, quòd adimplebũt, quicquid eis erit iniunctum à suo Magistro: atq; uiuere sine proprio: quoniam Deus requiret hæc tria in ultimo iudicio.

.1 Exercitium militiæ pro Christo.

Consuetudo.

2. ORdo noster ab eius primæua istitutione Sacro sanctæ Sedis Apostolicæ, Catholicorum Regum, Principum, et deuotorũ Christicolarum munificentia, suffragio, fauore prædijs, poßeßionibus, ditionibus, gratijs, priuilegijs, immunitatibus dotatus, auctus, ampliatus, ditatus est: ut uera charitate uirtutum matre, firmaq; basi intẽti milites ordinẽ professi, sanctæ Hospitalitati fidei militiã adiungerent, cumularent, copularẽt, dupliciq; fungẽtes exercitio gestis uirtuosis sese dicarent. Peculiare certè, & propriũ est Christi militiæ nõ postpositis sacræ Hospitalitatis sanctis

A

operibus)pro Christi nomine,pro cultu diui-
no,pro fide catholica pugnare,iusticiã colere,
reuereri,tueri, oppressos fouere, subleuare,
defendere. Ad hoc enim Hospitalarij milites,
Christi hospitalitatem & militiã exercentes,
exteriori ueste signũ crucis octogonũ deuota
consideratione uirtutibus insignitum gestãt:
ut interiori etiam ueste uiuificæ crucis signũ
spiritualiter deferãt,dextraq; manu acutum
uibrãtes gladium, post multifariam eleemosi-
narum elargitionẽ,gentem Mahumeteam,et
qui à fide deuiant, oppugnẽt, premant, pes-
sundent. Quibus quidẽ sanctis operibus addi-
cti, sanctorũ martyrum militũ Machabeorũ
pro cultu diuino pugnantium exemplũ salu-
berrimũ sequi, imitariq; monẽtur,inuitantur,
accenduntur. Qui pauci innumeros exercitus
prophanarum gẽtium diuino adiuti præsidio
quãdoq; premere,uincere,subijcere soliti sũt.
Meminerint,perpetuaq; mente teneant Reli-
giosi milites nostri, cultus diuini zelo ĩforma-

ti Sacratissimæ Regulæ uota substãtialia, obe dientiam, castitatem, paupertatem tenere, cõplere, perficere: uirtutibusq; moralibus, & Theologicis intendere studeant. Quibus prudenter, temperanter, fortiter, charitate inflãmati pro Christi saluatoris nostri sacro nomine, pro uiuificæ crucis signo, pro iusticia, pro pupillis, pro uiduis gladio exerto quæq; certè pericula aggredi nõ formident. Nemo quippe maiorem charitatem habet, q̃ ut animã, idest, uitã ponat pro amicis, idest, catholicis. Id eorum propriũ est, ea est uocatio, ea est electio, ea est iustificatio, ea deniq; est sanctificatio: ut hac peregrina uita peracta, spe firma erecti, æterno fruãtur præmio, ad quod humanũ genus à Deo creatũ est. Ei uerò, qui sanctorũ operum, et belli (quod pro Christiano nomine geretur) præuaricator, detractor, desertor cõuictus fuerit, ad peruersorum terrorẽ, et proborum laudem animaduersio, & seuera pœna pro statutis & consuetudinibus ordinis

proposita haud immeritò censetur.

De pœna transgressionis Regulæ & statutorum.

F. Raymondus Berengarius.

VT fratres ordinis nostri Regulæ, ac sta- 3.
tutorum transgressores non fiant: decer
nentes declaramus, quòd contentorum in Re-
gula trãsgressio animã corpusq; obligat: Sta-
tutorum autem, et consuetudinũ infractio &
uiolatio corpus tantũ ad pœnã obnoxium red
dit: nisi horum quorũdam omissio aut trans-
gressio secundum ius diuinum aut canonicas
sanctiones animam obligaret.

F. Antonius Fluuianus.

PRæcipimus ut in Assembleis, quæ in ie- 4.
iunijs quatuor temporum celebrãtur, Re-
gula palàm corã omnibus fratribus legatur.

F. Petrus Daubusson.

SAncimus quòd post Regulã legantur sta- 5.
tuta infrascripta.

De Regula.

x. Quòd fratres quolibet anno conficiant
desproprimentum.

De Commendis.

xxx. De Resignationibus.

xxxi. De pœna resignantium.

lvij. Quòd fratres non impetrent cõmendas,
aut beneficia extra ordinẽ nostrum.

De Contractibus & Alienationibus.

iij. Quòd fratres nõ exerceãt mercimonia.

iiij. Inhibitio fœnoris, & usuræ.

v. Quòd bona ordinis nostri non alienẽtur.

vi. Quòd nullus frater impignoret, aut obli
get bona ordinis nostri.

x. Quòd fratres non alienẽt bona acqsita.

De Prohibitionibus & pœnis.

i. Quòd non licet fratribus testamẽta cõde
re, hæredẽ ĩstituere, aut legata facere.

xiij. Quòd fratres non discedant à conuentu
sine licentia.

xv. Ne fratres impetrent literas cõmendati-
tias pro obtinendis cõmendis.

QVALITER FRATRES Religionis Hierosolymitanæ recipi debent ad professionem.

Consuetudo.

VI In*firmorũ obsequio, ac fidei catholicæ tuitiõi sub habitu regulari ordinis nostri personam ascribere cupiunt, hac norma formaq; ad professionẽ deuotè ad mittuntur. Qui enim professurus est, sciat nouum hominem se induere. Igitur labem omnis iniqtatis abijciens, confessionẽ de more Ecclesiæ sacerdoti humiliter peragat, sicq; mũdus,* 1.

& uitijs purgatus cum ueste longa sæculari solutaq; (ut se liberũ ostẽdat, qui suaui laqueo uĩctus erit) reuerẽter genibus flexis ante altare se præsentet ardentẽ cæreũ manibus tenens (ut charitatem significet, quæ amor est igneus) missamq; audiat, Eucharistiãq; suscipiat: & ante suscipientem fratrẽ ea reuerẽtia constitutus humiliter ab eo petat, se ad fratrum & sacræ Religionis Hospitalis Hierusalem consortiũ comitiuamq; admitti. Tunc frater suscipiẽs discretis et deuotis uerbis petentis propositum roboret, docens q; salubre, q; præclarũ existat pauperibus Christi seruire, ac misericordiæ opera exequi, & fidei obsequio ac tuitioni se ascribere. Multi quidem id expetiuerunt, sed assequi non ualuerunt. Demum de Religionis obedientia, & seueritate eum doceat, qua nõ priuatos appetitus ipsum sequi licet: quinimo superioris arbitrio uiuere oportet, propria abnegata uoluntate. Qui, si quandoq; quidpiam agere uoluerit, aliud obe-

dietiæ uinculo perficere cõpelletur. Quo peracto, interrogetur professurus: si hoc complere paratus sit. si se paratum esse respondet, ulterius interrogetur: si alterius Religionis uota emiserit, si nuptias contraxit, et matrimoniũ per carnalẽ copulam cõsumauit, si alicui personæ graui debito sit obstrictus, uel si seruus alicui adscriptus: nam si aliquid horũ post uotorum emissionem cõmisisse, aut esse comperiretur, tunc ei, cui aliquo modorum prædictorũ esset astrictus, habitu religionis ablato, cum sua ignominia tanq; fidei semel datæ transgressor restitueretur. si præmissa negauerit, et se liberũ affirmauerit, tunc frater recipiẽs missale exhibitum aperiat, quo aperto, ambas manus iunctas professurus super sacras literas apponat. sicq; fratre recipiente interrogãte, & qui recipitur respondente, profiteatur in hæc uerba. Ego. N. uoueo, et promitto Deo omnipotenti, Beatæq; Mariæ semper uirgini Dei genitrici, ac sancto Ioanni Baptistæ per-

petuò cum Dei auxilio ſeruare ueram obedi-tiam cuicunq; ſuperiori, q à Deo & Religione noſtra mihi dabitur, amplius uiuere ſine proprio, & caſtitatē ſeruare. Et cōtinuo poſt hæc leuet manus à ſacris ſcripturis, & recipiens frater dicat. Recognoſcimus te eſſe ſeruum Dominorum pauperum, infirmorum, et tuitioni fidei catholicæ dedicatū. Qui profeſſus ſubiungat. Ita me eſſe cognoſco. Poſtea miſſale oſculetur, quo ſumpto ipſum deferat ad altare, & illic reponat, et poſt altaris oſculum ad recipientem miſſale reportet in ueræ obedientiæ ſignū. Quibus ſic peractis, recipiēs pallium nigrū aſſumit, quod manibus tenens oſtendat profeſſo crucē albā, et dicat: Credis frater quod hoc ſit ſignum uiuificæ crucis, in qua Chriſtus mortuus eſt, et pro nobis peccatoribus redimendis pependit? At ille reſpondet: Credo. Vlterius recipiens dicat: Hoc eſt noſtrum ſignum: quod iubemus ut ſemper in habitu geſtes. Poſtea uerò profeſſus ſignum

crucis osculetur. His actis, recipiens palliũ & crucem ante pectus in parte sinistra imponat ipsumq́; osculetur, & dicat: Accipe hoc signũ in nomine sanctæ Trinitatis, Beatæq́; Mariæ semper uirginis, & sancti Ioannis Baptistæ ad augmentum fidei, & tuitionem Christiani nominis, atq; pauperum obsequiũ. Ideo enim frater tibi crucem, in hac parte ponimus: ut hãc toto corde diligas, & dextra pugnes, & defendas, & defensam cõserues. Nam si pro Christo contra fidei hostes pugnans, sanctæ crucis uexillũ pedem referens deseras, et ex bello tam iusto fugias, pro statutorũ et cõsuetudinum ordinis forma, signo crucis sacerrimo meritò tu uoti uiolator priuaberis, et tanq̃; fœtidum membrum à cœtu nostro expulsum iri te noueris. Deinde pallij laqueũ collo liget dicẽs: Accipe iugum Domini, quia leue et suaue est, sub hoc inuenies requiem animæ tuæ. Sub inde dicat: Non delicias tibi, sed panẽ & aquam & humilem uestitum tantum promit

timus:atq; participem facimus animam tuam tuorumq; parentum & consanguineorum in bonis operibus ordinis nostri fratrumq; nostrorum, quæ per uniuersum orbem fiunt, & in futurũ fient. Professus dicat: Amen. Quasi dicat. Ita fitoro. Et *tunc frater recipiens primò, deinde circũstantes ad amplexus et osculum nuper professum recipiant: quod sit amoris & pacis fraternæq; dilectionis signum.* Sacerdotes *autẽ qui adfuerint, præsertim ille qui missam celebrauerit, orent in hunc modũ.*

Suscepimus Deus *misericordiã tuã in medio templi tui.* Psal. Magnus Dominus, & *laudabilis nimis in ciuitate* Dei *nostri, in monte sancto eius.* Gloria *patri et filio et spiritui sancto.* Sicut *erat in.* &c. Suscepimus Deus &c. Kirie *eleison.* Christe *eleison.* kirie *etc.* Pater *noster.* &c. Vers. Saluum *fac seruũ tuũ.* Res. Deus *meus sperantem in te.* Ver. Mitte *ei* Domine *auxiliũ de sancto.* Res. Et *de* syon *tuere eum.* Vers. Nihil *proficiat inimicus in eo.*

Res. Et filius iniqtatis non apponat nocere ei. Vers. Esto ei Domine turris fortitudinis. Res. A facie inimici, & persequẽtibus eum. Vers. Domine exaudi orationem meam. Res. Et clamor meus ad te ueniat. Vers. Dominus uobiscum. Res. Et cum spiritu tuo.

Oratio.

DEus, qui iustificas impium, & non uis mortem peccatorũ, maiestatem tuã supliciter deprecamur, ut hunc famulum tuum de tua misericordia cõfidentem cœlesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserues, ut tibi iugiter famuletur, & nullis à te tentationibus separetur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, q facis mirabilia magna solus, prætende super famulum tuum. N. spiritum gratiæ salutaris, et ut ueritate tibi cõplaceat, perpetuum ei rorẽ benedictionis tuæ infunde. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oratio.

SVſcipiat te Dominus in numero fidelium, et licet nos idigni te ſuſcipimus in orationibus noſtris. Concedat tibi Dominus locũ bene agendi, uoluntatẽ perſeuerandi, & gratiã ad æternæ uitæ beatitudinem hereditatemq; fœliciter perueniẽdi: ut ſicut nos charitas fraternitatis coniunxit in terris, ita diuina pietas (quæ dilectionis auxiliatrix eſt) cum ſuis fidelibus te coniungere dignetur in cœlis: præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto. Qui cum patre et Spiritu ſancto uiuit et regnat Deus. Per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

De diuiſione graduũ fratrũ ord. noſtri.

Conſuetudo.

2. FRatrum noſtrorũ triplex eſt differẽtia. Alij enim ſunt milites, alij ſacerdotes, alij ſeruientes. Sacerdotum item, & ſeruiẽtium ſtatus rurſus in duo diuiditur. Sacerdotum in ſacerdotes conuẽtuales, & ſacerdotes obẽdiẽtiæ. Seruientium in ſeruientes armorum,

uidelicet in conuentu receptos, & seruientes officij uel stagij. Qui uerò sub gradu militiæ, adhoc idoneus & aptus pro forma statutorū & consuetudinum, ad professionem ordinis nostri admitti postulabit, priusq; habitū suscipiat, & professionem faciat, cingulo militiæ decoretur necesse est. Si autem ab aliquo Principe catholico, aut altero facultatem militiam præstādi habēte militiæ insignia nō fuerit adeptus, à fratre milite ordinis nostri suā professionē recipiente, aut altero fratre milite militiæ huiusmodi insignia, secundum consuetudinem militiā præstandi, recipiat, & demū ordine prætacto ineat professionem. Capellanos autem, et seruientes armorū et officij insignibus militiæ decorare nō oportet, nec consuetum, nec ordinatū est, sed sub eorum gradu ad professionem admittuntur.

De habitu frat. Hospitalis Hierosolym.

F. Raymondus de Podio.

PRofessioni nostræ congruit, ut omnes fra 1.

tres Hospitalis chlamydem, siue mantellum nigri coloris, cum cruce alba gestare teneantur. Tamen pro loco & tempore de colore uestis, & pallio (modo crux sit alba octogona) per statuta cum eis est dispensatum.

F. Nicolaus Lorgue.

4. IN armorũ autem exercitio statuimus, quòd sagula siue suprauestes rubeas cum cruce alba recta deferant.

De qualitate admittendorum ad professionem ordinis nostri.

F. Hugo Reuel.

5. STatuimus ne quis deinceps ad Religionis nostræ professionem admittatur, qui sit illigitimè, idest, extra matrimonium natus, præter Comitum, aut maioris gradus & tituli Dominorum filios.

F. CLAVDIVS de la sengle.

6. DVmmodo sint ex ingenua matre nati. Insuper nulli detur habitus ordinis nostri, qui originem à Iudæis, Marranis, Sarace

nis, aut alijs Mahumetanis traxerit: etiam si filij Comitum, aut aliorũ Principum essent.

F. Hugo Reuel.

7. QVicunq; in alio ordine professionem fecerit, in nostro nulla unquam ratione recipiatur: si uerò contra id quispiam fratrũ nostrorum sciens fecerit, habitu priuetur: et sic receptus, habita de prima professione notitia, eidem pœnæ subijciatur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

8. ET à conuentu expellatur, ablata illi omni spe habitum nostrum aut alimẽta uel quicquam aliud in ordine nostro, siue sit cõmenda, siue membrum uel pensio, etiam de gratia speciali, consequendi.

Consuetudo.

9. PRæterea, si quis alicui graui debito sit astrictus, aut matrimonium contraxerit, & id per carnalem copulam consumauerit, ad ordinem nostrum non admittatur.

F. Antonius Fluuianus.

10. INſuper qui homicidium commiſerit, aut aliter in ſæculo flagitioſè, & perueſè ſe geſſerit.

F. Philippus de Villers liſleadam.

11. ITem nulli detur habitus, qui non annum ætatis ſuæ decimũ octauum attigerit. Magiſtro tamen ordinis noſtri per hoc Capitulum conceditur, ut ſex pueros ſibi eligat, ex qua uoluerit natione, & in quouis gradu, ſiue aſſumantur in milites (dummodo ſint nobiles) ſiue in fratres ſeruientes armorum ad familiare et domeſticum miniſterium, ab omni alio ſeruitio exẽptos. Quibus nihil de ætate, uel ancianitate obyci poſſit. Ita tamen ut ſint puberes, & annos nati quatuordecim.

Idem Magiſter.

12. NVllus omnino recipiatur, qui non ſit corpore firmo, & rectè compacto, atq; laboribus apto, proſpera ualetudine, mente ſana, probiſq; moribus præditus.

De probationibus facien. ante receptionẽ.

F. Hugo Reuel.

QVi in fratrem militem recipi optabit, necesse est, ut authenticè probet se ex ijs parentibus esse procreatum, qui nomine, & gentilicijs insignibus sint nobiles. 13.

F. CLAVDIVS de la sengle.

QVi ordinem nostrum ingressurus est, probabit se esse natū in illius linguæ, aut Prioratus limitibus, in quo se recipi postulabit. 14.

Idem Magister.

POstremo teneantur, qui habitum nostrū suscipere uolent, facere coram delegatis & deputatis à Priore & Capitulo prouinciali seu Assemblea probationes ad receptionem suā per statuta nostra ordinatas, easq; sic factas in ipso Capitulo inspiciendas & legendas, comprobandas aut reprobandas exhibere. 15.

F. Philippus de villers lisleadam.

TVm demum cum solemnibus omniū su 16.

prædictorum instrumentis ad nos in conuentum mittatur. etenim prohibemus, ne qui frater miles esse uelit, habitu nostro extra conuentum induatur.

F. CLAVDIVS de la sengle.

17. Volumus etiã, ut nulli detur habitus ordinis nostri, qui non habuerit chlamydem, quam rostratam siue ad punctas uocamus, cum ueste longa, & præterea, si fuerit miles aut seruiens armorum, arma cum sagulo militari, idest, supra ueste.

De pœna admissorũ cõtra formã statut.

F. CLAVDIVS de la sengle.

18. Qui præter formam statutorũ receptus fuerit: si frater miles, in fratrem seruientem armorum redigatur: si frater Capellanus, in fratrem obedientiæ: si frater seruiens armorum, in fratrem officij. Et sint inhabiles ad omnem administrationem commendarum, & bonorum nostri ordinis.

Nulli in gradu militis semel recepto

de eius statu lis moueatur.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

STatuimus quòd qui semel in conuentu in gradũ militũ receptus fuerit, ei nulla unq; de eius statu cõtrouersia à quoquam moueatur, nisi qui quærit talionem subire, idest, nõ probata intentione reijci in gradum fratris seruientis, Nulli uerò post quinquennium super gradu suo questio inferatur. 19.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

SAncimus ut qui semel in conuentu per linguam seu Prioratum aut Castellaniam Empostæ receptus & acceptatus fuerit, ei nunquam super ætate lis aut quæstio à quoquam moueri, aut intendi possit. 20.

De sororum ordinis nostri receptione.

F. Hugo Reuel.

COñcedimus facultatẽ Prioribus & Castellão Empostæ admittẽdi ad professionẽ ordinis nostri mulieres honestæ uitæ, ex legitimo matrim, & nobilibus parentib. natas. 21.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

22. DVmmodo in monasterijs habitent.

De recep. frat. Capellanorũ in cõuentu.

F. Hugo Reuel.

23. NVllus in gradum fratrum capellanorũ in conuẽtu nostro recipiatur, donec per annum in eo seruierit, ut eius mores, uita, & sufficientia prius cognosci possint, quam habitum nostrum suscipiat.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

24. QVo tempore communis nostri ærarij impensis aletur.

De receptione fratrum Capellanorũ, et seruiẽtium pro obsequijs cõmendarũ.

F. Elionus de villa noua.

25. NOn liceat cuiquam fratrum nostrorũ, cuiuscunq; cõditionis existat, quempiã in fratrẽ ordinis nostri recipere, præter fratres capellanos, si deficerent in eorum ecclesijs uel capellis, & seruientes officij pro suis uel commendarum, quas obtinent, obse-

quijs & seruitijs.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

Approbatos tamen prius per Capitulum prouinciale seu assembleam, q̃bus sunt præsentandi, cũ assignatione uictus, uestitus, & habitationis de suo, uel alicuius beneficij ecclesiastici. 26.

Quòd fiat matricula de frat. Capellan. et seruien. receptis extra conuentũ.

Idem Magister.

PRæcipimus Prioribus & Castellano Em postæ, ut de huiusmodi fratrib. extra conuentum nostrum receptis matriculam fieri mandent, in qua omnes notentur, & conscribantur: alioquì pro ordinis nostri fratribus non habeantur, neq; illius priuilegijs gaudeant, aut bona & beneficia eius ecclesiastica obtineant. 27.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

QVi aliter, q̃; supra ordinatum est, quẽquam receperit, siue sit Prior siue Ba 28.

iuliuus, siue etiam cōmendatarius priuentur omni administratione Perioratuum, Baiuhuatuum, & cōmendarum per quinquennium: quorum fructus omnes per id tempus applicabuntur nostro cōmuni ærario. Et si fuerit frater conuentualis, per tantūdem temporis careat ancianitate in fauorem filiorum Arnaldorum.

Quòd *frater seruiēs nō possit esse miles.*

F. Rogerius *de* Pinibus.

29. N*ōn conuenit religioso statum semel assumptum immutare, & gradum suæ qualitatis peruertere.* Prohibemus *igitur ne frater seruiens, cuiusuis conditionis fuerit, in fratrem militem admitti possit.* Quòd *si à principe sæculari aut alio militiæ insignibus decoretur: nihilominus gradu, administratione, officio, & stipēdio fratris seruientis duntaxat gaudere teneatur.*

De *forma recipiendi confratres seu donatos in ordine nostro.*

Consuetudo.

QVi in cōfratrem aut donatum ordinis nostri recipi cupit, corā fratre ipsum recipiente reuerenter compareat, genibusq; flexis, positis manibus super missale, quod recipiens teneat, spōdeat in hæc uerba. Ego. N. promitto Deo omnipotenti, Beatæq; Mariæ semper Virgini Dei genitrici, ac sancto Ioanni Baptistæ, Magistroq; Religionis Hierosolymitanæ, quòd charitatem & amorem erga Magistrum, fratres, & ordinem secundum possibilitatem meā geram: pro uiribus quoq; eos, ac bona ordinis defendam. Quòd si facere nequiero, eis pandā: & quæcunq; sibi nociua, mihi nota, ipsis manifestabo: Alteriusq; Religionis, nisi Hierosolymitani ordinis, professionem non faciam: Quem si professus non fuero, post meum obitum in cimiterio Hospitalis sepeliri peto. Quotannis quoq; in festo natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ aliquid in recognitionem confraternitatis ordini clar- 30.

giar.Quibus peractis, frater recipiens dicat: Quia prædicta promisisti, ideo te, animamq; tuam, tuorumq; parentũ participes efficimus omnium officiorum diuinorũ, beneficiorum, orationum, missarum, & piorum operũ, quæ perpetuò in nostra Religione fient: de quibus Dominus noster Iesus Christus participes uos reddat. Quo peracto, osculum pacis à recipiente, & alijs fratribus assistētibus præbeatur. Postea in libro confraternitatis eius nomē registretur. Annotetur quoq; quod anno quolibet dare pollicetur. Hæc seruari in receptione confratrum iubemus: reseruatis usibus quorũdam Prioratuum, in quibus forsassis aliter cõsuetum esset: qui morem apud eos usitatũ in dicta receptiõe seruare debēt.

F. Ioannes de Homedes.

31. *INhibemus Prioribus & Castellano Empostæ, Baiuliuis, & quibusuis ordinis nostri fratribus: ne quempiam in donatum seu confratrem ordinis nostri, sine iussu & mã.*

dato Magiſtri,*admittant*.Qui *contra fecerit habitu priuetur,& ſic admiſſi inter confra-tres ſeu* Donatos *noſtros non reputētur, aut immunitatibus & priuilegijs* Donatorū *fru-antur & gaudeant.*

F. CLAVDIVS *de la* Sengle.

Confratres, ſeu Donati tres tantum ra-mos, aut brachia crucis noſtræ in ueſtis ſuæ parte ſiniſtra pro ſigno deferant, ideſt, crucem noſtrā, dempta parte ſuperiore. Quòd ſi non fecerint, priuilegijs non gaudeant. 32.

Forma, *qua frat. noſtri habitu priuātur.*

Conſuetudo.

Cvm *frater ordinis noſtri, ob delictum à ſe cōmiſſum, habitus priuationem in-currit:* Magiſter *ſeu locūtenens (ad quem priuationis auctoritas ſpectat) de crimine atq; delicto concilium ordinarium certius reddat, conſultetq;, quid ſuper hoc agendum ſit.* De-*mum matura deliberatione præhabita ex cō-cilij ordinarij decreto ad delicti probationem* 33.

perueniatur. Informationes quoq; & attestationes recipiuntur secũdum formam statutorum & consuetudinum. Quibus peractis, si contra reum ad habitus priuationẽ pro casus exigentia procedendum sit, Magister seu uicegerens (ut dictum est) querimoniã, seu plãctam ad generalem Assembleam referat. Assemblea enim ad hoc conficiendum sono campanæ solito more congregatur. In qua Magister seu uicegerens crimẽ accusati proponit, & de tali crimine in propria forma, aut sub colore damni cõmissi ultra marcham argẽti, ad eius delicti attrocitatem uelandam, & iniquum exemplum uitandum, querelam faciat, præsente reo, & audiente, qui ad Assembleã per magistrum Scutiferum sub tuta custodia adducitur. Querela peracta, Magister siue locũtenens illic præsidẽs Sgardium Baiuliuorũ contra reũ concedit: qui ipsum secundũ Deũ, dictamenq; rectè rationis ac statuta laudabiles quoq; consuetudines Religionis, uisa infor

matione, probatione, & confessione delicti, iudicent, Moxq; Magister uel eius locūtenēs caput Sgardij assignat, & quempiam probū religiosum suū procuratorē deputat, qui corā Sgardio cōparens agat pro casus exigentia. Quo peracto, caput et Baiuliui Sgardij ad partem secedūt: coram qbus Magistri procurator ex una, & reus ex altera parte cōparēt, petitq; Magistri procurator secūdū delicti grauitatem reū habitus priuatione dānari. Reo uerò potestas respondendi, et defendendi cōceditur: qui uel delictū fatetur, aut negat. Si fatetur et misericordiā suppliciter petierit, Sgardiū ad Magistrū et Assembleā accedit, ueniamq; pro reo trina uice implorat. Si Magister in uim statutorū, et nō aliter indulget, ad ulteriora nō proceditur. Si uerò perseuerāter iusticiam fieri petit, tunc Sgardium ad locum separatum secedit. Si uerò reus crimen negauerit, tunc attestationes, probationes, et informationes producātur. Itaq; reo propria

confeſſione, aut atteſtationibus legitimis, & teſtimonijs cõuicto: Sgardium ſententiã profert, et ad habitus priuationem reum condẽnat. Qua ſentẽtia lata, accerſito Magiſtri procuratore, quod decretum eſt, ei pãditur. Ipſe uerò procurator reum hortatur, ut Sgardium ſequatur: quod corã Magiſtro & Aſſemblea comparet. Reus quoq; adeſt gemebunda uoce miſericordiam implorãs. Itaq; Sgardium ueniam delinquenti crimine conuicto cõcedi humiliter petit. Si uerò Magiſter uel locũtenens perſeueranter ſententiam promulgari iuſſerit, poſt trinam iuſſionem caput & Baiuliui Sgardij, reoq; præſente, ſententiam priuationis habitus pronunciãt, & crimine conuictũ condemnant. Promulgata ſententia, reus gemebũdus genibus flexis miſericordiam perſeueranter implorat ante Magiſtrum aut locumtenentem conſtitutus: cuius lateri magiſter Scutifer iuſſiones Magiſtri ſeù locumtenentis præſtolans adhæret. Magiſter uerò

ſeu

ſeu locumtenens reum damnatum his uerbis alloquitur, & priuationem profert. Quia indignum ſigno uiuificæ crucis & habitu ordinis noſtri, tuis exigentibus demeritis & ſceleribus, te reddidiſti, ad cuius profeſſionem prius tuis probis moribus inducti admiſimus: Idcirco ſtatutis et uſibus ordinis noſtri inhærentes, in bonorum laudem & peruerſorum terrorem, atq; ut cæteris cedat in exẽplum, te habitu ordinis noſtri priuamus, & abdicamus, atq; de nobili cœtu & conſortio fratrum noſtrorũ remouemus, reijcimus, & ſeparamus, & tãquam putridum fœtidumq; mẽbrum & ſepoſitum abijcimus. His dictis, magiſter Scutifer iuſſu Magiſtri aut eius locumtenentis reo habitum leuat, hoc modo. Ad primam iuſſionem manum tantum ad palliũ rei uel accuſati admouet: ad ſecundam uerò iuſſionem nodum ſoluit roſtrorum, quæ reſoluta in anteriorem partem proijcit: ad tertiã deniq; iuſſionem laquei uinculum reſoluit, et

habitum ab humeris leuat, dicens: Auctoritate superioris fungens à te laqueum, iugum quidem Domini suaue, & habitum ordinis nostri, quo te indignum reddidisti, aufero, leuo, & remoueo. His peractis, Magistri iussu magister Scutifer dãnatum in carcere claudit. Si uerò reus absens per contumaciam prius citatus, uel secũdum formam statutorum nostrorum & consuetudinum uocatus non affuerit, aut comprehẽdi non posset, in eius absentia, ac si præsens esset, uel si delictum palàm & publicè expressè contra formam statutorum perpetratum sit, aut notoriũ crimen existat, propter quod accusatus habitus priuationem incurrere debeat: tunc etiã, reo personaliter non comparente, proceditur (constito tamen de delicto legitimis attestationibus) & modo ac forma superius declarata contumax per Sgardium condẽnatur, & per Magistrum uel locumtenentem habitu priuatur: Locoq; rei absentis chlamys siue pallium ibi-

dem constituitur, & post trinam iussionem magister scutifer in absentis ignominiam leuat & aufert.

Forma qua priuatis habitus restituitur.
Consuetudo.

Solet ordo noster benignitate & misericordia uti erga eos, qui peccatorũ suorum penitentia ducti resipiscunt, & in melius uitam suam instituunt. Quapropter ubi quispiam è fratribus nostris propter sua flagitia habitu priuatus fuerit, & pœnitẽtia ductus ea corrigere sit paratus, & secundum statutorum nostrorum tenorem ueniam mereatur, & nõ sit ei deneganda habitus restitutio, hoc modo fieri solet. Iussu Magistri aut eius uicegerentis ad sonum campanæ publica congregatio seu Assemblea congregatur: sedẽtibus quoq; Magistro & Baiuliuis, Prioribus, cæterisq; proceribus & fratribus more solito: Magistri seu locumtenẽtis iussu adducitur per magistrum scutiferum sæculari ueste uel cami 34.

sia cum corda in collo secundum criminis atrocitatem indutus is, qui prius habitu priuatus fuit, uinctis manibus ardentem cæreũ tenens (in signum de proximo ueræ charitatis & dilectionis ordinis recuperandæ) sicq; humilis ad Magistri pedes procumbit, suppliciter ueniam sibi concedi, habitũ restitui, ac consortio fratrum ascribi, morum ac uitæ emendationem & honestatem præ se ferẽs, postulat, requirit, supplicat. Magister autem, his auditis, hæc profert: Licet olim te, demeritis tuis exigentibus, habitu priuatum merito constat: tamen, cum morum & uitæ laudabilis spes habeatur, tibi ueniam elargimur, habitumq; ordinis nostri restituimus, atq; cœtui & fratrum nostrorum consortio denuo ascribimus. Da igitur operam, ut sic uirtuosè, ritè, & probè uiuas, ne (quod Deus auertat) occasionem, iustitiæ seueritatem rigoremq; in te exequendi, præbeas. Recipis enim ingentem gratiam, & paucis admodũ

concesſam: Quæ animi & corporis ſaluti cõ ducat. Quo dicto, iuſſu Magiſtri magiſter Scutifer pallio ſumpto eũ ſuper humeros eius imponit, ac uinculum reuincit dicens: Accipe iterum iugum Domini leue atq; ſuaue: Quod .1
tibi animæ ſalutem afferat. Hoc peracto, Deũ laudans gratias agit, & obſequijs ordinis ſe dedicat.

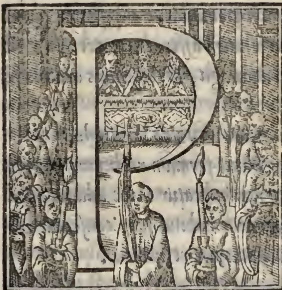
F. CLAVDIVS de la Sengle.

Contra hanc formam reſtitutus pro re- 35.
ſtituto non habeatur. Hoc addito, quod per reſtitutionem habitus non cenſeatur reſtituta ancianitas, nec reſidentia.

DE DIVINIS REBVS COlendis.

Consuetudo.

1.
Rimum et præcipuum Religiosi hominis officiũ est, toto animo ac mente Deum colere, rebus diuinis ac sacris intendere. Ideo fratribus nostris præcipimus et mãdamus, ut in primis res diuinas ac sacras colant, & uenerentur: ut diuino auxilio adiuti fortius & fœlicius arma in Christi hostes expediant.

De Orationibus per frat. quotidie dicẽdis.

Consuetudo.

Religionis nostræ institutores prudētissima ratione suasi iniunxerunt, ut fratres nostri milites & seruientes (qui orationi uacare tenentur, qua in Deum mens eleuatur) breuem orandi modum haberent: ut facile orationi, hospitalitati, & fidei tuitioni operā adhibere possent. Itaq; maiores nostri hanc orandi consuetudinem instituerunt, uidelicet, quòd omnes fratres ordinem nostrū professi milites & seruientes singulis diebus simul aut horis diuersis orationem Dominicam à Domino Iesu Christo in lege Euangelica institutam (quæ uulgo Pater noster uocatur) centies quinquagies dicant. Qui numerus orationis Dominicæ datus censetur in cōpensationem horarum Ecclesiasticarum. videlicet, pro matutinis diurnis, xiij. Pro matutinis horarum nostræ Dominæ xiij. Pro prima hora xiij. Pro tertia xiiij. Pro meridie xiiij. Pro nona xiiij. Pro uesperis xviij. Pro cō 2.

plectorio xiiij. Pro quindecim psalmis matutinorum xv. Pro uigilijs mortuorum xiiij. Pro uesperis mortuorum viij. Hinc etiam laudabili consuetudine, Apostolicoq; priuilegio inoleuit, quod si alicui placuerit, & ocium dabitur, de beata Virgine uel de mortuis horas dicere, quòd horum alterum dicendo, ad eum numerum orationis Dominicæ nō est obligatus. Fratres uerò sacerdotes, diaconi, subdiaconi, & clerici ordinis nostri secundum sacratissimi Sepulchri Hierosolymitani consuetudinem officium canonicum pro gradu sui ordinis suscepti celebrare tenentur. Eam quoq; institutionem à maioribus traditam inuiolabiliter seruari iubemus.

Hi sunt dies in quibus frat. nri ieiūare tenē.

Consuetudo.

3. Primum per totā Quadragesimā à quarta feria Quinquagesimæ usq; ad diem Paschæ. Præterea in magna Letania, quæ fit in festo sancti Marci Euangelistæ, eo ipso die: q

si inciderit infra octauã Paschæ ieuniũ trãsfertur post octauã. Insuper ĩ diebus Rogationum, quæ fiũt ante Ascensionẽ Domini, uidelicet in secũda, tertia, et quarta ferijs: itẽ in uigilia Pentecostes, et in hebdomada sequẽti in diebus quatuor tẽporũ. Et in alijs etiã diebus quatuor tẽporũ. Nec non in uigilijs sanctorũ Ioannis Baptistæ, Petri et Pauli, & omnium Apostolorũ. Laurentij Martyris, Assumptionis, Conceptionis, Natiuitatis, Annuntiationis, et Purificationis Beatæ Mariæ, omnium Sanctorum, & in uigilia natiuitatis Domini.

Consuetudo.

FRatres ordinis nostri tam milites q̃ seruientes tenentur ter in anno Eucharistiæ Sacramentũ recipere, uidelicet diebus Resurrectionis, Pentecostes, et Natiuitatis Domini. 4.

De despropriamẽto et cõfessione faciẽda per fratres, qui nauigia conscendunt.

F. Philibertus de Nilliaco.

PRæcipimus omnibus ordinis nostri fra 5.

tribus, qui triremes aut nauigia conscendũt, ut deuotam confessionem complere debeant, atq; despropriamentum conficere teneantur. Quod clausum & sigillatũ in manibus Prioris Ecclesiæ, seu eius uicegerẽtis deponatur. Qui hæc non compleuerit, pœna quarantenæ plectetur, & si frater conuentualis fuerit, stipendium unius anni perdat: si Cõmendatarius, fructus unius anni commẽdæ amittat, Qui cõmuni nostro ærario applicentur.

Cui confiteri debeant frat. ord. nostri.

F. Hugo Reuel.

6. *PRohibemus ne fratres ordĩs nostri cuipiam Sacerdoti peccata sua confiteantur: nisi eorum Priori, aut alicui Capellano ordinis nostri: si eius copiam habuerint. Si uerò alteri confiteri uoluerint à Priore seu uicepriore in Prioris absentia id faciendi licencentiam petant.*

De moderatione fratrum in celebratione diuinorum officiorum.

F. Antonius Fluuianus.

PRohibemus ne fratres nostri, cum diuina celebrantur, cãcellum seu chorum intrẽt, nec altari adhæreant: ne sacerdotibus sacrũ officium celebrantibus impedimento sint. Qui contra fecerit, quarantena puniatur. 7.

Quòd frat. sedeant, & procedant secũdum ordinem ancianitatis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

AD hoc adiũgimus, ut omnes fratres nostri in Ecclesia & processionibus secundum ordinem ancianitatis sedeant & procedant. Quodq; nullus in sedibus seu scamnis Priorum seu Baiuliuoruu, & locatenentium Baiuliuorum conuẽtualium in diuinis officijs locum capiat. Alioquì eadem pœna quarantenæ puniatur. 8.

De Processionibus faciendis.

Consuetudo.

SVpplicationes seu processiones solemnes, quæ fieri solẽt in ecclesijs Hospitalis, sunt 9.

hæ, uidelicet in festis Purificationis, et Assu
ptionis Beatæ uirginis Mariæ, Ascensionis
Domini, Corporis Christi, Sancti Ioãnis Bap-
tistæ, et ad Infirmariã quolibet die Domini-
cō. Præterea singulis diebus ueneris pro pace
& sedando terremotu. In aliys festis fieri nõ
solent: nisi inciderint in diem Dominicum.

Quod fiant preces pro pace.

F. Philibertus de Nilliaco.

10. STatuimus per uniuersas ecclesias et orato
ria Religionis nostræ pro pace preces fie-
ri, in quibus hanc obseruantiã teneri uolumus
quòd presbyter, qui missam solemnẽ celebra
bit, post orationem Dominicã flexis genibus
ante altare preces Deo intonet. Quæ incipiũt:
Lætatus &c. pro pace & tranquillitate Ec-
clesiæ Catholicæ, populi Christiani, & ordi-
nis Hierosolymitani: quorum fauoribus, auxi-
liys, & emolumentis sustentamur, atq; à Ty-
rannidis iugo defendimur.

Quod pro Magistro et ordĩe fiãt preces.

F. Petrus Daubuſſon.

STatuimus ut in ſingulis ordinis noſtri ec- 11.
cleſijs, et oratorijs in uniuerſo orbe conſti-
tutis ſacerdotes diuina officia celebrantes in-
ter orationes, quas deo offerũt, debeãt ſpecialẽ
memoriã habere, deuotaq; mẽte et uerbo ora
re pro Magiſtro, et fratrib. ordinis noſtri, ut
Deo auctore, diuino adiuti præſidio de fidei
Catholicæ hoſtibus ad laudẽ oĩpotentis Dei,
pro cuius fide et nomine pugnant, reportent
atq; conſequantur uictoriã: Magiſtrũq; et or
dinẽ cõſeruare diuina dignetur Maieſtas.

De orat. dicen. pro quolibet frat. defuncto.

Conſuetudo.

PRo quolibet fratre defuncto triginta miſ- 12.
ſæ celebrẽtur. In prima fratres, q aderũt
cæreum accenſum, & denarium unũ offerãt
qui denarij pauperibus erogentur. Vnuſ-
quiſq; uero capellanus miſſam celebret. Dia-
coni autem et ſubdiaconi pſalterium legant.
Milites & ſeruientes centies quinquagies

orationem Dominicam recitent, uel officium mortuorum pro defuncti fratris anima ultra ordinarias orationes, quas singulis diebus dicere obligantur.

De missa pro defunctis celebranda.

F. Hugo Reuel.

13. STatuimus quòd quotannis in feria secũda Quinquagesimæ per omnes ordinis nostri ecclesias, in quibus sacerdotes sunt deputati, celebretur missa solemnis pro Magistris, & fratribus defunctis. Pridie uerò huius diei, hoc est, Dominica ad uesperam cantentur uigiliæ mortuorum.

F. Guillelmus de Villareto.

14. IN eo officio omnes fratres adesse uolumus & iubemus. In missa uerò singuli eorum cæreum & denarium unum offerant. Magister autem fratribus qui aderunt, gigliatum unum dare tenetur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

15. FRater uerò qui ad dictum officium ueni-

re neglexerit, septenæ pœna puniatur.

De ordine seruando in celeb. missarũ,

F. Iacobus de Milly.

IN celebratione missarum hunc ordinẽ ser uari uolumus, ut nisi cõpleta et finita una, alia non inchoetur. 16.

Consuetudo.

IN singulis diebus Dominicis Aduentus, et per totam Quadragesimam fiat sermo uel concio in Ecclesia nostri conuentus. 17.

F. Petrus de Corniliano.

STatuimus quòd qualibet sexta feria legantur nouem lectiones de sancta Cruce in ecclesia nostri ordinis: exceptis Aduentu Domini, septuagesima usq; ad Penthecostem, et in celebritatibus nouem lectionum, octauis festorum, & uigilijs quatuor temporum. 18.

F. Antonius Fluuianus.

PRohibemus quòd nullus frater ordinis nostri libros ecclesiasticos ecclesiarum nostrarum, sine mandato Prioris ecclesiæ emẽ- 19.

dare, corrigere, aut quidpiam addere seu subtrahere præsumat. Alioquì pœnam quarantenæ subeat.

F. Petrus Daubusson.

20. STatuimus ut fratres sacerdotes pro iure trentenarij illas uestes fratrum defunctorum habeant, quas habere soliti sunt.

F. Iacobus de Milly.

21. DEputetur aliqs doctus uir, qui adolescẽtibus clericis quotidie legat, & eos latinas literas doceat: & alius qui eos in cantu instruat. Quibus congruum salarium & stipendium ab ærario assignetur.

De promotione cleriorũ ad sacros ord.

F. Hugo Reuel.

22. PRohibemus ne aliquis frater, cuiuscunq; conditionis fuerit, quempiam clericum ordinem nostrum professum ad sacros ordines promoueri procuret: nisi præsentatum prius Priori ecclesiæ, & obtenta ab eo licentia. Quòdq; clerici in Hospitali promoueri non

possint ad subdiaconatum donec xviij. ad dia conatum donec xxij. ad sacerdotium xxvi. annum attigerint. Clericus quoq; qui ordinẽ nostrum professus non est, in obsequiũ Hospitalis non admittatur: nisi prius de sacrorum ordinum receptione literas testimoniales, & authenticas demonstrauerit.

De ornandis & reparandis Ecclesijs.

F. Philibertus de Nilliaco.

SAncimus ac decernimus ꝙ Baiuliui, Priores, Castellanus Empostæ, Baiuliui Capitulares, cõmendatarij, & fratres qui regimẽ commendarum aut domorum ordinis nostri tenent, ecclesias & oratoria restaurent, reparent, & manuteneant in debito & honesto statu: eaq; muniant & ornent libris ecclesiasticis, uestimentis, calicibus, utensilibus diuino usui aptis, pro qualitate & conditione prouentuum dictarum commendarum & domorum. Ad ipsarum quoq; Ecclesiarum, et oratoriorum cultum & obsequium fratres 23.

capellanos honestæ uitæ: & si fratres capel
lanos ordinis non reperirent: tunc capellanos
honestos tã sæculares q; regulares, quos ha-
bere potuerint, quousq; copia fratrum capel-
lanorũ affuerit, deputent & eligant: qui de-
uotè diuino officio uacent & intendant. Su-
per quo exequendo Priores & Castellanus
Empostæ tempus competẽs cõmendatarijs et
fratribus assignent. Quod si facere recusaue
rint, contra facientes fructibus cõmendarum
& domorum priuati existant, donec prædi-
cta diligenter compleantur (Super tamen hu
iusmodi redditibus arcto uictu, & uestitu ip
sis reseruato). Quòd si Priores et Castella-
nus Empostæ super his diligenter prouidere
non curauerint, tunc ipsorum proprijs expen
sis ea exequi debeãt: quia ex officio ipsis incũ
bit, super his diligenter uigilare.

De probis hominibus Ecclesiæ.

F. Iacobus de Milly.

24. STatuimus quòd per Magistrum & conci-

lium ordinariũ duo Religiosi probatæ uitæ, & experti probi homines eligantur: & ex omnibus linguis, diuersis tamen, deputentur: qui in comitiua Prioris ecclesiæ, uel alicuius Capellani idonei et probatæ sufficientiæ, quẽ ad hoc eius loco. Prior deputabit, summa cũ diligentia, cura, & sollicitudine uideãt, perquirant, scrutenturq; si in ecclesia Sãcti Ioannis ac capellis & oratorijs fiunt, & complentur ea quæ ad cultum diuinum spectant secundum maiorum instituta, tam spiritualia q̃ corporalia ipsius ecclesiæ, & capellarum concernẽtia. Defectus quoq; corrigãt & reparent. Inuentarium etiam & registrum institutionum, & fundationum capellarum, pariter prædiorum, possessionumq; earundem, & omnium ornamentorum, bonorum quoq; mobilium & immobiliũ faciant & habeãt: Quod q̃dem inuẽtarium finito officij termino Magistro & concilio ordinario præsentabũt: ut successoribus probis uiris consignetur.

De his quoq; quæ in officij exercitio compe-rerint, quotuor temporũ Aßembleis fieri so-litis in anno, & de omnibus defectibus Ma-gistro & concilio ordinario relationem faci-ent: à quibus pro rerum exigentia prouidea-tur. Termino unius anni dicti fratres dictũ officium exercebunt: uel plus, si Magistro et concilio expediens uidebitur. Et ut dicti pro-bi homines liberius officio uacare poßint, ad manus Magistri retenti censeantur, & ex-cubijs exempti sint.

Quòd oĩa bona diuino cultui deputata in spolijs fratrum reperta ad Ecclesiam conuentus perueniant.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

25. Statuimus ut omnia bona ad diuinum cul tum deputata ut calices uasa argentea, au rea seu deaurata, panni aurei, argentei, & sericei, & alia quæcũq; huiusmodi in spolijs fratrum nostrorũ reperta tam citra q; ultra mare decedentium perueniant ad ecclesiã no

ſtri conuentus, niſi priuatis Eccleſÿs cõmendarum à Prioribus, Baiuliuis, uel cõmendatarÿs cõſtante eorum uita adſcripta, & dedicata eſſent. Quo caſu in dictis Eccleſÿs remanere uolumus, ac inuentarÿs notari.

De munerib. per Priores Eccleſiæ offeren.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus quod Priores & Caſtellanus Empoſtæ, poſtq̃ electi uel promoti fuerint, & fructus unius anni Prioratus & Caſtellaniæ Empoſtæ perceperint, teneãtur dare & offerre Eccleſiæ conuentus noſtri aliquod munus, quod non ſit minoris æſtimationis q̃ quinquaginta ſcutorum auri, quo tempore elapſo, ſi intra alios ſex menſes illud ad conuentum non miſerint, & probis hominibus Eccleſiæ tradiderint, cenſeantur debitores, ac ſi eam ſummam deberent communi noſtro ærario. 26.

Dies q̃bus frat. mantellũ portare tenentur.

Idem Magiſter.

27. SEquuntur dies quibus fratres nostri chlamydem siue mantellum portare tenentur. In uigilia Natiuitatis Domini ad uesperas, eodem die Natiuitatis ad missam & uesperas. Postero die S. Stephani ad missã, et uesperas. Sancti Ioannis sequente ad missam. Circuncisionis Domini ad missã. Epiphaniæ ad missã. Purificationis Beatæ Mariæ ad missam. Dominica in ramis palmarum ad missam. Diebus Iouis, Veneris, & Sabbati Sanctæ hebdomadæ ad omnia officia. Die sancto Paschæ, & die postero ad missam et uesperas. Ascẽsionis Domini ad missam. In uigilia Pentecostes ad uesperas, & in ipso die, & postero ad missam & uesperas. In die Sanctæ Trinitatis ad missam. In uigilia corporis Christi ad uesperas, & in die ad missam & uesperas. In uigilia Sancti Ioãnis Baptistæ ad uesperas, & in die ad missam & uesperas. In festis Inuentionis, et Exaltationis sãctæ Crucis ad missam. In die Assumptionis Beatæ

Mariæ ad missam & uesperas. In die decol lationis Sancti Ioannis Baptistæ ad missam. In die Natiuitatis Beatæ Mariæ ad missam. In festo omnium sanctorum ad missam & uesperas. In commemoratione mortuorum ad missam. Et quandocunq; fratres ad Sacram Eucharistiam accedunt. Item Capitulares in capitulis generalibus. Baiuliui conuentuales aut eorum locatenentes. Priores & Baiuliui Capitulares in sgardijs & Assembleis xvi. Electores in electione Magistri. Qui contra fecerit pœnam quarantenæ subeat.

QVOD FRATRES HOSPI-
talitatem exerceant.

Consuetudo.

1.

NTER *cætera pietatis atq; humanitatis officia cõmuni totius populi Christiani consensu Hospitalitas præcipuum locum obtinet, ut pote quæ alia omnia complectatur. Ea si à bonis omnibus magno studio colenda est, quanto maiori ab ijs, qui Hospitalariorum militum appellatione & cognomento se notos esse uolunt. Quapropter nihil potius nobis faciẽdum est, q̃; quod in nomine*

præferimus, re & actis præstemus.

De probis hominibus infirmariæ.

F. Ioannes de Lastico.

VT infirmariæ nostræ statuis rectius & diligentius administretur, statuimus ut per Magistrum & concilium quotannis eligantur duo probi homines ex diuersis linguis. Qui quolibet die summa cura et studio unà cum infirmario ægrotos uisitent. Et si qd ad eorum curam deesse compererint, exactè reparent. Quibus singulis quoq; mensibus Infirmarius rationem impensarum, quæ in ipsa infirmaria fiunt, in scriptis reddere teneatur. Quòd si facere omiserint, is, per quem steterit quominus id fiat, eo ipso priuatus officio intelligatur. 2.

Qualiter probi homines, et scriba Infirmariæ, & Commendatarius paruæ commendæ se gerere debent.

F. Fabritius de Carreto.

AD euitanda sinistra, quæ facile cõmitti 3.

possunt, statuimus, quod probi homines Infirmariæ, postquam à Magistro & concilio ordinario fuerint electi, in eodem concilio solemne Sacramentum faciant, de bene & fideliter officium exercendo ad refocillationem Dominorum Infirmorum, & quòd distinctè notabunt omnes expensas, quæ quolibet die fient tam in Apotecha quàm in Infirmaria, de quibus ærarium nostrum satisfactionem facere tenetur. Et simile sacramentum faciet scriba Infirmariæ, postquam secundum antiquas consuetudies fuerit ab Hospitalario præsentatus Magistro & concilio, & ab eisdem acceptatus: & pariformiter Cōmendatarius paruæ commendæ. Qui in uim dicti sacramenti nihil distribuet sine ordinatione Medicorum, et scitu proborum hominum. Qui etiam de his notam facient. Si autem præter hunc ordinē aliquæ expensæ fiant, non admittantur.

F. Ioannes de Lastico.

4. Idem probi homines Infirmariæ diebus sin

gulis expensas, quæ ibi fiunt, ad uesperā exa minabunt, & in eis nomina sua subscribāt. Aliter dictæ expensæ per procuratores nostri cōmunis ærarij non admittantur.

Quòd fiat inuētariū utēsiliū Infirmariæ.

Idem Magister.

SAncimus ut probi homines ac Hospitalarius diligenter et cum uigilātia anno quolibet legata, dona, ac utēsilia Infirmariæ perquirant, recognoscant, ac uideant. De omnibus quoq; utensilibus & bonis Infirmariæ, uidelicet uasis argenteis, aureis, stāneis, æneis, quibusuis lectis, coopertorijs, linteaminibus, papillionibus, & cæteris aptis & deputatis: de omnibus alijs quoq; bonis, rebus & utensilibus, cuiusuis generis fuerint, seruitio capellæ, pallatij, camerarum, coquinæ, et alijs officinis ascriptis inuentariū authenticum in præsentia Infirmarij ac Prioris & testium conficiant, signent, & bullent. Valorē quoq; eorumet æstimationē annotare debeant, ipsa

quoq; bona et utẽsilia aliquo caractere, signo uel bulla muniant, & sigillent, atq; in loco tuto, mundo & idoneo conseruari iubeãt. Præcipiẽtes Infirmario sub pœna priuationis sui officij, ne quouis modo præsumat aliquid ex dictis bonis clam uel palàm, directè uel indirectè extra ipsam infirmariam trãsportare, uel mutare, uel in alios usus conuertere.

Quòd Apotecha Infirmariæ uisitetur.

Idem Magister.

6. NE per rerum medicinalium impuritatẽ infirmi detrimentum corporale patiantur, iubemus quòd Apotecha Infirmariæ per Hospitalarium & probos uiros accersitis medicis uisitetur, quoties ipsis Hospitalario & probis uiris uidebitur. Medici quoq; in præsentia eorum diligenter, cautè & prudenter scrutentur: si Apotecha munita sit aromatibus & medicinis, infirmis congruis & necessarijs: ne per aromatarij culpã infirmorũ cura omittatur, atq; paruipendatur.

F. Iacobus de Milly.

STatuimus quod infirmarius ac probi homines omnia statuta Hospitalitatem cōcernentia in membrana scribi faciant, quæ tabulæ affixa in ægrotantiū palatio appendatur, ut omnibus pateat: et secundū eorum seriem infirmorum administrationi intendatur. 7.

De bulla Hospitalarij.

Idem Magister.

AD conseruationem bonorum & supellectilium usui ægrotorum dedicatorum statuimus, ꝙ Hospitalarius uel eius uicegerēs bullam ferri teneat: qua bullentur coopertoria, paramenta, ornamenta, ac cætera supellectilia, & bona mobilia, quæ bullari possūt: ne permutentur, transferantur, aut alienentur. Ipsa quidem bulla ponatur in sacculo de corio signato sigillo Hospitalarij uel eius locū tenentis & proborum hominum, quam infirmarius custodiet. Bona uerò utensilia, quæ usui quotidiano applicata nō erunt aut neces- 8.

ſaria, in aliquo loco ſub clauibus Infirmarij & proborum hominum reponantur.

Quòd deputetur Capel. cũ Priore Infirm.

F. Ioannes de Laſtico.

9. Volumus ut Hoſpitalarius deputet aliquem Capellanũ ordinis noſtri, uitæ honeſtæ et probatæ, præſentatum prius Priori Eccleſiæ, ut ab eo cõfirmetur. Qui in Infirmaria quatuor miſſas qualibet hebdomada celebret: Prior uerò tres, ut uno quoq; die ægroti miſſam audiant, in qua pro ſalute animæ & corporis eorum preces fiãt. Quibus ſtipendiũ ſolitum aſſignetur. Iidem teneantur diligẽter & accuratè confeſſionem audire, ſanctũ Eucharistiæ Sacramentum miniſtrare, mortuos ſepelire, et ea omnia exercere, quæ ad ſalutẽ animarum ægrotantium, & obſequia ſepulturæ defunctorum ſunt neceſſaria.

De exemptione Prioris infirmariæ.

F. Iacobus de Milly.

10. DEcet Priorem Infirmariæ uigilantem in

obsequijs infirmorum et assiduũ esse, præser-
tim circa ea, quæ ad animarũ salutẽ spectãt.
Ideo iubemus ꝙ Prior Infirmariæ diligenter
inuigilet infirmorũ saluti, missarũ celebratio
ni, Sacramentorũ exhibitioni, & cæteris quæ
ad eius officium spectant. Quod ut cõmodius
fieri possit: ipsum à Carauanarum onere li-
beramus, atq; seruitorem unum retinẽdi au-
ctoritatem cõcedimus: pro cuius manutẽtione
apodixia frumenti sicut fratri militi cõceda-
tur, quam à cõmuni ærario accipiat.

De Medicis Infirmariæ.

F. Ioannes de Lastico.

11. Accersantur ad curam ægrotorum Me-
dici periti & experientes, qui in præ-
sentia octo fratrum linguarum & Infirma-
rij iurare teneantur, quòd ægrotantium ua-
letudini magna diligẽtia, & secundum pro-
batorum medicorum regulas & scripta intẽ
dent. Et saltem bis in die ægrotantes omnes
uisitare teneantur: & ea, quæ ad eorum cu-

rā necessaria sunt, ordinare. Idq; nulla mora aut impedimento obstante exequātur. Illi autem Medicorum uisitationi aderūt Infirmarius & Scriba, qui in scriptis fideliter et sigillatim excipient id, quod pro salute ægrotorum à Medicis ordinatum fuerit. Medici ipsi stipendium ab ærario sument: & nihil ab ægrotis pro opera sua accipere, aut exigere poterunt.

De Chirurgis.

Idem Magister.

12. STatuimus etiam ut ad idem ministerium habeantur duo Chirurgi prudentes, discreti, & artis suæ peritissimi. Qui prius à medicis Infirmariæ examinati, & approbati sint: aliàs non admittantur.

Quòd Infirm. qualibet nocte ægrotos uisi.

Idem Magisterr

13. DEcet Infirmarium circa ægrotorum curam uigilantem esse, ne per incuriā sinistrum aliquid ipsis contingat. Iubemus igitur ut

tur ut qualibet nocte infirmarius fido comitatus seruitore hora completorij & auroræ ægrotos prudēter & discretè uisitet, alloquatur, hortetur, corroboret, & præsidio adsit. Probi quoq; homines die sequenti, cū aderūt, perscrutētur, si idem infirmarius uisitationem compleuerit: in quo si defecerit eum obiurgent, & reprehendāt, et ad faciendum cō pellant. Qui si renuerit, in eius defectum prouideant. Alimenta autē corpori humano quāto puriora et meliora sunt, tāto magis nutrimēto prosunt. Idcirco infirmario mādamus, ut de bonis & præstantioribus nutrimentis pullis, gallinis, pane et uino prouideat. In quo Hospitalarius et probi hoīes diligentē curam adhibeant, ut de eis ægrotis subueniatur.

Quòd ægroti ī infir. modestè se gerere deb.

Idem Magister.

INsolentiam et immodestiam nonnullorum 14.
reprimere uolentes statuimus, quòd ægroti fratres & sæculares in infirmaria mode-

ſtè, & temperanter, & honeſtè ſe gerant, & conuerſentur. Nec liceat, aut permittatur alicui quidpiam petere, aut obtinere, niſi tantum illud quod & quale à Medicis pro eius remedijs ordinatum fuerit. Quod ſi audacia fretus importunè petierit: nihilominus ei ſubminiſtrari prohibemus. Ipſi etiam ualetudinarij ibidē ſilentio et honeſto exercitio utantur: nec aleis, ſcachis, aut hiſtoriarū, uel chronicarum lectioni intendant, ſeu quidpiam exerceant, quod in perturbationem uel moleſtiam ægrotorum uergat. Qui contra fecerit, priuetur miniſtratione neceſſariorum in infirmaria; ab ægrotorum quoq; comitiua reijciatur, ſuo arbitrio uitam ducens. Non enim medicina & medici auxilio dignus eſt, qui medicinæ dogmata paruipendit. Hanc quoq; regulam Infirmarius obſeruari faciet: in quo ſi negligens fuerit, officio priuetur. Si quis autem frater ex ægrotis, poſtq; à medicis licentiatus fuerit, menſa infirmarij pro

termino decem dierum aut minori frui uoluerit, id agendi licentiam damus. Infirmario quoq; de mensa ærarium satisfaciet.

F. *Alphonsus de portugallia.*

F*Ratres infirmitatis initio toto triduo possunt stare in cameris suis, & eis administrari debent necessaria, ac si essent in infirmaria. Eo autem termino elapso tenentur adire Infirmariam: aliàs denegatur necessariarum rerũ ministratio Religionis impensis.* 15.

Quòd fratres in ingressu infirmariæ confiteãtur & despropriamentũ faciãt.

F. *Ioannes de Lastico.*

S*Tatuimus quòd omnes fratres, qui ad Infirmariam nostram ægroti accedunt, ut illic curentur, in ipso Infirmariæ ingressu, et antequam prætereant horæ xxiiij. confiteri, & Eucharistiæ sanctum Sacramentum sumere teneantur. Deinde despropriamentum, id est, rerum suarum declarationem conficere: cui sigillo Prioris Infirmariæ corrobora-* 16.

tæ plena fides adhibeatur. Si uerò id facere recusauerint, elapso dicto horarum spatio ab Infirmaria eÿciantur, nec eis necessaria ministrentur. Præcipientes ut Infirmarius habere teneatur ad ministerium dictæ infirmariæ famulos bonæ famæ, et diligẽtes, ac sufficienti numero ad obsequium ægrotantium tãtũ, ac mulieres honestas pro expositis ĩfantibus nutriendis: qui oẽs Christiani existãt.

F. CLAVDIVS *de la sengle.*

17. *OMnia desproprìamẽta fratrum nostrorum tã in conuentu quàm extra decedentium in Camera nostri communis ærarÿ registrentur.*

De testamento conficiendo per sæculares ægrotos in Infirmaria.

F. *Iacobus de Milly.*

18. *SAncimus ut quotiescunq; sæculares ægrotantes in Infirmariã introducti fuerint, confiteri teneãtur, Eucharistiamq; suscipiãt; & demum eos Infirmarius, Prior, & probi*

hómines moneant, & hortentur, ut testamẽtum conficiant. Quod quidem testamentum per Priorem uel scribã infirmariæ, præsente Priore uel alio Presbytero Prioris loco, duobus quoq; uel tribus adhibitis testibus conficiatur: Nec illud sub pœnis iuris canonici rescindatur. Ipse quoq; Prior & scriba dictũ testamentum auctoritatem et facultatem cõficiendi, admissis testibus ad minus duobus (tanquam si notarij publici essent) habeant. Taléq; testamẽtum in aliquo libro redigatur ad futuram memoriam, ac pro conseruatione iuris & iustitiæ uniuscuiusq; in bonis defunctorũ. Si uerò sæculares infirmi testamentũ condere recusarent, uel nõ possent: tunc Infirmarius & probi homines per Priorẽ uel scribã inuentariũ de bonis eorum fieri corã testibus iubeãt: ut infirmis ad pristinã salutẽ reductis dentur, et restituãtur, uel ut eis defunctis, de bonis ipsorum constet ad eorum, quorum interest, iurium conseruationem.

ipsa quoq; bona inuentariata in loco tuto sub clauibus Infirmarij & proborũ hominum recludantur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

19. SVpremam autem sæcularium in infirmaria decedentium uoluntatem ipsi probi homines faciant fideliter exequi.

Quomodo fratres defuncti sepeliãtur.

F. Nicolaus Lorgue.

20. LAudabile cẽseri debet, ut quo habitu fratres nostri in ingressu Religionis & in uita fuerint redimiti, eodem in sepultura & funeris pompa ornentur. Igitur sancimus ut omnes fratres hospitalis, cũ è uita decesserĩt, mantellis ad rostra, idest, cum punctis et cruce alba sepeliantur.

Quòd corpora defunctorum sæcularium honestè sepeliantur.

F. Ioannes de Lastico.

21. STatuimus quòd corpora personarum sæcularium in Infirmaria nostra decedentium

decenter & honestè ad sepulturam efferantur, præcedentibus capellanis pro anima defuncti precantibus. Fiant autem quatuor uestes nigri coloris, quibus hi qui funus deferunt induantur: quas ad id opus seruari, & supradicta exequi Infirmarius faciet.

Quòd nullus pullatus funera fratrũ comit.

F. CLAVDIVS de la sengle.

CORPORA fratrum nostrorum honestissimè etiam sepeliri uolumus: uerùm prohibemus ne posthac ullus oĩno, siue sit frater, siue sæcularis pullatus, id est, ueste lugubri indutus funera ipsorum fratrum comitetur: neq; etiam ipsius Magistri: ubicunq; mortem obierint. 22.

De aperiendis capsis defunctorum.

F. Iacobus de Milly.

NE per incuriam bona defunctorum deperdantur, iubemus districtius ne cuiquam liceat capsas defunctorum in Infirmariâ aperire, aut bona recognoscere: nisi præ- 23.

ſentibus Hoſpitalario, Infirmario, *ac duobus probis hominibus.* Adijcientes *quòd ſupelle=ctilia uſui* infirmorũ *apta & congrua in eis inuenta non debeant cuipiam exercitio deputari: niſi infirmorum uſui duntaxat.*

De *florenis* 400. *à* Villaguto *infirm. leg.*

F. CLAVDIVS *de la* Sengle.

24. C*Ongruum eſt teſtatorũ deuotionẽ ſequi.* Non *liceat igitur alicui fratrum noſtro=rum quacũq; auctoritate fungenti de illa flo=renorum ſumma* Infirmariæ *per fratrẽ* Ioannem *de* Villaguto Caſtellanum Empoſtæ *legata & poſtea aucta, & quæ augebitur diſpo=nere, niſi magno* Conſeruatori *noſtri conuentus: cui hanc facultatem concedimus de eiſdẽ pecunijs diſponendi ad uſum* infirmorum, *ſecundum dicti teſtatoris uoluntatem & or=dinationem.*

De *immunitate* Infirmariæ.

F. Fabritius *de* Carreto.

25. S*Ancimus* ꝙ *ſi delinquens aliquis confu=*

gerit ad Asylum & immunitatem Infirmariæ: et sit dubium, an illi sit profutura, an nõ: tunc ad instantiam Castellani & iudicis Hospitalarius aut eius locumtenens iubeat delinquentem in ipsa Infirmaria securè custodiri, donec super eo cognitum fuerit. Quòd si immunitas ualida iudicetur, cum primo nauigio ab hac insula, & omni nostra ditione emittatur, prout antiquitus fuit obseruatum.

Quib. casibus Infirm. ĩmunitas nõ prodest.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Hi sunt casus, in quibus Infirmariæ immunitas nemini proderit. Latronibus, aut nocturnis agrorum depopulatoribus, incẽdiarijs, sodomitis, conspiratoribus, furibus: His quoq; qui ex insidijs, aut de industria, & deliberatò, uel proditione, ueneno'ue hominem occiderint: nec fratrum domesticis, Nec percussoribus ipsorum fratrum, uel iudicum nostrorum, et aliorũ iusticiæ ministrorũ, nec ijs qui ære alieno obstricti sunt, Nec eis 26.

qui in ipsa infirmaria, aut spe immunitatis eiusdem delictum commiserint, nec falsis testibus, aut notarijs, sacrilegis, grassatoribus.

Idem Magister.

27. *STatuimus quod eleemosynæ in commẽdis nostris dari solitæ continuentur.*

EE ONERIBVS COMMVNIS
ærarij, et legibus ſuper id condendis.
Conſuetudo.

VM bona & facultates, quæ ordo noſter poſſidet, piorum hominū liberalitate collata ſint, ad ſuſtinendas Hoſpitalitatis impenſas, & propulſaldos Chriſtiani nominis hoſtes: Certum eſt fratres noſtros proprij in eis aut priuati iuris nihil habere, ſed eorum uerum dominium ac proprietatem & ius omne ad ſolum ipſum ordinem noſtrum ſpectare. Verum cum in cōmuni rectè admi- 1.

nistrari non possent.propter locorum distan-tiam,& diffidentiam nationum maiores no-stri ea uiritim fratribus per partes regenda commendarunt(unde nomen commendarum sumpserũt)impositis annuis pẽsionibus, quæ augerentur et minuerentur,prout & rei & tempori, hoc est,necessitati conuenire uisum est. Etenim,*ut minimum quinta, sæpe quarta fructuum pars penditur,& in cõmune æra-rium inferri iubetur, nonnunquam etiam di-midia,uel omnes etiam fructus, si ita à* Capi*tulo generali fuerit statutũ: penes quod unũ imponendarum,& assignandarum pensionũ & collationum huiusmodi (quas responsio-nes & impositiones uocamus) ius est.* Id *au-tem quid à quoq; sit pendendum & soluen-dum decernit,& publicè declarat .* Decret*ũ & declarationem suam* Prior*ibus,*C*astella-no* Empo*stæ,&* C*apitulis prouincialibus per literas suas significat,mandatq; ut pensiones à se impositas exigi, & persolui ab admini-*

ſtratoribus procurent. Si qui fratrum no-ſtrorum eius mãdatis & ſcriptis non paruerint, habitu priuentur.

Quòd oẽs teneãtur ad ſolu. iuriũ cõis ærar.

F. Petrus Daubuſſon.

STatuimus ꝙ omnes Priores, Caſtellanus Empoſtæ, Baiuliui, Cõmendatarij, & fratres tam exempti quàm nõ exempti ratione Prioratuum, Caſtellaniæ Empoſtæ, Baiuliuatuum, cõmendarum, domorum, & aliarũ adminiſtrationum noſtrarum quarũcunq;, non obſtante quacunq; clauſula, gratia, aut exemptione (quæ iuribus noſtri cõis ærarij derogare & præiudicare nõ uolumus) omni exclusa mora, excuſatione, appellatiõe, oppoſitione, & impedimẽto tam ratione bellorum ſeu deuaſtationum quàm alias, realiter & cum effectu anno quolibet in Capitulo prouinciali: Et ſi fortaſſe in aliquo loco Capitulum prouinciale non celebretur, in natiuitate Sancti Ioannis Baptiſtæ ſoluere iura commu- 2.

nis ærarij pro tempore instituenda & imponenda, & reliquum debiti seu arreragia, & alia quæcunq; debita nostro cõmuni ærario teneantur & debeant, seu Receptoribus & procuratoribus eiusdem pro tempore instituendis in pecunia numerata.

Quod iura cõis ærarij integrè soluantur, nõ obstãte quouis casu uel impedimẽto.

Idem Magister.

3. QVod si aliqui ex dictis Prioratibus, Castellania Empostæ, Baiuliuatibus, commendis, aut administrationibus nostris propter bella, inuasiones, seu exactiones principum, seu aëris intemperiem, aut alio quouis fortuito & inopinato casu ad ruinam, uastationem, etiam totalẽ destructionẽ (quod Deus prohibeat) redactæ sint: nihilominus portio iurium ærarij imposita & pro tempore imponenda liquidè, purè, & simpliciter (tanquam immunis et libera huiusmodi iacturis ac principum exactionibus) ad ærarium, omni oppo

ſitione & mora reiecta, perueniat: Ac iactura, damnum, & exactio ſit & eſſe intelligatur in damno Priorum, Baiuliuorum, cõmendatariorum, & aliorum adminiſtratorum: etiam ſi clades tanta eſſet, quòd id quod ſuperesſet ex fructibus ad portionẽ iurium ſoluendam non ſufficiat. Adminiſtratores enim cauere, & prouidere pro fructuum neceſſitatibus tenentur.

De iuribus mortuarij & uacantis cõmuni noſtro ærario ſoluendis.

Idem Magiſter.

Conſuetudo laudabilis & inueterata in noſtro ordine inoleuit, ꝙ per obitũ Priorum, Caſtellani Empoſtæ, Baiuliuorũ, cõmendatariorum, & aliorum adminiſtratorum bonorum noſtri ordinis commune noſtrum ærarium percipiat iura mortuarij & uacantis, ideſt pro mortuario fructus Prioratus, Baiuliuatus, commẽdæ & adminiſtrationis à die obitus Prioris, Baiuliui, aut cõmẽdatarij uſq; 4.

ad festum natiuitatis Sancti Ioãnis Baptistæ proximè sequens, & pro uacante ab eo die usq; ad aliud festum Sancti Ioannis Baptistæ proximè futurum peracto anno, præter & ultra iura spoliorum, quæ ad idem commune ærarium spectant. Quam consuetudinem hac lege & statuto confirmamus, et pro lege haberi uolumus, & obseruari mandamus.

De iuribus cõi ærario soluẽdis per eos q̃ cõmendã per resignationẽ obtinuerint.

Idem Magister.

5. *PRæterea statuimus ꝙ ex omnibus Prioratibus, Castellania Empostæ, Baiuliuatibus, cõmendis, & administrationibus, quæ per cessionem & resignationẽ ad manus alterius administratoris peruenerint, fructus & redditus duorum annorum integrorum ærarium ipsum percipiet. Quos nouus administrator soluere tenebitur, uel si utilius uidebitur, Receptor dictos fructus ipse colligere, aut alteri locare debebit. Exceptis his quæ*

ratione

ratione melioramenti capiendi, uel permutationis secundum formam statutorum nostrorum factæ, dimittuntur.

Quòd noui administ. cõmendæ resignatæ ad solut. debitorũ resignãtis teneãtur, qbus erat obnoxius tẽpore resig.
Idem Magister.

INsuper tenebuntur dicti Priores, Castellanus Empostæ, Baiuliui, Cõmendatarij, & noui administratores sic per resignationem constituti soluere oĩa debita, quibus resignantes tempore resignationis obnoxij erant. Id etiam excipientes, ut qui contra statuta & consuetudines ordinis nostri prouisi fuerint, ius ad Prioratus, Castellaniam Empostæ, Baiuliuatus, commendas, & nouam administrationem non acquirant. 6.

De oneribus solu. per possessores mẽbrorũ.
Idem Magister.

STatuimus quòd omnes ordinis nostri fratres membra aut prædia Prioratuum, Ca 7.

ſtellaniæ Empoſtæ, Baiuliuatuum, cõmendarum, & adminiſtrationum poſſidentes iura cõmunis ærarij impoſita & imponenda pro rata portione ualoris dictorum membrorum uel prædiorũ ſoluere teneantur. Quod ſic declaramus, uidelicet, ꝙ quãdo dimidia, tertia, uel quarta pars fructuum impoſita fuerit ſuper bonis huiuſmodi, poſidẽtes membra ſoluent ſimiliter tertiam, quartam, uel dimidiã partem fructuum pro rata portione ueri ualoris, præter penſionem Priori uel Cõmẽdatario pro recognitione reſeruatam.

De mortuario & uacante ſoluẽdo per poſſidentes membra.

Idem Magiſter.

8. STatuimus ꝙ decedentibus Prioribus, Caſtellano Empoſtæ, Baiuliuis, & Cõmendatarijs, quandocunq; & quotieſcunq; id acciderit, membra dependentia à Prioratibus, Caſtellania Empoſtæ, Baiuliuatibus, & cõmendis, & illi qui ea poſſident, teneantur ſol

uere iura mortuariorum,& uacantium, quē admodum adminiſtrationes à quibus dependent. Decernentes ꝙ in literis & bullis adminiſtrationū membrorū debeant expreſſè reſeruari iura communis ærarij & uacãtis. Quæ,etiã ſi nõ reſeruata eſſent, intelligũtur implicitè reſeruata,& ad id obligantur.

Qualiter ſolutio mortuarij & uacantis fieri debeat per poſſidentes membra tempore uacationis.

F. Ioannes de Homedes.

SAncimus ꝙ ſi frater teneat mēbrum cõ- .9
mendæ cuius adminiſtratio uacet,habeat etiam aliam cõmendam cuius fructus percipiat, eo caſu teneatur ſoluere integros fructus membri dependentis à cõmenda uacãte, non ſecundum cõmunem æſtimationem ordinis noſtri, ſed ſecundum uerum ualorem pro tempore mortuarij & uacantis,hoc eſt,quãti ipſa membra tempore mortuarij & uacãtis arrendari locari ue poſſint. Si autē tenēs

membrum cõmendam non habuerit, retenta sibi pro alimentis tertia parte fructuum mẽbri, reliquas duas ad uerum ualorem cõmuni ærario soluere teneatur.

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

10. STatuimus ut idem ius in pensionibus obseruetur.

De oneribus soluendis cõmuni ærario per possidentes uillas aut grãgias.

F. Petrus Daubusson.

11. SI uerò erit seruiens, aut capellanus stagij uel obediẽtiæ possidẽs uillas aut grãgias, pro dicto iure mortuarij & uacantis soluet ærario duplicem pensionem, quam Priori, Castellano Empostæ, aut cõmendatario soluere consueuit.

Fructus cõmendæ cuius nullus frater capax est, ærario applicentur.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

12. SI (quod accidere nonnunquam solet) uacante administratione alicuius cõmendæ,

aliqua tamen ratione in lingua seu prioratu fratres nulli sint illius capaces, disponimus, ut huius redditus cõmuni nostro ærario uen-dicentur ad eum usq; diem, quo idoneus ali-quis extiterit ad eam obtinendam. Atq; tum primo mortuarij & uacãtis tempora cedere, seu currere incipiant.

De iure passagij soluendi per fratres.
F. CLAVDIVS de la Sengle.

ORdinamus q̃ quicunq; ordinem nostrũ profiteri uolet: si in gradum militũ re-cipi cupiat, soluet pro suo traiectu (quod pas-sagium dicimus) nostro communi ærario aut ab eo deputatis, antequam ad professionẽ ad-mittatur, scuta auri in auro centum quinqua ginta, uel eorum ualorem: si inseruientem ar morum, scuta centũ similia in numerata pecu nia. Quòd si non soluerit, ancianitate non gaudeat. Nam ancianitatem numerari uo-lumus, à die quo passagij sui solutionem in-tegrè fecerit. Et qui eum ad professionem 13.

admiſerit non uiſa ſolutione paſſagij, de ſuo ſoluere teneatur: non obſtãte quacũq; licentia ad id conceſſa. Nemini tamẽ, poſtq; paſſagiũ ſoluerit, ſuper ancianitate lis moueri poſſit. Nõ proderit aũt cuiq;, ſi cepta iã lite ſoluat.

Quòd bullæ ancianitatũ nõ ſint in præiudiciũ cõis ærarij, Magiſtri, et Priorũ.

F. Petrus Daubuſſon.

14. STatuimus ꝙ ancianitates ſiue expectatiuæ quæ dantur de cõmendis in futurum ſuadente aliqua iuſta ratione, non intelligantur in præiudicium noſtri cõmunis ærarii iuriũ ſpoliorũ, mortuariorũ, uacãtiũ, et aliorũ iuriũ ipſius impoſitorũ et imponendorum, nec diſpoſitionum præeminẽtiæ Magiſtralis, aut Prioralis, nec camerarum Magiſtralium: quas ſaluas & illæſas ſemper eſſe decernimus.

Quo tempore iura cõis ærarij ſolui debeant, et de pœna nõ ſoluentiũ.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

15. QVia pleriq; ordinis noſtri fratres admi

nistrationem Prioratuum, Baiuliuatuum, cō-
mendarum, membrorum, & aliorum bonorū
habentes, & alij quicunq; poßeßores negli-
genter, uel potius contumaciter se gerunt in
soluendis cōmunis nostri ærarij iuribus: Sta-
tuimus ut qui responsiones & impositiones
tam ordinarias q̄ extra ordinarias, mortua-
ria & uacantia, arreragia, & alia quæcūq;
iura & debita nostri cōmunis ærarij in Ca-
pitulo prouinciali, aut si id non celebretur, in
festo sancti Ioannis Baptistæ non soluerint,
quòd illico Prioratus, Castellania Empostæ,
cōmendæ, mēbra, & administrationes sint,
& esse censeantur incorporata cōmuni æra
rio, et tandiu à nostris Receptoribus seu alijs
ad id deputatis retineantur, & administren
tur, eorumq; fructus & prouentus colligan-
tur, & percipiantur, aut alijs per ipsos Re-
ceptores locentur, donec de ipsis, & de impē
sis super eo factis cōmuni ærario integrè sa-
tisfactum fuerit. Quòd si fratres nostri aut

alij Prioratuum, Castellaniæ Empostæ, Baiuliuatuum, cõmendarum membrorum & bonorum aliorum possessores, aut quiuis alius eorum nomine pertinaciter dictis Receptoribus, aut alijs ad id deputatis resistẽdum, refragandumq; duxerĩt, quominus fructus dictorum Prioratuum, Castellaniæ Empostæ, Baiuliuatuum, cõmendarum, membrorum, et aliorum bonorum percipiant, eos ue locent, et arrendent: Tunc eo ipso absq; alia monitione citatione, processu, sententia, seu alia declaratione ipsis Prioratibus, Castellania Empostæ, Baiuliuatibus, cõmendis, membris, & alijs bonis, illorumq; poßeßione priuati existant, etiam si eßent minores xiiij. annis, et sine curatoribus (si qui fuerint) de quibus non habebitur ratio. De qua quidem resistentia et repugnantia uerbis aut literis Receptoris fides habebitur. Præcipientes Prioribus, & Castellano Empostæ ut hoc statutum faciãt in suis Prioratibus, & Castellania Empostæ plenè

& exactè exequi, & obseruari. Quòd si neglexerint, sint & intelligantur priuati praerogatiua retentionis quintae Camerae, & gratiosae dispositionis commendae ad eorum praeeminentiam pertinentis: ita q prouisiones de illa factae irritae sint.

Quòd conductores cõmendarum debitoribus aerarij non soluant.

F. Petrus Daubusson.

Volentes in executione contra male sol- 16.
uentes facienda acrius prouidere, statuimus quòd sub poena priuationis commendarum fratres, & uassalli sub poena uiolati iuramenti fidelitatis, & conductores siue arrendatores huiusmodi commendarum & bonorum nullo pacto respondeant de fructibus & redditibus commendatarijs priuatis. Quòd si fecerint, huiusmodi poenam incurrant: & nihilominus quod per eos exolutum fuerit, non admittatur in computo eorum: quinimo iterum exoluere teneant-

tur. Volumus etiam quod Priores, Receptores, & procuratores huiusmodi statuta super male soluentibus edita in quolibet Capitulo prouinciali publicari faciant, et nihilominus contra faciendo in suo robore permaneant.

De debitoribus cõmunis ærarij.

F. Baptista de Vrsinis.

17. STatuimus ꝙ nullus frater ordinis nostri cuiuscunq; fuerit conditionis, qui debitor nostri cõmunis ærarij fuerit dignitates, commendas, officia & beneficia ordinis nostri ullo pacto consequi possit, quousq; debita sua eidem ærario persoluerit.

Qui debitores ærarij tẽpore smutitionis fuerint, dignitates, & commendas consequi non possunt.

F. Ioannes de Homedes.

18. SAncimus quòd frater qui tempore smutitionis dignitatum seu cõmendarum in lingua faciendæ comunis nostri ærarij iurium

debitor fuerit(nihilo ei suffragante, quod ante in manibus eiusdem ærarij pro soluendis debitis suas cõmẽdas posuerit, uel post ipsam smutitionem cõmuni ærario satisfecerit) dictas dignitates, seu cõmendas uacantes conse qui non possit. immo ad eas consequendas penitus inhabilis & incapax censeatur.

Quibus committi debẽt cõmendæ ablatæ male soluentibus.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus ꝙ Prioratus Castellania Emposte & cõmendæ ablatæ male soluẽtibus 19.
per Magistrum & conuentum cõmittantur fratribus, qui priuatorum debita soluere communi ærario uoluerint, seruato ordine et stylo nostræ religionis, præferẽdo omnibus alijs eos fratres, qui nõdum cabimentũ sunt assequuti secũdum gradum & turnum ancianitatis, si eas pro cabimẽto acceptare uoluerint, soluendo ea quæ priuatus ærario nostro debet. Si autem talis frater nullus reperiatur,

tunc indifferenter tam cõmendatarijs q; fratribus conuentualibus seruato ordine anciani tatis de gratia cõmitti poterunt, saluis iuribus communis ærarij. Et si forte non reperiatur, qui debita priuati uelit soluere, remaneant in manibus communis nostri ærarij, donec illi integrè satisfactum fuerit.

Quòd bona frat. deceden. ad ærariũ perue.
Idem Magister.

20. OMnia bona mobilia et se mouentia quorũcunq; fratrum nostrorũ tam in conuentu quàm extra decedentiũ, cuiuscunq; cõditionis & qualitatis fuerint (quæ spolia uocamus) ad cõmune nostrum ærarium pleno iure pertinent, exceptis fratribus capellanis obedientiæ & seruiẽtibus officij, quorum spolia peruenient ad illos, in quorũ Prioratibus, Bauliuatibus, aut commendis residentiam et stagium habuerint.

Quæ bona ex spolijs ad Ecclesiã pertinẽt.
F. Deodatus de Gozono.

Excipimus etiã uasa argentea, aurea, deaurata, quæ figuram calicis ad sanctum sacrificium dedicata, seu crucis habent: etiam uascula uini & aquæ altaris obsequio deputata, uel ad reponendas sacras reliquias. Insu per ornaméta ecclesiastica quæcũq; aurea, argétea, et deaurata, atq; sericea, & oẽm supellectilem, quæ ad ministerium ecclesiasticum pertinet. Necnon breuiaria & psalteria, quæ ad Ecclesiæ cultum & ornamentum relinquuntur. Excepta sunt etiam spolia Senescalli Magistri, Castellani, & aliorum fratrum qui sunt in seruitio Magistri, quæ ad ipsum Magistrum pertinent. 21.

Quæ bona ex spolijs ad statum cõmendarum relinquenda sunt.

Idem Magister.

22. Pro usu autem domorum commendarum relinquentur utensilia necessaria, idest, omnis supellex, uidelicet cultricæ, lecti, coopertoria, & alia utensilia pro palatio & came=

ris, pro penu & coquina, quibus cõmendata-
rius, dum uiuebat, utebatur. Currus quoq;,
uehicula & omnia instrumenta rustica. Pe-
corum uerò iumentorum, armẽtorum, & re-
liquorum animaliũ quorũcunq;, quæ in dictis
spolijs ultra statum cõmendæ reperientur, di
midia pars ad ipsum statum adiungetur, alia
ad cõmune ærarium pertinebit.

F. Ioannes de Homedes.

23. Equi tamen & muli fratrum extra con-
uentum decedentium, & alia animalia
quæ equitari solent, & sella deseruiunt, cum
suis ornamentis ad commune ærarium spe-
ctare debent.

De armis in spolijs fratrum repertis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

24. Arma cuiusuis generis siue ad offenden
dum, siue ad defendendũ parata in spo
lijs fratrum in conuentu, & citra mare de-
functorum ad ærarium pertinent, & in unũ
locum conferantur, ubi sub fida custodia ser

uabuntur ad opus & pro munitione nostri conuẽtus, demptis ensibus & gladiolis quas, dagas & pugnales uocant.

De Receptoribus.

F. Rogerius de Pinibus.

VT *commodius iura nostri cõmunis ærarij recipi possint, & in agendorum expeditione distribui ualeant, uolumus quòd in quolibet* Prioratu & Castellania Empostæ Receptores *iuriũ ipsius ærarij per* Magistrũ *& conuentum pro eorum arbitrio constituãtur.* Qui *iura huiusmodi exigant, recipiãt, et teneant, atq; de eisdem secũdum ordinationẽ* Magistri *& conuentus disponant.* 25.

De iuramento Receptorum.

F. CLAVDIVS de la sengle.

QVi *quidem* Receptores *teneãtur iurare in manibus* Magistri, *si in conuentu præsentes fuerint, aut in manibus* Prioris, *si à conuẽtu absuerint, ꝙ bene, fideliter, & diligenter ea quæ ad ipsum officium pertinent* 26.

exequentur. Quorum officium per triennium durabit. Reseruatur tamen Magistro & concilio id tempus ex aliqua iusta causa prorogare, si ita illis uidebitur.

De officio Receptorũ & procuratorũ nostri cõmunis ærarij extra conuentũ.

Idem Magister.

27. *AD Receptores spectat exigere, consequi et accipere à Prioribus, Castellano Empostæ, Baiuliuis, Cõmendatarijs, et alijs quibuscunq; bona nostri ordinis in limitibus Prioratuum, in quibus sunt constituti, possidentibus responsiones, impositiones, passagia fratrum, debita uetera, hoc est, arreragia, & alia quæcunq; spolia fratrum, mortuaria & uacantia per mortem administratorum ærario nostro debita, & alia quæcũq; iura, bona, et debita quomodocũq; ad ærariũ nostrum spectantia, & pertinentia. Quòd si morte, ægritudine, uel alio quouis impedimento Receptores detinerentur: ita ut ipsi non possent*

possent per se, quæ supra dicta sunt, facere: uolumus ut in eorum absentia Procuratores in dictis Prioratibus deputati id exequi teneantur. Iidem Receptores & procuratores aderunt in capitulis prouincialibus ad resposiones, impositiones & alia debita petenda, exigenda & recipienda.

Quomodo gerere se debent Receptores in colligendo iure mortuarij & spolij.

F. Philibertus de Nillıaco.

28. STatuimus quòd quotiescunq; Receptor aut procurator ærarij uel alius ad id deputatus se conferet ad colligendum & habendum iura mortuarij & spolij, non accedat solus: sed assumat secum aliquem probum Commendatorem, uel fratrem, aut duos ex propinquioribus locis defuncti, aut sæcularem personam honestam, his deficientibus, & Notarium publicum, in cuius præsentia uisitet, & notare faciat per inuentarium authenticum in præsentia testium receptum, omnia bona et uten

silia atq; agriculturas & fructus quos inuenerit. De quibus, hoc facto, dimittat statum commendæ in ea conditione & qualitate, in qua ipsum inuenit. Et medietatem supellectilis de superabundantibus ad augumentũ status dimittere teneatur, ultra statum primũ, anteq̃ bona transferãtur. Et de omnibus quæ gesserit per scripturam authenticam capitulum prouinciale admoneat. Si quis Receptorũ contrafecerit, & damnum marcam argenti excesserit, pœnã priuationis habitus ĩcurrat.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la sengle.

29. PRæterea Receptores ipsi uel procuratores, aut cõmissarij supradicti duo inuẽtaria separata faciant, unum status cõmendæ, & alterum bonorum spolij ad ærarium pertinentium, & in præsentia prædictorum notare faciant omnia credita fratris defuncti, & aperiant seu aperire faciant, illis uidentibus & uocatis, eius despropriamentũ: quo-

rum creditorum, & despropriamenti exemplum huc ad conuentum nostrum mittant. Vbi per scribam ærarij registrabuntur in aliquo separato libro illius prioratus: singulorũ enim Prioratuum singulos libros ad id deputatos esse uolumus. Quòd si frater defunctus despropriamentum non fecerit, uel si fecerit non reperietur, Receptor de eo Magistrum et conuentum certiores facere tenebitur.

Quòd Receptores in capitulo prouinciali manifestent ea quæ receperunt.

F. Philibertus de Nilliaco.

INiungimus Receptoribus, ut particulariter et per singulas summas in quolibet ca- 30.
pitulo prouinciali computum eorum quæ receperunt, & quæ restant, manifestare et reddere teneantur. Attamen Priores & capitulum prouinciale nullã habent potestatem huiusmodi computa concludendi, seu quietandi: sed duntaxat audiendi & signandi. Quorũ computorum conclusio & definitio Magistro

& conuentui reseruatur, atq; spectat. Adijcientes q ipsi Receptores in dicto capitulo teneãtur manifestare omnes pecuniarum quãtitates & summas, quas receperunt de iuribus ærarij tam mortuariorum q̃; uacantium et reliquorum quorũcunq;. Et Prior, finito dicto capitulo, de eis eo ipso certiores reddere debet Magistrum & conuentum. Quibus cõputum duplicatum mittant Receptores: ut de negocijs ærarij clarã noticiam habeant. Quòd quidem computum apud ærariũ registretur.

De cedula mittenda per Recept. de ijs qui soluerũt, et qui debitores ramãserũt.

F. CLAVDIVS de la sengle.

31. RECEPTORES statim finito capitulo prouinciali tenebũtur unà cum suis computis anni præcedentis mittere ad Magistrum & conuentum breuem cedulam, quæ contineat nomina eorum qui in eo capitulo soluerũt, et eorum qui debitores remanserunt, & pro q̃bus summis: & distinctè omnes pecuniarum

summas, quas pro quacunq; ratione seu debito recœperint. Si quis contra fecerit, & contenta in hoc statuto & in superiore non adimpleuerit, priuetur fructibus unius anni cōmendæ: Si frater conuentualis, perdat unum annum ancianitatis in fauorem filiorum Arnaldorum.

Receptores nihil capere possūt de spolijs.

F. Baptista de Vrsinis.

STatuimus ꝙ Receptores in quolibet Prioratu & Castellania Empostæ nullo modo de spolijs Priorum, Castellani Empostæ, nec cōmendatariorum, uel fratrum moriētium in dictis Prioratibus & Castellania Empostæ lectos aut alia utensilia uel res quascunq; sumere præsumant. Qui contra fecerint, officio priuati eo ipso censeantur, ac duplum illius quod cœperint ærario persoluant: Quacunq; consuetudine in contrarium faciente in aliquo non obstante. 32.

Quòd Recep. nihil capiāt de statu cōmend.

F. Deodatus de Gozono.

33. DE his quæ ad statum cõmendarum, & usum domorũ pertinent, Receptores in colligendo spolio et mortuario uel aliàs nihil omnino etiam capere poterunt: sed ea omnia integra & intacta relinquẽt. Quòd si contra fecerint, et aliquid è cõmendis abstulerint, id omne resarcire, reficere, et restituere sua pecunia teneantur: Nam ærarium nostrum ad huiusmodi quicquã obligatum esse nolumus: & præter hoc pœnã ualoris mortuarij eiusdem commendæ subeãt, qui ærario nostro applicabitur. Prior uerò & Castellanus Empostæ ad instantiam cõmendatarij læsi Receptorem compellat ad talem restitutionem faciẽdam. Quòd si in eo Prior uel Castellanus Empostæ negligens fuerit, ipse suo nomine restituere & reficere teneatur, & ad hoc à Magistro & conuentu instante commendatario compellatur.

Receptores in loco tuto pecunias quas

recipiunt, reponere debent.

F. Petrus Daubusson.

STatuimus ꝙ Receptores in quolibet Prio 34.
ratu & Castellania Empostæ pecunias iurium ærarij per eos receptas, & quas pro tempore recipient, apud tutas & fidas perso nas deponant. De quibus recognitionem & documentum authenticum, ualidamq́; obligationem habeant, uel apud se in loco tuto ipsas fideliter conseruent. De his quoq; & apud quos sint securæ, Priores & Castellanū Empostæ seu eorum uicegerentes & cōmēdatarios dictorum Prioratuū & Castellaniæ Empostæ in prouinciali capitulo, & non aliter, certiores reddant. Pro quorum indubitata uerificatione instrumenta et recognitiones obligationis ostendere teneantur: ne aliquo casu cōtingente pecuniæ surripi, aut occultari possint. Si quis Receptorū contra fecerit, in priuationis habitus pœnam labatur.

Quòd Receptores non obstante quacunq;

lite exigant iura ærarij.

F. Ioanes de Laſtico.

35. SAncimus ꝙ Receptores noſtri communis ærarij quæcunq; iura ipſius, omni reiecto litigantium reſpectu, exigant, petant, & recipiant ab illis, qui quoquo modo tenent & poſſident Prioratus, cõmendas, & domos, ratione quarũ diſceptatur & litigatur: nec propterea partium iuribus ullum præiudiciũ generari intendimus. Qui uerò tales cõmendas tenebunt, ſi ſoluere recuſauerint, eo ipſo pœnam priuationis incurrant, à ſuo quoq; iure cadant, & cõtra tales tanquam inobedientes & rebelles procedatur.

Quòd Receptores abſq; alicuius licentia pro mortuario & uacante commendarum poſſeſſionem capiant.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

36. STatuimus ꝙ: cum primum Priores, Caſtellanus Empoſtæ, Baiuliui, cõmendatarij & alij bonorum noſtrorum adminiſtratores

è uita decesserint, uel uiuẽtes ipsi administra tioni cesserint, et renunciauerint, uel eam resignauerint: Receptores & procuratores nostri ærarij dictos Prioratus, Castellaniã Emposte, cõmendas & bona, sua propria auctoritate & sine licentia alicuius iudicis uel curiæ, eorumq; corporalem possessionem nomine nostræ Religionis capere, fructus colligere, spolia mortuaria & uacãtia & alia debita exigere, eaq; retinere & cõtinuare per se uel per alios, usq; ad integrã satisfactionem nostri communis ærarij, debeãt. Si qui uerò fratrum nostrorum quauis occasione dictos nostros Receptores in prædictis fructibus & spolijs percipiendis, atq; in dictis possessionibus adipiscendis aliquo modo impediuerint, Prioratibus, commendis & omnibus ordinis nostri officijs et beneficijs priuati sint, & si fuerint fratres conuentuales ancianitatem perdant.

Contra Recep. neglıgẽtes in exigen. debitis

Idem Magister.

37. SI Receptores fuerint negligentes in exigendis debitis & capiendis ad manũ nostri cõmunis ærarij cõmendis debitorum secundum formã statuti nostri, eo casu ipsi sua pecunia pro debitore soluere teneantur. Idem obseruari uolumus in alijs omnibus debitis dicti ærarij: si ea, postq̃; dies solutionis aduenerit, exigere non procurarent.

Per quoscunq; processus seu sẽtẽtias ad reqsitionẽ Receptorũ in male soluẽtes factas & promulgatas à nostris constit. nõ intelligatur recessũ.

F. Ioannes de Homedes.

38. CVm (ut sæpe euenire solet) nostri ordinis Receptores, quo facilius debita iuriũ nostri cõmunis ærarij à male soluentibus recuperent, cõtra eos ex præscripto priuilegiorum nostrorũ, seu aliàs procedant: & à plerisq; in dubium uertatur, an tunc tẽporis cõstitutiones nostræ uendicent locum. Ideo hãc

dubitationem tollentes, hac præsenti lege decernimus & declaramus, quòd; Et si per eosdem Receptores ex forma indultorum priuilegiorumq; Apostolicorum, seu aliàs coram quocunq; iudice ordinario, seu nostri ordinis superiore: etiam contra minores xiiij. annis, non eis cõstitutis curatoribus, alios ue nostri publici ærarij debitores: etiam ad aliquas priuationes, declaratorias sententias, seu priuationem Prioratuum, Castellaniæ, Empostæ, Baiuliuatuum, cõmendarum, & beneficiorũ, eorumq; possessionis quomodolibet processũ fuerit: Nihilominus non sit neq; censeatur à constitutionibus contra eosdẽ debitores disponentibus recessum, uel aliàs præiudicatum: Quinimo statuta ipsa illæsa permanere, processus, pœnasq; ipsas, & omnia inde sequuta suam uim habere, suosq; effectus sortiri iubemus, & uolumus.

Idem Magister.

SAncimus ut libris Receptorum nostrorũ, 39.

& cedulis eorum manibus ſubſcriptis, quo ad debitores ærarij noſtri integra & indubia fides abſq; alia probatione adhibeatur.

De procuratoribus cõis ærarij in cõuentu.

F. Ioannes de Laſtico.

40. Circa iurium & bonorum publici ærarij conſeruationẽ nulla ſatis poteſt eſſe diligens cura et uigilãtia. Idcirco pro utili administratione prædictorum, ultra magnum Cõmendatarium: qui ratione ſui officij huic exercitio expreſſe eſt deputatus, & ab eo dimoueri non poteſt: duos probos religioſos prudẽtes, & diſcretos ex Baiuliuis aut Prioribus ordinis noſtri in conuentu aſſiſtentibus, his quoq; deficiẽtibus, ex Baiuliuis capitularibus uel locatenentibus Baiuliuorum conuẽtualium per Magiſtrum et concilium ſumma cura eligi, iuramento interueniente, iubemus. Ad conſeruationem quoq; iuriũ dictorum bonorum ipſi magnus Cõmendatarius et Procuratores capſas firmas & tutas, optimisq; ſe-

ris clausas habeant, quarum clauium quilibet ipsorum trium unam teneat. Pariformiter res et alia bona dicti ærarij in magasenis seu uoltis reponant, & locis aptis recludãt sub eorum clauibus. De quibus nulla fiat distributio, nisi prius per conseruatorem & scribam ærarij in libris diligenter annotetur. Qui quidem Procuratores cõmunis ærarij rationem suæ administrationis quolibet anno reddere teneantur Magistro & concilio.

De residẽtia magni Cõmẽdatarij in cõuen.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus ut magnus Cõmendatarius teneatur facere residentiam in conuentu, nec possit ab eo discedere, quãdiu in officio fuerit. Et q͏ alij duo procuratores communis ærarij in eo officio per duos annos seruire, et permanere debeant: in quo tempore licentiã abeundi à conuẽtu obtinere nõ poterunt, nec simul ambo officium dimittere: sed singulis annis unus tantum de duobus mutabitur, ita 41.

ut non fiat una uice nisi unus Procurator.

De ærarij conseruatore.

F. Ioannes de Lastico.

42. PRo cõseruatione & distributione bonorum ærarij nostri iubemus eligi unũ fratrem idoneum & sufficientem, ex quacunq; lingua libuerit, in Conseruatorem generalem ærarij. Qui omnium pecuniarum & bonorũ mobilium ad ærarium pertinentium curã & custodiam habeat, atq; recipiat, conseruet & distribuat secundum dispositionem, ordinationem & uoluntatem Magistri & concilij cũ scientia & apodixia magni Commẽdatarij. Ipse autem Conseruator, si frater miles fuerit centũ ducatos Rhodi, si uerò Capellanus aut Seruiens armorum extiterit centum florenos Rhodi currẽtes à cõmuni ærario percipiat, cum in conuentu residentiam fecerit. Quòd si ad partes ponentis mittetur, tunc stipendia ei constituantur, prout Magistro & concilio uidebitur. Qui Conseruator genera-

lis in quolibet capitulo generali mutetur, & alius subrogetur: successor tamen de lingua prædecessoris eligi non possit, nisi decennio præterito.

De auditoribus computorum.
Idem Magister.

VLtra magnum Commendatarium, & duos Procuratores cõmunis ærarij, Cõseruatorem quoq; generalẽ, octo fratres octo linguarum unum de qualibet lingua deputari iubemus. Qui computa & omnia ærarij negocia uisitandi, audiendi, recognoscẽdi, quo modo gerantur & ministrentur, auctoritatẽ & facultatem habeant. Qualibet quoq; hebdomada unum diem deputent, in quo id exerceant. Quòd si aliquid reformandum compererint, ad Magistrum & concilium ordinarium referant. Qui postpositis alijs negocijs super hoc prouideãt. Dicti enim fratres sufficientes, idonei, probi, & huic officio apti à fratribus linguarum eligentur: qui sic electi 43.

Magistro & concilio ordinario præsentetur. Constituti quoq; coram Magistro solemni sacramento adigantur, ꝙ fideliter commodum ærarij procurabunt, & ipsum pro eorum conscientia à damno conseruabũt. Dicti octo fratres redditioni computorum, quæ Magistro et concilio fiet; aderunt: Intererunt quoq; solutionibus per cõmune ærarium faciendis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

44. QVos auditores quolibet biennio mutari uolumus, non omnes simul sed per interualla: ut semper aliqui ex ueteribus remaneant.

De probo homine Conseruatoris.

F. Petrus Daubusson.

45. STatuimus ꝙ per Magistrum & cõcilium ordinarium deputetur & eligatur aliquis frater ordinis nostri idoneus et ad hoc aptus, qui computum liquidum et clarum teneat diligẽter de omnibus & singulis tam pecunijs q̃; rebus quibusuis; quas in dies Conseruator

generalis

generalis nomine cōmunis ærarij recipit. In quorũ receptione deputatus ipse sit præsens, & etiam redditioni computorum Conserua toris assistat. Et quòd teneantur duo libri eo rum quæ recipientur, unus apud conseruato rem, & alter apud deputatum existat. Qui quidem deputatus recepta in duobus libris præfatis scribat & annotet, ut de receptis clara noticia habeatur. Quodq; Magister & concilium ordinarium eidem deputato pro sti pendio assignent ab ærario percipiendo, quod eis bene uisum fuerit. Stetq; in eo officio de putatus pro termino Magistro & concilio be ne uiso. Quo elapso, ipse idem deputatus, aut alius pro comperta idoneitate & sufficientia subrogetur.

Debita frat. defunct. creditorib. soluantur.

. F. Ioannes de Villers.

46. *STatutum est quòd debita fratrum defun ctorum, quæ legitimè atq; authenticè ap parebunt, creditoribus exoluantur, ex bonis*

tantum mobilibus fratris defuncti saluo statu commendæ: & si bona mobilia non sufficerent, tunc de bonis stabilibus de nouo per fratrem religioni acquisitis ipsis creditoribus satisfactio fiat, & non aliter.

De *spolijs* Baiuliuorum *æstimandis.*

F. Baptista *de* Vrsinis.

47. B*ona & res spoliorum* Priorum, Baiuliuorum, Commendatariorum, *& fratrũ in conuentu decedentium per octo fratres ancianos octo linguarũ, prout fieri solitum est, æstimentur.*

F. CLAVDIVS *de la* Sengle.

48. QV*æ quidẽ æstimatio fieri debet ad uerum ualorem uocatis expertis medio iuramento, de qua dimidia pars detrahi poterit.* In *spolijs* Priorum, Baiuliuorum, *& loca tenentium* Baiuliuorum *soli* Baiuliui, Priores *& locatenentes* Baiuliuorum *participare debent.* In *spolijs* Cõmendatariorum, Commẽdatarij *& fratres conuentuales.* In *spolijs fra-*

trum conuentualium, soli fratres conuentuales milites.

Quòd fratres ægroti manifestẽt bona sua.

F. Elionus de villa noua.

QVæ fratres nostri tenent & possidẽt, 49.
ad nostrum ordinem censentur pertinere. Quapropter cum fratres morbo tenentur occupati in uim obedientiæ censentur obligati uocare ad se duos fratres ex propinquioribus locis, ubi infirmitate detenti sunt, quorũ unus sit capellanus, si adesse poterit, & alius probæ conditionis. Quibus quidẽ duobus manifestent omnia bona utensilia, pecunias, & res quas tenent. Quæ in scriptis redigantur. Et postea sigillo fratris infirmi & ipsorum duorum fratrum in eorum præsentia, quæ scripta fuerunt, sigillentur: ipsumq; scriptũ ei qui administrationem aut procurationem ærarij habet præsentari debeat. Si autem cõualuerit, ipsum scriptum sibi restituatur. Nec liceat sub pœna inobediẽtiæ ipsis fratribus, q

aderunt cum ſcribentur, uiuente ipſo fratre quæ ſcripta ſunt reuelare. Quòd ſi contra fecerint adminiſtratione cõmendarum decem annos eo ipſo priuentur. Si uerò contra faciẽs ſit frater conuentualis, fiat de eo querela, et per iuſticiã Religionis ducatur. Et ſi in dictis bonis ſpolij aliquis frater, cuiuſcunq; conditionis fuerit, apponat manũ uel aliquid capiat, de eo fiat querela, et priuetur cœtu et ſocietate fratrũ ordĩs noſtri. Si uerò frater ĩfirmus cõtẽpſerit adimplere quæ dicuntur, ipſo cõualeſcente de eo fiat querela, & per iuſticiã tanq; inobediens ducatur. Cum contra paupertatis uotum bona ſibi aſcripſerit, & ea manifeſtare contempſerit.

Quòd iura ærarij in litibus nõ impendãtur.

F. Philibertus de Nilliaco.

50. STatuimus ꝙ nullus Prior, Cõmendatarius aut frater poſſit ex bonis & iuribus cõmunis ærarij ac ſpoliorum, mortuariorum et uacantium lites fouere, proſequi & manute=

nere, aut ea in alienos usus conuertere. Quin imo dicta iura, spolia, mortuaria & uacantia ad ipsum ærarium perueniant.. Qui contra fecerit, uel manus dictis iuribus & bonis iniecerit, & damnum attulerit: si ultra marcam argenti excessus fuerit, perdat habitũ: si infra marcam, sit in quarantena.

Quòd stipendium soluatur Oratoribus.

F. Antonius Fluuianus.

ORatoribus & Nuncijs, quos secundum rerum & negociorum exigentiam ad diuersas orbis prouincias mittere necesse fuerit, hoc stipendium moderatè constituimus: quia licet onera profectionis suscipiant, ordini tamen seruire tenentur, & pro obsequijs maiora consequuntur præmia, q̃ quæ suorũ laborum retributioni & compensationi ascribuntur. Prior aut Baiuliuus, cui onus legationis pro partibus occiduis imponitur, à cõmuni ærario duos ducatos accipiet quolibet die, suæ legationis tempore durante, Cõmendata- 51.

rius autem ducatum unum. Si tamen Cōmendatarius talis cōditionis fuerit, quòd Magistri & concilij arbitrio uidebitur ultra dictam quantitatem promoueri, tunc dimidium ducatum pro quolibet die addere poterunt. Oratoribus uerò, qui in Oriente Legationem exercebunt, Magister & conciliū stipendium pro rerum & profectionis qualitate deputabunt. Volumus quoq; dictos Oratores personaliter ad conuētum reuerti debere, ut eorum relatu Magistro & conuentui cuncta innotescant. Quo habito, Magister & conuentus pro rerū ingruentia prouideant, & cognita Oratoris prudentia, diligentia & curiosa agendorum executione suis iuribus & promotionibus cō mendatum suscipiant.

Idem Magister.

52. *Magnas Commendas Cypri, Langonis & Nisari, omnibus linguis communes, nostro communi ærario unimus & incorporamus.*

De soldeis fratrum soluendis.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

STatuimus quòd soldeæ fratrum soluantur per totum mensem septembris, quo suis necessitatibus pro rerum ingruentia fratres subuenire possint. Fratres autem, qui de bonis ordinis nostri habent prouisionem aut domos uel alios redditus ultra lx. florenos Rhodi currentes, soldeam à cõmuni ærario non sumant. Similiter etiam, qui commendam cuiuscunq; ualoris fuerit possident, soldea careant. 53.

De Iocali quod capitur à magno Commendatario in spolijs fratrum.

F. Baptista de Vrsinis.

STatuimus, non obstante quacunq; consuetudine in contrarium faciente, quòd magnus Cõmendatarius siue eius locũtenens capere de spolijs fratrum decedentium aliquod iocale non possit: nisi ad summam florenorũ Rhodi currentium quinque duntaxat, & nõ 54.

plurium. Quod quidem iocale in computo tabularum aut stipendiorum, quæ ab ærario sumit, reponatur.

Quòd solum generale Capitulum debita possit remittere.

F. Fabritius de Carreto.

55. QVæ communi utilitati sunt ascripta in priuatos usus conuerti non debet. Ideo statuimus quod nullus cuiusuis qualitatis, gradus, officij, & conditionis existat, præsumat remittere, relaxare aut condonare quasuis pecuniarum summas debitoribus communis ærarij ab ipsis quouismodo uel causa debitas sine legitimæ causæ cognitione: quæ solũmodo ad Magistrum & generale Capitulũ pro tempore celebrandum spectat. Si quis autem contra hanc ordinationem remiserit aut condonauerit, de suo fecisse intelligatur. Contra quos cõmune ærarium regressum habeat pro summa remissa, & nihilominus cui præter hanc normam remissum fuerit, ut uerus de-

bitor non sit absolutus, donec cõmune ærariũ aut à donante, aut à debitore suam integram satisfactionem receperit.

De literis Cambij.

F. Ioannes de Lastico.

STatuimus quòd vicecancellarius sub pœna priuationis officij non faciat literas assignationum uel cambij pro fratribus aut sæcularibus personis: nisi prius de eisdem fuerit deliberatum per Magistrum & conciliũ. Et postq̃ factæ fuerint, bulla cõmuni plumbea muniantur, & in Cancellaria registrentur. Et anteq̃ parti consignentur, per conseruatorem conuentualem & scribam nostri cõmunis ærarij sub bullæ plica signentur. Quibus solemnitatibus deficientibus pro nullis habeantur. 56.

De prouisione equorũ pro custodia Insulæ.

F. Baptista de ursinis.

FRatres nostri in cõuentu equos aptos pro tuitione Insulæ tenere & habere debẽt. 57.

Et ærariũ debet dare per totum annum mon ſtras dictis equis: q per Mareſcallũ ſiue eius locũtenentem & probos homines idoneos, et ad id deputatos et iureiurando ſolẽni adactos quod rectè & iuſtè iudicabunt, iudicati apti & idonei pro ipſa cuſtodia extiterint. Illi autem equi, qui repulſi et minus idonei iudicati à prædictis Mareſcallo & probis hominibus fuerint, monſtras non habeant.

Quòd equis detur ordeum ab ærario.

F. CLAVDIVS *de la sengle.*

58. *STatuimus q cõmune noſtrum ærariũ pro monſtra equorum ſoluere debeat cuilibet fratrũ noſtrorũ pro quolibet equo ſalmas ſex ordei. Quòd ſi ærarium ordeũ non habuerit, pro qualibet ſalma ſcutũ unũ ſoluere tenetur. Fratres autẽ qui ab ærario ordeũ accipient, ſtatim ubi à Magiſtro aut Mareſcallo exire iuſſi fuerint ad cuſtodiã Inſulæ, obedire tenebuntur. Quòd ſi qui reſtiterint, et alios comitati non fuerint, amittant ordeũ unius Anni.*

QVOMODO CAPITVLVM Generale celebratur.

Consuetudo.

Aiores nostri solerti mente rerum publicarũ stati con sulẽtes pro ue- 1.
teri consuetudine generale Capitulum indicere, atq; celebrare consueuerũt: ubi Religioso-rum mores reformentur, regiminis norma dirigatur, & quæ statum & publicam utilitatem concernunt componantur. Nos quoq; uestigijs ipsorum inhærentes generale Capitulum hac inueterata cõsuetudine celebrare so

lemus. Decens autem est in exordio atq; initio publici consessus almum spiritũ (sine quo nullum rite fundatur exordium) inuocare, suppliciterq; exorare ut cœptis faueat, mentesq; dirigat ac illustret. Vbi itaq; capitulantes conueniunt, priusq; ad acta Capitularia procedatur, unà cum Magistro ad Ecclesiam accedũt. Illic quoq; de sancto spiritu solemnis missa per Priorem ecclesiæ in aurora cantatur, cuncti quoq; spiritum sanctum deuotissimè inuocãt, quatenus intellectus gratiam eis infundat, qua illustrati recta mente de publicis agendis consultent et ordinẽt. Missa peracta, Magister cum cœtu capitulantium atq; fratrum ab ecclesia processionaliter discedẽs ad locum Capituli procedit. Adsunt ordine solemnis processionis cãpana sonante Prior ecclesiæ in ornatu põtificali, capellani, diaconi, & clerici hymnum de sancto spiritu psallentes. Cumq; ad Capituli locũ peruenerint cantatur. Vers. Saluos fac seruos tuos &c. Dici-

turq; oratio de sancto spiritu. Postea capellanus Euangelium decantat, uidelicet: Cum uenerit filius hominis (Quaere in secunda feria Dominicae secundae in Quadragesima) Demũ Magister, Baiuliui, Priores, Castellanus Emposte, & proceres capitulãtes pro gradu dignitatis & praeeminentiae considunt. Regula quoq; legitur, ac postea sermo per quempiam doctum & idoneum pro rerum exigentia, de his quae publicam utilitatem ac animarum salutem concernunt, habetur. Quibus peractis, capellani, & qui Capitulo interesse non debent, discedunt. Post haec Magister si libuerit de statu Religionis, de publicis agẽdis dirigẽdis uerba facit. Postea die prima Capituli nõ feriata congregatis capitularibus deputantur & eliguntur in ipso loco Capituli per Magistrum & alios, qui in Concilio ordinario adesse solent tantum, aliqui ex ipsis Commissarij: qui procurationes seu procuratoria mandata Baiuliuorum, Priorũ & aliorum absen-

tium, qui ad ipſum generale capitulum uenire tenentur, uocato Vicecancellario, examinent, & recognoſcant. Quæ idonea et ſufficientia repererint, admittant, cætera reijciant. Quo peracto, Baiuliui, Priores, Caſtellanus Empoſtæ & proceres capitulantes burſam ſuo nomine inſcriptam cum quinque iānetis argenteis, in ſignum deſpropriationis, & ei alligatum rotulum ſeu ſcriptum ſtatum ſuorū officiorum, ac ſententias ſuper his quæ ad publicum commodum agenda ſunt, continentem: ipſorumq; officiorū ſigillum pro cōmuni utilitate & honore Magiſtro cum oſculo manus reuerenter ſecūdum eorum ordinē & præeminentiam, & Mareſcallus præterea ſuo ordine uexillum & ſtandardum Religionis præſentant. Burſis autem, uexillo ac rotulis præſentatatis, in Capitulo incorporati nominatim deſcribuntur. Demum rotuli ipſi ordine gradus & præeminentiarum alta & intelligibili uoce Vicecancellarij organo legun-

tur. His lectis ad xvi. capitulantium electionem hoc modo proceditur. Fratres capitulantes et in ipso Capitulo incorporati separatim in loco Capituli de licentia & mandato Magistri per linguas cōueniunt, ubi quælibet lingua duo ex eis in Capitulo incorporatis suæ linguæ idoneos & prudentes eligit, & Magistro præsentat. Quòd si in aliqua lingua deficerent fratres, ex alia assumantur de incorporatis in Capitulo. Hi xvi. sic electi constituti coram Magistro et Capitulo reuerenter iuramentum præstant, quòd omni semoto priuato affectu & passione, decus & utile Religionis & fratrum consultabunt, decernēt, & statuent. Magister uerò & cæteri capitulantes in loco Capituli ad cætera agenda & pertractanda remanentes in eos compromittunt, & iureiurando promittunt tenere se et grata habere quæcunq; per xvi. conclusa, deliberata & constituta fuerint. sic xvi. solēni iuramento adacti ad locum separatum secce-

dunt, et cum eis procurator Magistri, qui habet uotum consultiuum, & non decisiuum, & vicecancellarius pro redigendis deliberationibus in scriptis. vbi agenda tractant, concludunt, & deliberant hac norma. Primò de portionis impositione quo ordini subueniatur: In super de ærarij gubernatione & regimine: Demũ uisitatis rotulis, de reformandis moribus, instituendisq; legibus: Ac postremò de cæteris ordinationibus alijsq; emergẽtibus negocijs statum publicum concernentibus discutiunt. deliberant, concludunt, & definiunt. Alij uerò capitulantes cætera negocia pro rerum ingruentia tractant. Quibus peractis, signo campanæ dato ad Magistrum & Capitulum cunctis fratribus euocatis, accedentibus quoq; Capellanis processionaliter, deliberata, conclusa, & statuta per eos palàm referuntur, publicantur, & organo Vicecancellarij promulgantur. His publicatis, bursæ & sigilla ac uexillũ per Magistrum Baiuliuis,

Marescallo

Marescallo ac Prioribus & cæteris capitulantibus secundum ordinē restituuntur. Quo peracto, Capellani qui processionaliter accesserunt, orant in modum infrascriptum. Quibus finitis, Capitulum clauditur.

Quemadmodum finito generali & prouinciali Capitulo preces fiunt.

Consuetudo.

Dignum existit ut cūctis actionibus peractis mentem ad Deum dirigamus, & suam clementiā ad quietem humanā, et beatitudinē consequendā supplicemus. Itaq; generali & prouinciali finito Capitulo capellani assistētes, q illuc processionaliter accesserint, preces & orationes ad Deum pro omnium fidelium pace, uiuentium & defunctorum quiete, ut sequitur facere solent, & sic seruari iubemus. 2.

Oratio pro Pace.

Oremus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus pacem, quietem & concordiam

omnibus fidelibus christianis concedat, bella et seditiones reprimat, infidelium rabiem refrenet, & omnium christianorum semitas in uiam dirigat salutis æternæ.

Oratio pro fructibus terræ.

ORemus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus fructus terræ dare, multiplicare, & conseruare dignetur.

Oratio pro Summo Pontifice.

ORemus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus Pastorem gregis sui. N. non deserat, sed continua protectione defendat, Fidem & charitatem augeat: ut unà cum commisso sibi grege ad uitam perueniat sempiternam.

Oratio pro Cardinalibus & Prelatis.

ORemus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & cæterum uniuersum Clerũ in suo sancto obsequio confirmare & conseruare dignetur.

Oratio pro imperatore & Principibus.

OREmus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus imperatorem, Reges, & Principes Catholicos in pace & uera concordia conseruet, ac eos ad subigẽdam barbarorum & infidelium gentem, atq; terram sanctam Hierusalem à seruitutis iugo liberandam feruentius animare dignetur.

Oratio pro Magistro Hospitalis.

OREmus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus Magistrum nostrum. N. ad gubernationem domus Hospitalis & Religionis nostræ fratrumq; nostrorum illustrare et instruere dignetur, ipsumq; longæuum, & in prospero statu conseruet.

Oratio pro Baiuliuis & Prioribus.

OREmus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus Baiuliuos, Priores, & Castellanum Empostæ ordinis nostri dirigat, & eorũ mentes illustret: quo honorem & utilitatem ordinis nostri adimplere studeant.

Oratio pro fratribus Hospitalis.

OREmus ut Deus et Dominus noster Iesus Christus fratres nostros conseruare dignetur, ac eos à uotis promissis declinare nõ permittat.

Oratio pro infirmis & captiuis.

ORemus ut Deus et Dominus noster Iesus Christus omnibus infirmis & captiuis salutem tribuat: ut captiuitate ac ægritudine liberati ad Ecclesiam sanctam ueniant gratias reddituri.

Oratio pro peccatoribus.

ORemus ut Deus & Dominus noster Iesus Christus omnes peccatores à uinculis peccatorum absoluat, & æternam faciat obtinere salutem.

Oratio pro benefactoribus nrĩ Hospitalis.

ORemus ut Deus et Dominus noster Iesus Christus pro pijs operibus illorum dignã mercedem tribuat, & post mortem æternã salutem concedat.

Oratio pro cõfratribus et consanguineis.

OREmus pro animabus cõfratrum, parentum & coniunctorum nostrorum, et pro his qui in nostris cimiterijs per uniuersum orbem requiescunt.

Psalmus. Deus misereatur.etc. Psal. De profundis.&c. Kirie eleyson, Christe eleyson, Kirie eleyson. Pater noster.&c. Vers. Fiat pax in uirtute tua. Resp. Et abundantia in turribus tuis. Vers. Saluos fac seruos tuos. Resp. Deus meus sperantes in te. Vers. A porta inferi. Resp. Erue Domine.&c. Vers. Domine exaudi orationem meam. Resp. Et clamor.&c. Vers. Dominus uobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo. Oratio.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: ut & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostiũ sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla. Per Christum etc. Amen.

Quòd frat. accedant ad Cap. generale.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

3. INiunctum est Baiuliuis, Prioribus, Castellano Empostæ Cõmendatarijs & alijs, qui ratione sui statuus aut dignitatis Capitulo generali incorporati sunt, ut ad illud accedere teneantur: nisi urgentissima & penè ineuitabili causa præpediti fuerint. Quo casu procuratorem mittant cum expresso mandato. Qui contra fecerit, tanquam inobediens habitu priuetur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

4. QVæ quidẽ pœna moderari poterit per Magistrũ & Capitulũ generale.

Quòd Procuratores ad Capit. generale nõ admittãtur, nisi sufficiẽtẽ procurationẽ suorũ principaliũ demõstrauerint.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

5. MAndantes ꝙ Procuratores Priorũ, Baiuliuorum, Castellani Empostæ ac Cõmendatariorum, cuiuscunq; conditionis sint,

non admittantur per Magistrum et generale Capitulũ,nec capitulo intersint: nisi sufficiẽs & authenticum procuratorium mandatum suorum principalium mõstrauerint,cum speciali potestate ad comparendum in Capitulo, & concludendis ac tractandis in eodem consentiendum,Qui uerò aliquo impedimẽto retenti uenire, aut procuratorem mittere, non potuerint,censentur Capituli decretis consensisse, et ea grata ac rata habuisse,ac si præsentes interfuissent.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Nulli procuratori,ad Capitulũ generale constituto,liceat uirtute cuiuscunq; mãdati alium substituere:sed ipse præsens adesse tenebitur.Et si in procuratorio mãdato ad Capitulũ generale plures nominabuntur, tũc præferatur magis ancianus:nisi aliter de uoluntate constituentis appareat. 6.

Idem Magister.

Forma Procuratorij mandati Baiuliuorũ

& priorũ pro Capitulo generali.

7. FRater. N. Miles Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani Prioratus ſeu Baiuliuatus. N. humilis Prior ſeu Baiuliuus notum facimus q nos confiſi de prudentia, probitate, fide & induſtria Religioſorũ in Chriſto fratrum noſtrorum. N. & . N. eos de noſtra certa ſcientia melioribus uia et modo, quibus potuimus & poſſumus, fecimus, conſtituimus & deputauimus, & per has noſtras literas facimus, cõſtituimus, & deputamus noſtros ueros & legitimos procuratores generales & ſpeciales, abſentes tanquam præſentes et quemlibet eorum inſolidum, hoc uidelicet modo, primò præſatum fratrem. N. ſolum & inſolidum, et in euentum abſentiæ uel alicuius impedimenti ipſius. N. prædictum. N. ſimiliter ſolum & inſolidum, & data abſentia uel alio impedimento tam. N. quàm N. fratrem. N. principaliter & inſolidum ad comparendum pro nobis & nomine noſtro

coram Reuerendissimo Domino magno Magistro & generali Capitulo in nostro Conuentu proximè celebrando, & in eo interessen. & interueniendum & uices nostras gerendum, specialiter & expressè ad consentiendum acquiescendum & assensum liberũ & uoluntarium præstandum omnibus & quibuscunq; decretis, constitutionibus, statutis, deliberationibus, & ordinationibus dicti generalis Capituli & Reuerẽdorum Dominorum xvi. Capitularium, et generaliter omnia alia singula faciendum, procurandũ, & exercendum, quæ in prædictis & circa prædicta necessaria et opportuna quomodolibet fuerint, & quæ nos ipsi faceremus, aut facere possemus, uel etiam deberemus, si præsentes in dicto Capitulo adessemus: etiam si talia forent quæ specialius mandatum exigerẽt, uel magis generale q̃ præsentibus sit expressũ. Promittentes bona fide habituros nos ratum & gratum & integrè obseruaturos quicq̃d

per eos aut aliquem ex eis modo, forma, & ordine in rebus suprascriptis actum, gestum, factum & procuratum fuerit. In *cuius rei fidem præsentes literas manu nostra subscripsimus, & sigillo nostro muniri fecimus.* Datum. &c.

Idem Magister.

Formula literarum Procuratoriarum Commendatariorum Prioratuum.

8. NOS. N. N. Commendatarij in Prioratu. N. unà cum Reuerendo D. *fratre.* N. Priore *dicti* Prioratus, *ad celebrandum* Capitulum *nostrum prouinciale uel* Assembleā *congregati notum facimus quòd &c.* In *cuius rei fidem præsentes literas manu secretarij, uel notarij et sigillo ipsius* Capituli *subscribi & muniri fecimus.*

Si *per* Assembleam *fieret procuratorium, & non haberent copiam sigilli* Prioratus, *aut in eo* Prioratu *sigillo uti solitum non esset, tunc* Commendatarij, *qui in* Assemblea *aut* Prio-

ratu adessent, procuratorium manibus suis uel secretarij capituli aut alterius notarij sub scribi faciant, & sigillis suis uel duorum aut trium ex ipsis sigillabunt.

Quòd is ex xvi. de cuius negocio tractatur, in illius deliberatione nō assistat.

F. Petrus Daubusson.

A Ratione absonū uidetur, ut quis simul & semel in aliquo negocio particulari deliberando sit pars et iudex. Ideo statuimus quòd quotiescūq; euenerit, ut proponatur aliquod negocium consultandum & definiendū inter Venerandos xvi. Capitulares tangens particularitatem alicuius in ipsorum conclaui incorporati, qui se pro parte formata gesserit, in tali consultatione & deliberatione tantū à cæteris excludatur: Et nihilominus quod per reliquos consultatum & conclusum fuerit, robur & uim xvi. Capitularium secundum tenorem statuti habeat & obtineat, & ei contradici non liceat. 9.

Quòd nulli frat. liceat appellare uel proteſtari de his quæ per xvi. tractata aut concluſa fuerint.

F. *Baptiſta de Vrſinis.*

10. AD *nonnullorum inſolentiam reprimendam, qui iudiciorum ſubterfugiunt diffinitiones, ut hos qui ius optimum fouent expenſis & laboribus defatigent: Imitati etiam maiorum inueteratas conſuetudines ſecundū quas xvi. uiratus capitulares, ideſt Domini xvi. capitulares, qui per Capitulum iuramento adacti eligūtur, ut de rebus ordinis noſtri tanquam ſuprema auctoritate fungentes ordinent ac diſponant(Nec enim pro ueteri more alicui fratri ordinis noſtri Dominorū xvi. qui etiam poteſtatem & uim compromiſſi habere dignoſcuntur, ſtatutis, ordinationibus & ſententijs refragari cōuenit, quinimo omnes his ordinationibus humiliter ceruices flectere ſolent: Attamen quidam iuramentum per eos præſtitum paruipendentes plerunq;*

contra hanc institutionem agere satagunt in pessimum exemplum & graue incõmodum, nisi talium insolentiæ leges & cõsuetudines obÿcerentur) Ea propter temeritati contumacium obuiare cupientes statuimus, consuetudinibus antiquis inhæretes, quòd nulli fratrũ ordinis nostri in Capitulo generali incorporatorum, aut eorum qui in eo intersunt, quocunq; honore aut dignitate fungẽtium protestari, appellare, aut prouocare à Dominis xvi. capitularibus: aut eorum statutis, sententÿs, deliberationibus, & ordinationibus contradicere seu refragari quouis modo liceat. Qui cõtra fecerit, si commendas uel beneficia possideat, eis eo ipso contra faciendo priuatus censeatur. si uerò conuentualis frater fuerit, ancianitatem incontinenti perdat.

Quot dies Capit. generale durare debeat.

Idem Magister.

INstituimus ut Capitulum generale apertũ durare intelligatur diebus xv. non feria- II.

tis, in quibus res & negocia commodius tractari & concludi possint. Postquam autem clausum fuerit, secundum reseruationem dicti Capituli aliquot diebus pro rerum exigentia designatis ac præfixis Magister & concilium completum, quæ in dicto Capitulo proposita fuerunt, & nondum deliberata, concludant & exequantur.

Qui teneantur accedere ad Cap. prouin.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

12, OMnes & singuli Baiuliui & Commendatarij in prouincijs degentes ad Capitulum prouinciale sui Prioratus quolibet anno accedere tenentur. Qui contra fecerit, duplicem responsionem cõmuni ærario soluat: nisi iusto aliquo impedimento detineretur, quod Capitulo prouinciali per suum procuratorem significare tenebitur. In quo quidẽ Capitulo Prior adesse sub eadem pœna debeat.

De moderatione Capitulantium.

F. Petrus Daubusson.

Statuimus ut Priores, Castellanus Emposstæ, Cõmendatarij, et fratres cuiusuis gradus fuerint in Capitulis prouincialibus & Assembleis maturitatem, grauitatem, temperantiam ac modestiam seruare debeant; quatenus unusquisq; pro sua qualitate & gradu loquatur, opinetur, ac suum uotum & suffragium emittat reiectis contumelijs, iniurijs, cõuicijs & gestis indecentibus: quinimo intendant pacificè ad honorem & cõmodum Religionis. Qui contra fecerit, quarantenæ pœnam subeat. 13.

Priores in Capitulis prouincialibus nulli particulariter fauorem præbeant.

F. Antonius Fluuianus.

Inhibemus Prioribus & Castellano Empostæ ne in Capitulis seu Assembleis prouincialibus in fratris absentis uel præsentis fauorem aut odium procurent, loquantur, aut insistant: quinimo quietè & attentè negocia intelligant, & pro rectitudine dijudicent, nec 14.

uerbo aut facto iura cuiuſpiam perturbent.

Quòd Regula & ſtatuta legantur in Capitulis prouincialibus.

F. CLAVDIVS *de la sengle.*

15. *Nihil eſt quod maius dedecus & damnum afferat q̄ ignorantia ſtatutorum et conſuetudinum ordinis, quibus Religio gubernatur, regitur & adminiſtratur, ubi potiſſimè ignorantia craſſa et affectata eſſe dignoſcitur, quibus ex cauſis plerunq; plura cō mittuntur Religioni incommoda. Idcirco ſuper his prouidere cupientes, & ne de cætero ignorantia prætendatur, ſtatuimus quòd ſtatuta quorum ſeries ſequitur, ſub bulla communi plumbea mittantur ad omnes & ſingulos Prioratus, præſententurq; auctoritate noſtra Prioribus et Caſtellano Empoſtæ Receptoribusq; cōmunis ærarij. Quibus præcipimus & mandamus in uim obedientiæ iniungentes, ut in quolibet Capitulo prouinciali, anteq̄ ad aliquos actus Capitulares procedant:*

dant: missa Spiritus sancti celebrata et lecta Regula: ad omnium intelligentiam legantur publica uoce, & à quibusuis obseruentur. Si autem Priores & Castellanus Empostæ & Receptores id facere contempserint aut neglexerint, eo ipso pœnã incurrãt inobediẽtiæ.

De Regula.

i. *Regula Hospitaliorũ et militiæ ordinis Sãcti Ioãnis Baptistæ Hierosolymitani.*

ij. *De pœna transgressionis Regulæ.*

De communi ærario.

i. *De oneribus cõmunis ærarij, & de legibus super id condendis.*

ij. *Quòd omnes teneantur ad solutionem iurium communis ærarij.*

iij. *Quòd iura communis ærarij integrè soluantur non obstãte quouis casu uel impedimento.*

iiij. *De iuribus mortuarij & uacantis cõmuni nostro ærario soluendis.*

vij. *De oneribus soluẽdis per possessores mẽ-*

De Capitulo.

De Prioribus.

De officio Fratrum.

De Commendis.

De Visitationibus.

De contractibus & alienationibus.

De Locationibus.

in Capitulo prouinciali.

iiij. *Quòd durante mortuario & uacante nõ fiant reparationes.*

De *probibitionibus & pœnis.*

xiiij. Ne *fratres occupent cõmendas.*

xv. Ne *fratres impetrent literas cõmendatitias pro obtinẽdis cõmendis, cũ sequẽti.*

xliiij. Ne *quis apponat manũ iuribus ærarij.*

lv. De *obedientia.*

lvi. De *malis administratoribus.*

Forma

FORMA QVÆ IN IVDICIIS ordinis noſtri ſeruatur.

Conſuetudo.

voniam fratres noſtri Hoſpitalitatis & armorum exercitio potius q̃ iudicijs animũ intendere debent. Mos eſt nobis antiquus à maioribus noſtris relictus, ut in cauſis quæ inter fratres noſtros oriuntur, ſummatim et ſine aliqua forma iudicij uerbo tantum & non ſcripto procedatur, ideſt, ꝙ nulla cauſæ acta ſcribantur: ſed partes ipſæ ſua iura uoce propria deducunt, & allegãt, 1.

ſuper quarum nudo ſermone iuſticia admini ſtratur. Poſſunt tamen ad probanda iura ſua literas antea cõfectas producere, ueluti proꝫ uiſiones, teſtificationes, & alia huiuſmodi. Teſtes quoq; afferre poſſunt, qui à concilio uel à commiſſarijs ab eo deputatis audiunꝫ tur: quorum dicta, ſi res ita poſtulauerit, ſcribuntur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

2. QVem morem longa conſuetudine conꝫ ſeruatum obſeruari uolumus, & pro lege haberi.

Qui in concilijs ordinis noſtri interꝫ uenire debent.

Conſuetudo.

3. DVplex habemus concilium, ordinarium uidelicet & completum. In ordinario interueniunt Magiſter & Locumtenens Ma giſtri ſeu Magiſterij: ſi quis erit. Epiſcopus Meliten. qui nuper introductus eſt. Prior Ecꝫ cleſiæ. Et octo Baiuliui conuentuales ſeu eorũ

locatenētes. Præterea Priores prouinciarum Baiuliui per Capitulum qui in conuentu degent. Thesaurarius siue eius locumtenens. Et Senescallus Magistri, qui non habet suffragium. In concilio cōpleto præter supradictos, qui etiam adsunt, adhibentur alij duo fratres ex qualibet lingua. In utroq; interuenit Vicecancellarius. Soli tamen octo Baiuliui conuentuales aut eorū locatenētes necessario interesse debent: sine quibus concilium haberi nō potest. Alijs uocatis & non uenientibus, soli octo Baiuliui conuentuales aut eorum locatenētes concilium tenere, & de omnibus rebus ad illud pertinentibus determinare possunt. Concilium tamen sine Magistro, uel eius licentia haberi non potest.

Forma iuramēti admittendi in Conciliū.

F. Baptista de Vrsinis.

Nullus admittatur in cōcilium, nisi prius in manibus Magistri solemniter iurauerit, quòd tractata uel decreta & conclusa

in ipso concilio cuiq; non reuelabit: nec amore, odio, spe, timore, dolo, aut pretio sententiã feret: præterea quòd statuta & consuetudines ordinis nostri tam in iudicijs quàm in publicis negocijs sincerè & fideliter obseruabit. Qui *contra fecerit, sit inhabilis ad obtinendas administrationes & officia nostri ordinis, & pro periuro habeatur, & sẽtẽtiæ sic latæ nullæ censeantur.*

F. Petrus Raymondus Zacosta.

5. PRohibemus *ne aliquis frater ordinis nostri cuiusuis cõditionis fuerit citetur, nisi per* Magistrum *et concilium ordinarium deliberetur, an sit citandus.*

De *moderatione* Consiliariorum.

F. Baptista *de* Vrsinis.

6. VT *maturius res & negocia in concilijs agantur, tractentur, & deliberentur, statuimus quòd* Magister Baiuliui, Priores, *&* Castellanus Empostæ, *et qui concilijs intersunt, cum silentio partes coram ipsis dis-*

ceptantes, eorumq; rationes & allegationes intelligant, & absq; alia uocis aut sermonis interruptione audiant, ne fauor alicui partiū dari dignoscatur: quinimo æqualitas erga quēlibet esse uideatur. Quòd si aliquis præfatorum contra fecerit, pars quæ in hoc se læsam senserit contra facientem siue Magistrū siue alium pro suspecto allegare possit, qui tunc non reddita suspitionis alia causa à concilio illico discedat.

Quot causæ in Concilijs proponi poßūt.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Expeditioni causarum consulere uolentes statuimus ut in uno quoq; concilio tres tantum causæ proponantur. Et teneantur partes, antequam ad concilium accedant, uenire in Cancellariam, & ibi nomina sua & causæ rationē inscribi facere: quæ postea in concilio per Vicecancellarium uocabuntur iuxta ordinem ab eo scriptum. in numero causarū non cōprehenduntur petitiones cōmissariorū. 7.

Quomodo testes examinantur.

Idem Magister.

8. STatuimus quòd testes hic in conuētu producti coram partibus iuramentum præstare teneantur, & in earum absentia examinentur. Qui quidem testes diuisim interrogabuntur super re de qua fuerit quæstio. Qui autem illos examinabunt, diligenter eos interrogabunt de loco, tempore & scientia, et quomodo res de qua agitur acciderit. Quæ quidem dicta testium, si necesse fuerit, scribantur.

In disceptatione causarum compareant tantum duo Procuratores.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

9. AD euitandas confusiones & iudiciorũ prolixitatem statuimus, ꝙ quãdocunq; erunt differentiæ inter fratres aut linguas, seu Priores & Castellanum Empostæ, uel Prioratus & Castellaniã Empostæ: pro quibus differentijs discutiendis & decidendis

debeant comparere procuratores coram concilio, sgardio uel cõmißarijs: nõ debeant, nec poßint coram prædictis comparere, nisi duo procuratores tantum pro qualibet parte, & quòd unus illorum loquatur cum informatione quam habebit, ueniantq; cum decenti habitu longo & sine armis. Qui contra fecerint, plectantur pœna quarantenæ, quam obseruẽt sedendo & comedendo.

F. Philibertus de Nilliaco.

O*ptima ratione suasi sancimus quòd sæcularis persona non aßistat in concilio ordinis nostri.* 10.

Quòd frater pro fratre in conuentu præsente non procuret.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

Q*uia ad submouendas lites & differentiarũ prolixitates iudicia in nostro ordine ex ueteri cõsuetudine summaria censentur: ne fratres nostri litibus impliciti ab armorum exercitio studium retrahant: Idcirco* 11.

probibemus ſub pœna quarantenæ quòd fra-ter nomine alterius fratris in conuentu præ-ſentis non procuret, niſi morbo implicitus eſ-ſet, propter quod comparere non poßet. Si au-tem pro fratre abſente procurauerit, procu-rationem ſufficientem ad id agendum exhi-bere teneatur, de cuius ſufficientia per ſupe-riorem dignoſcatur. Fratres autem Angli et Alemani, ſi aliud idioma in cõuentu uulgatũ præter maternum ignorauerint, præſentes etiam procuratores habere poterunt.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

12. SI uerò linguæ uitio aut alio impedimento quis explicãdis ſuis rationibus aptus eße non uideretur, per procuratorem agere ei li-cebit: quod Magiſtri & concilij iudicio re-linquimus.

Quòd Baiuliui & Priores poſſint ha bere procuratores.

F. Petrus Daubuſſon.

13. STatuimus quòd quandocunq; inter Baiu-

liuos capitulares aut conuentuales, Priores et Castellanum Empostæ ex una, & commendatarios ac fratres conuētuales partibus ex altera differentia uertitur, in quocunq; iudicio existat, Baiuliui & Priores ipsi ad dictā litem procuratores instituere possunt: qui suo nomine cōtra cōmendatarios et fratres conuētuales coram iudicibus iura sua defendant.

Quòd nemo extraneus ordini nostro admittatur ad procurandum in iudicijs ordinis nostri pro Religiosis.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

NE iudicia ordinis nostri, quæ summaria esse debent, falsis interpretationibus, argumētis et cautelis subuertantur & prolongentur, statuimus quòd sæculares personæ seu alterius ordinis regulares cuiuscunq; gradus uel qualitatis admitti non possint ad agendum & procurandū pro Baiuliuis, Prioribus & alijs Religiosis nostris coram Magistro & concilijs ac generali Capitulo, nec 14.

in iudicio ſgardiorum,uel ab ipſis aut Priore Eccleſiæ uel Mareſcallo conuentus noſtri commiſſis & deputatis. Per hæc tamen non intendimus derogare conſuetudini, quæ permittit perſonis ſæcularibus defenſionem cauſarum ſuarum in capitulis noſtris prouincialibus ac alijs iudicijs.

Quòd cāæ militū,capellanorū et ſeruiētiū per Magiſtrū et conciliū concludātur.

F. Ioannes de Laſtico.

15. Cvpidi erga fratres noſtros æqua iuſtitiæ ſtatera procedere,et ne minor à maiori opprimatur, ſed unicuiq; iuſtitiæ æqualitas appareat: ideo omnes differentias,quas ratione cabimenti uel melioramenti oriri contigerit inter fratres milites ex unà, ac fratres capellanos uel armorum ſeruientes partibus ex altera, Magiſtro & concilio decidendas reſeruamus,et eas ab ipſis decidi decernimus & uolumus.

De modo tractandi in concilijs.

F. Baptiſta de Vrſinis.

STatuimus quòd in concilijs, quando de ali 16.
qua re agi oportet, antequam ad ſuffra-
gia danda deueniatur, eo de quo deliberari debeat in medium propoſito, quilibet cōſiliarius ordine non ſeruato pro ſuo arbitrio allegare, dicere, proponere quod ad rem pertineat, omni ſemota reprehenſione, ualeat. Et cum res peroptimè diſcuſſæ & agitatæ fuerint, quot opiniones reperientur per ſuffragium balottarum ſcrutinium recipiant: & pars quæ plures balottas obtinebit, pro ſe ſententiam & concluſionem habuiſſe cenſeatur. Statuentes quòd omnes res & negocia cuiuſcunq; naturæ fuerint, quæ per concilia tractantur aut deliberantur, per ſcrutinium balottarum cōcludantur, aliàs deliberationes nullæ cenſeantur.

F. Ioannes de Homedes.

IDem obſeruari uolumus in Capitulis pro- 17.
uincialibus et Aſſembleis. Quod ſecus actū

fuerit, sit irritum & inane.

De modo & ordine balottandi.

Idem Magister.

18. MAiores nostri maximè interesse Reipublicæ existimauerunt, ut libera essent iudicia, & suffragia quàm occultissima. ideo usum balottandi inuenerunt: sed quia nihil scriptis mandatum est, placuit nobis paucis uerbis perstringere. Quare statuimus ut quãdocunq; plures q̃; duo fuerint competitores dignitatis uel officij, pro uno quoq; balottetur, ac in suffragia eatur ordine ancianitatis: nisi aliquis eorum sit ex primoribus nostri ordinis (quos magnæ crucis appellamus) nam pro eo primò in suffragia eundum erit, hac forma. Post iuramentum præstitum statutis ordinatum prius nominato competitore, pro quo primum balottandum est, vicecancellarius duas urnas uidelicet albam & nigram in manibus gestans primum Magistro, postea cuiq; cõsiliario quo sederit ordine præsentet:

ſentet: ut in utram uoluerit pixidem calculũ ſeu balottam dimittat. Si ſuffragari uelit, in albam: ſi uerò refragari, in nigrã. Quo peracto, calculi palàm numerentur, & Vicecancellarius ſuffragia albæ ſcriptis mandet. Eadem ratione pro ſecundo, tertio, & pro reliquis (ſi tot fuerint competitores) eſt balotandum. Deinde numeratis calculis omnium: is qui plures balottas uel ſuffragia habuerit, pronunciatur electus à Vicecancellario. At ſi ad æquilibrium ſuffragiorum uenerint, tunc ancianior in Religione electus promulgabitur: niſi filius Arnaldus fuerit magnæ crucis, nam ille electus promulgabitur: uel ſi fuerit eiuſdem paſſagij, ad concilium completum remittetur electio. In alijs uerò cõtrouerſijs, ſi ad æqualitatem calculorum deuentum erit, res ipſa decidenda & diffinienda ad idem concilium completum abſq; alia appellatione deducatur.

F. Remondus Berengarius.

19. SAncimus cõsuetudinẽ et usum statuto scripto præualere nõ posse: ubi uerò nõ fuerit statutum scriptũ, usus & cõsuetudo militet.

De Appellationibus.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

20. A Decretis Capituli generalis (quod est summum & supremum ordinis nostri iudicium) nulli fratrum nostrorum liceat appellare. In causis item criminalibus non appellatur, aut si de correctione regulari agatur. Nec etiam ab electione fratrum & commendatariorum in Baiuliuos magnæ crucis: à promotione tamen potest appellari, idest, à translatione Baiuliuorũ ad alias dignitates. In creationibus quoq; officialium appellatio locum non habet. A declaratione quoq; super suspitione commissariorum aut consiliariorũ non datur appellatio. Nec ab executione aut mandato exequendi. Neq; à sententijs Capitulorum prouincialium, quæ summam scutorum centum non excedant, & id inter fra-

tres : sed in cauſis uertentibus inter fratres & laicos pro quacunq; ſumma , re & negocio non liceat fratri à ſententia Capituli prouincialis appellare. In aliis autem caſibus & controuerſijs omnibus, liberum cuiq; eſto appellare. Incidentes autem & emergentes in controuerſijs caſus omnes iudicabuntur per commiſſarios ad id deputatos , à quibus ad eos, à quibus fuerint deputati , appellari poterit: A quorum ſententia ſuper iſtiuſmodi appellationibus lata nulli appellare licebit.

Intra quod tempus appellandum eſt.

Idem Magiſter.

INtra decimum diem à publicata & pro- 21.
nunciata ſententia appellandum eſt, ſi in conuentu feratur : Si uerò extra, intra idem tempus, dũmodo pars fuerit præſens aut eius procurator: quòd ſi non adfuerint, numerantur à die quo de ſententia factus fuerit certior, aliter illi conſenſiſſe intelligitur. A ſententia autem ſuper incidentibus à commiſſa-

rijs lata eodē uel postero die appellandū erit.

De ordine appellationum.

Idem Magister.

22. A Priore & Assemblea & à Priore solo appellatur ad Capitulum prouinciale: & inde ad concilium ordinarium. Quòd si causa in Capitulo prouinciali initium habuerit, ab eo ad concilium ordinarium, & deinde ad completum: ita tamen, quòd si Capitulum prouinciale confirmauerit sententiā Assembleæ uel Prioris, aut concilium ordinariū sententiam Capituli prouincialis (si in eo lis cæpta fuerit) talis sententia executioni mandabitur, non obstante appellatione. si uerò lis coram concilio ordinario inchoata fuerit, ab eo appellatur ad completum: & inde ad Capitulum generale. Verùm quod per concilium completum fuerit iudicatum: etiam si ad Capitulum generale fuerit appellatum: exequendum erit.

De tēpore prosequēdæ et finiēdæ appellōis.

Idem Magister.

SI à Priore & Assemblea, uel à Priore so= 23.
lo ad Capitulum prouinciale fuerit appel
latum, tenetur appellans in proximè sequenti
capitulo appellationem suam prosequi & fi=
nire. Quòd si non fecerit nullo legitimo impe
dimento prohibitus, appellatio ipsa deserta cẽ
seatur. Si uerò à Capitulo prouinciali ad con=
cilium ordinariũ, datur illi annus, & ex iu=
ta causa biennium ad causam prosequendam
& finiendam. Si à concilio ordinario ad cõ=
pletum, conceduntur quatuor menses. Si à cõ=
cilio cõpleto ad Capitulum generale, in pro=
ximo Capitulo prosequi et diffiniri procuret.
Aliter (ut supradictum est) pro deserta ha=
beatur. Appellatio autem à sententia super
incidentibus à commissarijs lata intra deci=
mum diem ab ea interiecta prosequenda &
finienda est.

De appellat. frat. Capellanorũ obedientiæ
et seruiẽtium officij extra conuentũ.

Idem Magister.

24. Liberum erit fratribus capellanis obedientiæ, & seruientibus officij uel stagij (si à suo Priore uel cōmendatario, cuius obedientiæ suppositi sunt, grauati fuerint) ad Priorē & Assembleam uel ad prouinciale Capitulū appellare. Per quod etiam decidentur cōtrouersiæ, quæ inter dictos fratres obedientiæ, officij, uel stagij & Priores uel commendatarios oriri contigerit.

Quòd sententiæ scribantur et publicētur.

Idem Magister.

25. Statuimus quod decreta & sententiæ capitulorum generalium conciliorum & sgardiorum in conuentu scribantur per Viceceancellarium, capitulorum autem prouincialium & Assemblearum per Secretarium, & per eos publicentur & pronuncientur: Et fiant de eis libri & registra.

De moderatione fratrum in congregationibus linguarum.

F. Petrus Daubusson.

Quoniam plerunq; contingit contra omnem modestiam, honestatem & reuerentiam, ueræ, illibatæq; obedientiæ, φ fratres in congregationibus linguarum utuntur gestis & actis indecentibus nulla reuerentia in Baiuliuos & superiores seruata: quinimo consultationes & deliberationes, in dedecus ordinis & præiudicium publici cōmodi, perturbant: Ea propter statuimus quòd Baiuliui, Priores. Cōmendatarij & fratres cuiuscūq; conditionis fuerint, in congregationibus linguarum in conuentu debeant uti modestia et temperantia in sedendo secundum eorum ordinem & gradum, audientes Baiuliuos uel corū locatenentes in his quæ proponunt, etiā procuratores tam dictæ linguæ fratres q̄; alterius, aut partes in causarum disceptatione, ita φ non dent eis molestiam uel aliquā perturbationem. Et ita cum maturitate & quiete intellectis propositis ac differentijs debeāt 26.

pro eorum ordine & gradu dare suffragiũ, & loqui:lingua quoq; compleat suam delibe rationem. Cui si quis contradixerit, aut propterea se senserit grauatum ab illa deliberatione ad Magistrum & concilium ordinariũ habeat recursum. Coram quibus sua iura allegabit. Iusticia quoq; partibus auditis ministrabitur. Qui contra fecerit, in pœnam quarantenæ labatur.

De usu balottarum in linguis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

27. VT liberius fratres nostri suffragia & uota sua in linguis dare possint, statuimus quòd quandocunq; in dictis linguis aut Prioratibus tractari continget de gratijs faciendis, aut de nominandis fratribus ad Baiuliuatus & dignitates, debeant uti balottis, prout in concilio fieri solitum est. Gratia autem facta nõ censetur, nisi concordi omnium fratrum uoto facta fuerit.

De collectis linguarum.

F. Baptista de Vrsinis.

STatuimus, antiquam & ueterem consue-tudinem sequentes, quòd in collectis Albergiarum per fratres tantũ deliberari & tra-ctari possit de uineis, domibus, cameris & possessionibus linguæ uel Albergiæ. Caue-antq; fratres sub inobediẽtiæ pœna, ne in di-ctis collectis tractare aut cõcludere de rebus quæ quouis modo ordinis Rempublicam con-cernant, aut aliquod arduum ultra antiquam consuetudinem audeant uel præsumãt. Quod si contra fecerint, nullius roboris censeatur, pœnamq; inobedientiæ incurrant. 28.

De eodem.

F. Fabritius de Carreto.

QVia bonũ uniuersale totis uiribus pro-mouendum est, statuimus ꝙ quando-cunq; in cõgregatione cuiuslibet linguæ siue collectæ disceptabitur, de ædificatione, uel ĩ-stauratione domorum siue Camerarum, & cultiuatione siue directione uinearũ, et alia- 29.

rum possessionum stabilium linguarum, & duæ partes fratrũ dictæ linguæ deuenerint concordes in unam sententiam, eadem mandetur executioni: quam tertia pars dissentiẽs non possit impedire. Cætera autem negocia dictarum linguarum remanent intacta in sua antiqua consuetudine & robore.

De licentia Baiuliuorum & Priorum

F. Petrus Raymondus Zacosta.

30. STatuimus ꝙ Magister non possit dare licentiam recedendi de conuentu Baiuliuus conuentualibus & capitularibus, Prioribus & Castellano Empostæ sine scitu & consensu concilij completi, ita ꝙ tres partes in una opinione concordent: aliàs deliberatio sit nulla. Et si Magister contra fecerit, licentia nulla sit. Et nihilominus cõtra eos, qui uigore talis licentiæ recessissent procedatur tanꝗ contra eos, qui sine licentia de conuentu recedere præsumunt.

F. Petrus Daubusson.

ATtamen Magiſtro & concilio ordina- 31.
rio pro negocijs publicis ordinis noſtri
aliquem ex prædictis deſtinare ad partes oc
ciduas ſeu extra conuentum liceat.

De literis expediendis per Magiſtrum
& Concilium.

F. Baptiſta de Vrſinis.

STatuimus quod literæ ſaluorum conductorũ, 32.
licentiarum recedendi de conuẽtu, inſtru-
ctiones, literæ miſſiuæ, & aliæ petentes, quæ
per Magiſtrum & concilium ordinariũ ſiue
completum deliberantur & cõceduntur, per
vicecancellarium tantum expediãtur, manu
propria ab eo ſignentur, ac in Cancellaria
ſaluo vicecancellarij iure regiſtrentur: aliàs
concilij auctoritatem non habeant.

F. CLAVDIVS de la sengle.

VOlumus & mandamus quòd omnes li- 33.
teræ ſupradictæ magno ſigillo Magi-
ſtri in cæra nigra ſigillentur.

De audientia publica.

in iudicio ſgardiorum, uel ab ipſis aut Prio-re Eccleſiæ uel Mareſcallo conuentus noſtri commiſſis & deputatis. Per hæc tamen non intendimus derogare conſuetudini, quæ per-mittit perſonis ſæcularibus defenſionem cauſarum ſuarum in capitulis noſtris prouincia-libus ac alijs iudicijs.

Quòd cāæ militū, capellanorū et ſeruiētiū per Magiſtrū et conciliū concludātur.

F. Ioannes de Laſtico.

15. Cvpidi erga fratres noſtros æqua iuſti-tiæ ſtatera procedere, et ne minor à maiori opprimatur, ſed unicuiq; iuſtitiæ æqua-litas appareat: Ideo omnes differentias, quas ratione cabimenti uel melioramenti oriri contigerit inter fratres milites ex unà, ac fra-tres capellanos uel armorum ſeruientes par-tibus ex altera, Magiſtro & concilio deci-dendas reſeruamus, et eas ab ipſis decidi de-cernimus & uolumus.

De modo tractandi in concilijs.

F. Baptista de Vrsinis.

STatuimus quòd in concilijs, quando de aliqua re agi oportet, antequam ad suffragia danda deueniatur, eo de quo deliberari debeat in medium proposito, quilibet cōsiliarius ordine non seruato pro suo arbitrio allegare, dicere, proponere quod ad rem pertineat, omni semota reprehensione, ualeat. Et cum res peroptimè discussæ & agitatæ fuerint, quot opiniones reperientur per suffragium balottarum scrutinium recipiant: & pars quæ plures balottas obtinebit, pro se sententiam & conclusionem habuisse censeatur. Statuentes quòd omnes res & negocia cuiuscunq; naturæ fuerint, quæ per concilia tractantur aut deliberantur, per scrutinium balottarum cōcludantur, aliàs deliberationes nullæ censeantur. 16.

F. Ioannes de Homedes.

IDem obseruari uolumus in Capitulis prouincialibus et Assembleis. Quod secus actū 17.

fuerit, ſit irritum & inane.

De *modo & ordine balottandi.*

Idem *Magiſter.*

18. MAiores *noſtri maximè intereſſe* Reipublicæ *exiſtimauerunt, ut libera eſſent iudicia, & ſuffragia quàm occultiſſima.* Ideo *uſum balottandi inuenerunt:* sed *quia nihil ſcriptis mandatum eſt, placuit nobis paucis uerbis perſtringere.* Quare *ſtatuimus ut quãdocunq; plures q̃ duo fuerint competitores dignitatis uel officij, pro uno quoq; balottetur, ac in ſuffragia eatur ordine ancianitatis: niſi aliquis eorum ſit ex primoribus noſtri ordinis (quos magnæ crucis appellamus) nam pro eo primò in ſuffragia eundum erit, hac forma.* Poſt *iuramentum præſtitum ſtatutis ordinatum prius nominato competitore, pro quo primum balottandum eſt,* vicecan*cellarius duas urnas uidelicet albam & nigram in manibus geſtans primum* Magiſtro, *poſtea cuiq; cõſiliario quo ſederit ordine præ*

ſentet:

ſentet: ut in utram uoluerit pixidem calculũ ſeu balottam dimittat. Si ſuffragari uelit, in albam: Si uerò refragari, in nigrã. Quo peracto, calculi palàm numerentur, & Vicecancellarius ſuffragia albæ ſcriptis mandet. Eadem ratione pro ſecundo, tertio, & pro reliquis (ſi tot fuerint competitores) eſt balottandum. Deinde numeratis calculis omnium: is qui plures balottas uel ſuffragia habuerit, pronunciatur electus à Vicecancellario. At ſi ad æquilibrium ſuffragiorum uenerint, tunc ancianior in Religione electus promulgabitur: niſi filius Arnaldus fuerit magnæ crucis, nam ille electus promulgabitur: uel ſi fuerit eiuſdem paſſagij, ad concilium completum remittetur electio. In alijs uerò cõtrouerſijs, ſi ad æqualitatem calculorum deuentum erit, res ipſa decidenda & diffinienda ad idem concilium completum abſq; alia appellatione deducatur.

F. Remondus Berengarius.

19. SAncimus cõsuetudinẽ et usum statuto scripto præualere nõ posse:ubi uerò nõ fuerit statutum scriptũ, usus & cõsuetudo militet.

De Appellationibus.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

20. A Decretis Capituli generalis (quod est summum & supremum ordinis nostri iudicium) nulli fratrum nostrorum liceat appellare. In causis item criminalibus non appellatur, aut si de correctione regulari agatur. Nec etiam ab electione fratrum & commendatariorum in Baiuliuos magnæ crucis: à promotione tamen potest appellari, idest, à translatione Baiuliuorũ ad alias dignitates. In creationibus quoq; officialium appellatio locum non habet. A declaratione quoq; super suspitione commissariorum aut consiliariorũ non datur appellatio. Nec ab executione aut mandato exequendi. Neq; à sententijs Capitulorum prouincialium, quæ summam scutorum centum non excedant, & id inter fra-

tres: Sed in causis uertentibus inter fratres & laicos pro quacunq; summa, re & negocio non liceat fratri à sententia Capituli prouincialis appellare. In alijs autem casibus & controuersijs omnibus, liberum cuiq; esto appellare. Incidentes autem & emergentes in controuersijs casus omnes iudicabuntur per commissarios ad id deputatos, à quibus ad eos, à quibus fuerint deputati, appellari poterit: A quorum sententia super istiusmodi appellationibus lata nulli appellare licebit.

Intra quod tempus appellandum est.

Idem Magister.

INtra decimum diem à publicata & pronunciata sententia appellandum est, si in conuentu feratur: Si uerò extra, intra idem tempus, dũmodo pars fuerit præsens aut eius procurator: quòd si non adfuerint, numerantur à die quo de sententia factus fuerit certior, aliter illi consensisse intelligitur. A sententia autem super incidentibus à commissa- 21.

rijs lata codē uel postero die appellandū erit.

De ordine appellationum.

Idem Magister.

22. A Priore & Asemblea & à Priore solo appellatur ad Capitulum prouinciale: & inde ad concilium ordinarium. Quòd si causa in Capitulo prouinciali initium habuerit, ab eo ad concilium ordinarium, & deinde ad completum: ita tamen, quòd si Capitulum prouinciale confirmauerit sententiā Assembleæ uel Prioris, aut concilium ordinariū sententiam Capituli prouincialis (si in eo lis cæpta fuerit) talis sententia executioni mandabitur, non obstante appellatione. si uerò lis coram concilio ordinario inchoata fuerit, ab eo appellatur ad completum: & inde ad Capitulum generale. verùm quod per concilium completum fuerit iudicatum: etiam si ad Capitulum generale fuerit appellatum: exequendum erit.

De tēpore prosequēdæ et finiēdæ appellōis.

Idem Magister.

SI à Priore & Assemblea, uel à Priore so- 23.
lo ad Capitulum prouinciale fuerit appellatum, tenetur appellans in proximè sequenti capitulo appellationem suam prosequi & finire. Quòd si non fecerit nullo legitimo impedimento prohibitus, appellatio ipsa deserta cēseatur. Si uerò à Capitulo prouinciali ad concilium ordinariū, datur illi annus, & ex iusta causa biennium ad causam prosequendam & finiendam. Si à concilio ordinario ad cōpletum, conceduntur quatuor menses. Si à cōcilio cōpleto ad Capitulum generale, in proximo Capitulo prosequi et diffiniri procuret. Aliter (ut supradictum est) pro deserta habeatur. Appellatio autem à sententia super incidentibus à commissarijs lata intra decimum diem ab ea interiecta prosequenda & finienda est.

De appellat. frat. Capellanorū obedientiæ et seruietium officij extra conuentū.

Idem Magister.

24. Liberum erit fratribus capellanis obedientiæ, & seruientibus officij uel stagij (si à suo Priore uel cõmendatario, cuius obedientiæ suppositi sunt, grauati fuerint) ad Priorẽ & Assembleam uel ad prouinciale Capitulũ appellare. Per quod etiam decidentur cõtrouersiæ, quæ inter dictos fratres obedientiæ, officij, uel stagij & Priores uel commendatarios oririj contigerit.

Quòd sententiæ scribantur et publicẽtur.

Idem Magister.

25. Statuimus q decreta & sententiæ capitulorum generalium conciliorum & sgardiorum in conuentu scribantur per Vicecancellarium, capitulorum autem prouincialium & Assemblearum per Secretarium, & per eos publicentur & pronuncientur: Et fiant de eis libri & registra.

De moderatione fratrum in congregationibus linguarum.

F. Petrus Daubusson.

Quoniam plerunq; contingit contra omnem modestiam, honestatem & reuerentiam, uerae, illibataeq; obedientiae, quod fratres in congregationibus linguarum utuntur gestis & actis indecentibus nulla reuerentia in Baiuliuos & superiores seruata: quinimo consultationes & deliberationes, in dedecus ordinis & praeiudicium publici cõmodi, perturbant: Ea propter statuimus quòd Baiuliui, Priores. Cõmendatarij & fratres cuiuscũq; conditionis fuerint, in congregationibus linguarum in conuentu debeant uti modestia et temperantia in sedendo secundum eorum ordinem & gradum, audientes Baiuliuos uel eorũ locatenentes in his quae proponunt, etiã procuratores tam dictae linguae fratres quàm alterius, aut partes in causarum disceptatione, ita quod non dent eis molestiam uel aliquã perturbationem. Et ita cum maturitate & quiete intellectis propositis ac differentijs debeãt 26.

pro eorum ordine & gradu dare suffragiũ, & loqui:lingua quoq; compleat suam deliberationem. Cui si quis contradixerit, aut propterea se senserit grauatum ab illa deliberatione ad Magistrum & concilium ordinariũ habeat recursum. Coram quibus sua iura allegabit. Iusticia quoq; partibus auditis ministrabitur. Qui contra fecerit, in pœnam quarantenæ labatur.

De usu balottarum in linguis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

27. VT liberius fratres nostri suffragia & uota sua in linguis dare possint, statuimus quòd quandocunq; in dictis linguis aut Prioratibus tractari continget de gratijs faciendis, aut de nominandis fratribus ad Baiuliuatus & dignitates, debeant uti balottis, prout in concilio fieri solitum est. Gratia autem facta nõ censetur, nisi concordi omnium fratrum uoto facta fuerit.

De collectis linguarum.

F. Baptista de Vrsinis.

Statuimus, antiquam & ueterem consuetudinem sequentes, quòd in collectis Albergiarum per fratres tantũ deliberari & tractari possit de uineis, domibus, cameris & possessionibus linguæ uel Albergiæ. Caueantq; fratres sub inobediẽtiæ pœna, ne in dictis collectis tractare aut cõcludere de rebus quæ quouis modo ordinis Rempublicam concernant, aut aliquod arduum ultra antiquam consuetudinem audeant uel præsumãt. Quod si contra fecerint, nullius roboris censeatur, pœnamq; inobedientiæ incurrant. 28.

De eodem.

F. Fabritius de Carreto.

Quia bonũ uniuersale totis uiribus promouendum est, Statuimus ꝙ quandocunq; in cõgregatione cuiuslibet linguæ siue collectæ disceptabitur, de ædificatione, uel instauratione domorum siue Camerarum, & cultiuatione siue directione uinearũ, et alia 29.

ATtamen Magistro & concilio ordinario pro negocijs publicis ordinis nostri aliquem ex prædictis destinare ad partes occiduas seu extra conuentum liceat. 31.

De literis expediendis per Magistrum & Concilium.

F. Baptista de Vrsinis.

STatuimus ꝙ literæ saluorum conductorũ, licentiarum recedendi de conuẽtu, instructiones, literæ missiuæ, & aliæ petentes, quæ per Magistrum & concilium ordinariũ siue completum deliberantur & cõceduntur, per vicecancellarium tantum expediãtur, manu propria ab eo signentur, ac in Cancellaria saluo vicecancellarij iure registrentur: aliàs concilij auctoritatem non habeant. 32.

F. CLAVDIVS de la sengle.

VOlumus & mandamus quòd omnes literæ supradictæ magno sigillo Magistri in cæra nigra sigillentur. 33.

De audientia publica.

F. Philibertus de Nilliaco.

34. LAudabili institutione sancitum est quòd qualibet hebdomada die ueneris Audiētia publica celebretur. In qua assistant Magister siue eius Locumtenens, Baiuliui conuentuales, & per Capitulum Priores, Castellanus Empostæ, & cæteri qui adesse solent in concilio ordinario, prætererea Castellanus, Iudices appellationum, & ordinarius, & Vicecancellarius. Vbi sæcularium querelæ, & supplicationes quorumcunq; legantur & audiantur, & secundum casuum emergētiam, meritis causarum sapienter discussis, super his prouideatur: ut querelarū materia prorsus extinguatur, & cuiq; ius suū tribuatur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

35. CApitaneus & Iudex ciuitatis nostræ, & magister notarius Castellaniæ in Audientia adesse solent. Licitum est etiam Magistro & concilio ad illam uocare aliquos probos uiros iuris peritos, prout eis necessa-

rium uidebitur.

De officialibus syndicandis.

Idem Magister.

AEquum est ut unusquisq; actionũ suarum rationem reddat. statuimus quòd Castellanus, uicecastellanus, iudex appellationum, & ordinarius, capitaneus, iurati, iudex, & omnes & singuli officiales ciuitatis nostræ soliti syndicari, debeãt syndicari per duos commissarios unum religiosum & aliũ literatum per Magistrum & concilium ordinarium eligendos: prout hactenus consuetum est: ut, si qui deliquerint, puniantur. 36.

De Bulla Magistri & conuentus.

F. Nicolaus Lorgue.

AD deliberatorum exploratam indubitatamq; noticiam non immeritò sigillorũ ac bullarũ impressiones cuneiq; inuenti sunt. Hinc firma sanctione decretum est ut duo cunei ferrei fabricentur, quibus Magistri & Baiuliuorum imagines sculpãtur, et his tan- 37.

quam bulla conuentuali conuentus utatur. Hac bulla omnes & singulæ concessiones, procurationes, permutationes, obligationes, prouisiones & cætera, quæ per deliberationem Magistri & conuentus, seu concilium, & generale Capitulũ expediuntur, & quæ sub bulla plumbea cõmuni expediri consueuerunt, muniantur & bullentur.

Quòd *procuratores cõis ærarij in causis ad id spectantibus non excludatur.*

F. *Petrus Daubusson.*

38. SAncimus *quòd in cognitione & decisione causarum communis ærarij excludi non possint uenerabiles magnus Cõmendatarius & Procuratores dicti ærarij, qui pro inueteratã cõsuetudine interesse solent. Quia priuatas eorum causas nõ agunt, sed cõmunes.*

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

39. ITa *tamen quòd inter litigandum non loquantur quod ad causam pertineat: sed procuratorem deputent, qui causam nomine*

ærarij agat & proſequatur.

Quòd frater fratrem ad aliud iudicium non trahat quàm ordinis noſtri.

F. Philibertus de Nilliaco.

ABſurdum & penitus ab ordine noſtro alienum eſt (cui grauiſſimum plerunq; attulit detrimentum) quòd fratres noſtri fidei catholicæ tuitioni aſcripti litibus implicẽtur, et iugo obedientiæ reiecto ſe ad aliud tribunal extra noſtrũ ordinẽ conferãt. Statutis enim et cõſuetudinibus ſubiecti ſunt, q̃bus ſua iura defenduntur, et iudicãtur per ordinis noſtri iudiciũ nõ dilatoriũ, quatenus cauſæ breuitate ſopiantur, et fratres noſtri litibus ĩmunes armis exercendis liberius uacare poſſint. Præſenti igitur ſanctione ſtatutum eſt, ꝙ fratres noſtri quacũq; ex cauſa nullo pacto ualeant aut poſſint extra noſtrũ ordinem corã quocũq; iudice eccleſiaſtico uel ſæculari fratres ordinis noſtri in cauſam trahere, et contra eos procedere, ſeu lites cõteſtari, uel pro- 40.

In Februario.

Purificationis B. Mariæ.

Blasij episcopi & martyris.

Agathæ uirginis.

Cathedræ sancti Petri.

Mathiæ apostoli.

Martio.

Gregorij papæ.

Sancti Ioseph.

Annunciationis B. Mariæ.

Aprili.

Georgij martyris

Marci euangelistæ.

Maio.

Philippi & Iacobi apostolorum.

Inuentionis sanctæ Crucis.

Sancti Ioannis ante portam latinam.

Iunio.

Barnabæ apostoli.

Ioannis Baptistæ cum tota octaua.

Petri & Pauli apostolorum.

Commemorationis sancti Pauli.

Iulio.

Visitationis B. Mariæ.
Mariæ Magdalenæ.
Iacobi apostoli.
Sanctæ Annæ.

Augusto.

Petri ad uincula.
Dominici confessoris.
Transfigurationis Domini.
Laurentij martyris.
Assumptionis B. Mariæ.
Bartholomæi apostoli.
Augustini episcopi.
Decollationis Sancti Ioannis Baptistæ.

Septembri.

Natiuitatis B. Mariæ.
Exaltationis sanctæ Crucis.
Mathei apostoli & euangelistæ.
Michaelis archangeli.
Hieronymi confessoris.

In Octobri.

Francisci confessoris.

Lucæ euangelistæ.

Simonis & Iudæ.

Nouembri.

Omnium Sanctorum.

Commemorationis animarum.

Martini episcopi.

Præsentationis B. Mariæ.

Catherinæ uirginis.

Andreæ apostoli.

Decembri.

Nicolai episcopi.

Ambrosij episcopi.

Conceptionis B. Mariæ.

Luciæ uirginis.

Thomæ apostoli.

A uigilia Natiuitatis Domini usq; ad diem Epiphaniæ, cum duobus sequentibus.

Feriæ Mobiles.

A die Iouis ante Carnispriuium usq; ad diē

Cinerum inclusiuè.
A die Sabbati ante ramos palmarum usq; ad
octauam Paschæ inclusiuè.
Die Ascensionis Domini.
Die Pentecostes, cum duobus sequentibus.
Die corporis Christi, cum octaua inclusiuè.

Forma

FORMA TENENDI Sgardij.

E fratrũ 1.
nostro-
rum ani
mi lon-
gis liti-
bus im-
pliciti à
suæ pro
fessiõis
officio
euocarentur: maiores nostri breue quoddam
& expeditum iudicij genus excogitarunt:
quod Sgardium appellarunt. Id ita habetur.
Assumuntur fratres octo ex singulis linguis
singuli, quibus additur nonus ex qua libuerit
lĩgua nullo delectu, is caput seu præses Sgar
dij uocatur, & à Magistro assignatur, uel à
Marescallo: cum fratres ex eius sunt iuris-

dictione, Reliqui octo à Baiuliuis conuentualibus ad significationẽ magistri Scutiferi nominantur, ita tamen quod Baiuliui linguarũ, de quibus partes disceptãtes fuerint, nullum aliũ nominent, nisi eum in quẽ partes sponte consenserint. Ab hoc Sgardio itur ad Renfortiũ Sgardy (ac si diceret ad fortius sgardiũ) duplicato scilicet fratrũ numero, ut ex qualibet lingua duo fratres interueniãt. Ab eo deuenitur ad Renfortiũ Rẽfortij, hoc est, à forti ad fortius: ut sint tres fratres ex una quaq; lingua, remanente eodem capite seu præside primũ assignato. Quòd si trium horum Sgardiorum sententiæ partes stare noluerint, adhibetur Sgardium Baiuliuorum: quòd ex octo Baiuliuis conuentualibus, aut eorum uicegerentibus constat. iis datur à Magistro alter præses ex Baiuliuis quispiam aut Prioribus, uel Prior ecclesiæ. Quòd si præses à Magistro datus, fuerit Baiuliuus cõuentualis, tũc in eius locum ad sgardiũ surrogatur frater

aliquis eadem lingua ancianus. In hoc iudicio singuli unico suffragio utuntur præter præsidem Sgardij Baiuliuorum, cui duo conceduntur ad euitandam suffragiorum paritatem. Quòd si in aliqua linguarum defuerint fratres ad id idonei, uel penitus nulli fuerint, ex alijs linguis implebitur numerus: ut sint omnino octo in uno quoq; Sgardio. Præterea si altera aut utraq; dissidentiũ pars fuerit Baiuliuus aut Prior, eo casu præses & caput omnium Sgardiorũ erit Baiuliuus aut Prior. Vbi tandem partes coram Sgardio comparuerint interrogãtur à Præside: Num quem ex eo numero suspectum habeant? Quibus reiectis (si qui fuerint) & alijs in eorum locum suffectis, ad cognitionem causæ proceditur, actore actionem suam proponente: etiã si Reo petente Sgardiũ concessum esset. Quæ quidem causa planè & summatim tractabitur. Nam neq; libellus ullus, neq; scripta petitio datur: sed iura sua partes uerbo profe-

quuntur. Testes tamen producuntur, quorũ dicta auribus tantum, non autem scripto excipiuntur. Nec admittuntur procuratores, nisi pro ijs qui à conuentu absunt, aut quibus per statuta nostra permittitur. Postq; uerò partes ipsæ iura sua coram Sgardio deduxerint, dimittũtur: & fratres Sgardij secedentes de tota causa inter se cõferunt, remq; accuratè examinant. Tum demum afferuntur duo pixides siue urnulæ, affirmatiua scilicet & negatiua. Qui pro actore sententiam ferre uoluerint, in affirmatiuã spherulam (quã balottam, idest, calculum dicimus) mittent. Qui pro Reo, in negatiuam. Hæc est suffragiorum dandorũ ratio. In quibus dandis gradus ancianitatis unicuiq; seruatur. Collectis spherulis aut balottis, priusq; caput seu præses Sgardij sententiam ferat, uocantur partes & rogãtur: An Sgardij sententiæ stare uelint, necne? Si consenserint, exclusis iterum illis, caput Sgardij suffragium suum dat ime

sta balotta in pixidem. De hinc pixides corã sgardio aperiũtur, & balottæ palàm numerantur. Pro parte quæ plures habuerit stabit sentẽtia. Ea per Vicecancellariũ scribitur, & partibus pronũciatur. Quòd si partes aut earum altera negauerit, se id iudiciũ suscipere uelle, numeratis per Vicecancellariũ balottis & suffragijs, scriptis mandet, id est, quot quæq; pars balottas habuerit. Id scriptũ apud sgardij præsidẽ deponetur: ubi secretũ permaneat, & ad Renfortiũ procedetur. Si neq; hoc partes contentæ erunt, ad Renfortium Renfortij, & deinde ad Sgardium Baiuliuorum deuenitur: ultra quod progredi non est. Cum autem Renfortium Renfortij, Baiuliuorumq; Sgardium habetur, præses primi Sgardij cum aliquibus fratribus eorum qui in primis Sgardijs interfuerunt, adesse debet, ut audiant an partes quicquam allegabũt, præter id quod in primis Sgardijs allegarunt: non enim eis licet aliud quidpiam ad confirman-

dam suam causam adducere in hoc postremo iudicio, quàm id quod in primo Sgardio attulerunt & proposuerunt. Etenim ipsum hoc cum Prioribus unum & idem iudicium esse censetur. Partibus tandem quãtum satis erit auditis secedẽt primi Sgardij fratres præter præsidem, qui in Renfortio et Renfortij Renfortio suum locum semper obtinet. Postremo, cum ad sententiam Sgardij Baiuliuorũ uentum erit, præses primorum Sgardiorum ante præsidem Sgardij Baiuliuorum per balottam suffragium dabit. Apertis postea pixidibus & numeratis balottis, præses priorum Sgardiorum ipsorum suffragia scripta proferet, astãtibus aliquot fratribus qui in ipsis prioribus Sgardijs interfuerunt. Quibus suffragijs cum ultimis Baiuliuorũ numeratis, pro parte quæ plures habuerit feretur sententia: quæ executioni mandatur. Sgardiorum autẽ suffragia occulta esse debent, nõ solum partibus, uerũ etiam Sgardijs ipsis inter sese, do-

nec controuersia sit diffinita. Hoc iudiciũ maiores nostri iusticiam domus appellarunt: in quo cõtra etiam absentes legitimè citatos per contumaciam proceditur. A cuius sententijs appellare non licet, q̃a uim cõpromissi habet.

Pro quibus rebus celebrãtur sgardia.

Consuetudo.

Quædam sgardia oriuntur ex querelis siue planctis per Magistrum siue eius locũtenentem uel Marescallum aut alium superiorem faciendis. In sgardijs autem quæ oriuntur ex talibus querelis, interesse debent tantum octo Baiuliui conuentuales siue eorũ locatenentes, uel fratres octo, & præsidens siue caput per Magistrum assignandum, qui sit Prior uel Baiuliuus, aut per Marescallum (cum de planctis suis agitur) aliquis frater: qui unico suffragio fungatur. Nec de tali recurritur ad Renfortium et alia sgardia, sed hoc primum sententiam dat diffinitiuam. In quo Baiuliuus linguæ, cuius est is de quo fit

querela, intereſſe poteſt, & debet. Quodq́; per maiorem partem deciſum fuerit, exequi debet. In ſgardio autem quod celebratur per querelam Mareſcalli aut alium ſuperiorem præter Magiſtrum & eius Locumtenentem adſunt fratres ex octo linguis, uel alij pro ipſis ubi ex his nō reperientur. Nec de tali recurritur ad Renfortium ſgardij, ſed illud ſgardium primum diffinit. Alia quidem ſunt ſgardia, quæ procedūt ex demanda ſiue differentia et lite inter aliquos uertēte. Ex q̄bus ſgardijs ſiue cauſa ſit ciuilis ſiue criminalis recurritur ad Renfortium et Renfortiū Renfortij, ac etiam ſgardium Baiuliuorum.

Quòd ſuper mandato ſuperioris poteſt peti ſgardium.

F. Guillelmus de Villareto.

3. SI quid à Magiſtro uel alio ſuperiore cuipiam fratrum ordinis noſtri præter tenorem ſtatutorum noſtrorum & conſuetudinū mandatum fuerit, frater ipſe ſgardium pe-

tere poterit. Quòd ſi Magiſter illud dare recuſauerit, aut diſtulerit: perſeueret nihilominus frater in eo petendo. Nec tali mandato obedire teneatur, donec per Sgardium cognitum iudicatumq; fuerit.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

INterlocutorijs ſententijs Sgardiũ non utitur. Aut incidentia iudicanda ſuſcipit ante diffinitam totius cauſæ ſummã, ad quam ſolam reſpicit & tendit. 4.

Idem Magiſter.

NOn datur Sgardium ſuper re ulla aut negocio concluſo aut definito, uel etiam cœpto in concilijs: nam quicquid in illis cœptum iudicatum ue fuerit, ſequitur formam illius iudicij. 5.

F. Ioannes de Laſtico.

NEq; ſuper controuerſijs motis aut mouendis inter fratres milites ex una, et capellanos uel ſeruientes armorum ex altera partibus: neq; ſuper emergentibus aut de- 6.

pendentibus ab illis.

F. Petrus Daubuſſon.

7. NEq; etiam ubi agitur de iuribus cõmunis noſtri ærarij aut ipſius prærogatiuis: nec ſuper præeminentijs & auctoritate Magiſtri: ac in his rebus, quæ ipſum uel eius præeminentias & auctoritatem directè, propriè & immediatè tangunt.

Concilium completum cognoſcere debet, an tenendum ſit Sgardium, uel non.

F. Petrus Raymondus Zacoſta.

8. VT multis controuerſijs occurratur, quæ oriuntur ex modo concedendi Sgardia, ſtatuimus quòd quandocunq; aliquis frater petet Sgardium à Magiſtro, & pars aduerſa contradicet, eo caſu cognoſcatur per Magiſtrum & concilium completum, an tale Sgardium dari debeat. Quòd ſi nulla partium obſtiterit, quominus Sgardium concedatur, tunc Magiſter illud abſq; ulla mora & dilatione dare teneatur.

Quòd caput et fratres Sgardiorũ assignẽtur absq; dilatione, & de suspitione habita de fratribus Sgardij.

F. Baptista de Vrsinis.

AD omnem iusticiæ dilationem, & suspitionem remouẽdam statuimus: q quotiescunq; Sgardium fratrũ ex consensu partium, aut per Magistrum & Concilium completum datum et concessum fuerit, à die concessionis infra terminum duorũ dierum Magister caput Sgardiorum assignare teneatur. Aliàs urgente necessitate cõcilium ordinariũ dilatione semota caput deputet. Baiuliui autẽ & Pilerij linguarum in termino unius diei pariformiter suarum linguarum fratres pro Sgardijs deputẽt idoneos. Quòd si renuerint, ipsum Concilium prouideat. Si partes suspectos aliquos allegauerint, causas suspitionis legitimas ostendere Magistro & concilio ordinario obligãtur: qui de hoc deliberare debeant. Capita enim & fratres Sgardiorum 9.

cum silentio & attentione partium rationes audire teneantur, absq; aliqua interruptione uocis aut sermonis: ne fauor alicui dari uideatur, sed æqualitas erga omnes seruetur. Si quis contra fecerit, pars quæ se læsam senserit, contra facientem siue caput siue fratrem pro suspecto allegare possit. Qui tunc, non reddita suspitionis alia causa, ab sgardio discedat.

De moderatione fratrum in Sgardio.

Idem Magister.

10. STatuimus ut præses uel caput sgardiorũ summa attentione, silentio & prudentia partes ante sgardium constitutas audiat: & caueat ne uerbo aut facto sermones et rationes earum interrumpat: immò eas loqui permittat. Post quàm dicendi finẽ fecerint, fratres sgardij sibi assistẽtes consulat &, præsentibus partibus, interroget: si rationes & allegationes partium intellexerunt. Quòd si intellectæ non fuerint, tunc partes ipsæ suas

rationes

rationes & iura compendio & breuiter ad intelligentiam assistentium resumant. Quòd si scripturæ uel bullæ præsentatæ fuerint, eas explicari fratribus sgardij per vicecancellarium sinat: ut audiĕtium mentes omnem ueritatem accipiant.

Quòd fratres sgardij iuramentum præstare teneantur.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

STatuimus ut per caput sgardy sumatur solemne iuramentum ab illis, qui sgardiũ intrabunt, quòd secretum tenebunt, quicquid illic dictum & deliberatum fuerit, & nullo unquam tempore reuelabunt, ac iustè secundum statuta & laudabiles consuetudines iudicabunt. Qui contra fecerint, inhabiles ad obtinendas commendas & officia ordinis nostri in perpetuum censeantur. 11.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

SAncitum est quòd super sgardio nec peti, nec dari possit aliud sgardiũ inter easdē 12.

partes, donec primum fuerit finitum.

Consuetudo.

13. De re etiam per sgardium definita & iudicata non datur aliud sgardium.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

14. Sancimus quòd causæ sgardiorũ tractentur & agitentur extra Ecclesiam: nisi ea quæ fiunt pro correctione & punitione fratrum, ut consuetum est.

QVOD FRATRES OBEDIANT *Magistro.*

F. Alphonsus de Portugallia.

Elior est obedientia quì uictima. Nihil quoque existit, quod magis Religionis 1.
obseruantiã conseruet, q̃; uera illibatãq; obedientia, qua inferiores superiori ceruicem submittunt. Ideo rectè sancitum est, quòd omnes Hierosolymitani fratres, quacunq; auctoritate fungantur, Domini Iesu Christi saluatoris et Redemptoris nostri amore Magistro obedire teneantur.

Declaratio obedientiæ.

Consuetudo.

2. IN Regula cauetur, quòd frater obediat in omni re, quam præcipiet suus Magister. In quo Regula non excludit aliquam rem. Nihilominus est intellectum quòd habeat terminum & limites: quia nulla res rectè ordinata est sine termino & limitibus: & iste terminus est regula, statuta, & bonæ consuetudines Religionis. Et id ostendit statutum, quo cauetur ut omnes fratres teneantur obedire Magistro contemplatione Christi: Quia quando Magister præcipit extra illud quod promisit, est malum & peccatum, & pro Christo non debet cõmitti malum & peccatum: quinimo omne bonum. Ea propter præceptũ Regulæ est clarum, & in hoc determinatur. Et ideo est sancitum quòd quando superior facit aliquod præceptum, quod non est secundum statuta, usus & consuetudines Religionis, frater debet petere sgardium fratrum.

quia noſtra obedientia non eſt ad aliud intel lecta, & non debemus eſſe magis aſtricti de obedientia, niſi quantum noſtra Regula & bonæ conſuetudines ordinant. Quæ ſuperior noſter promiſit tenere: & ſi facit contra iuramentum, frater non debet ſibi obedire.

Quòd Magiſter ſit frater miles, & nobilibus parentibus legitimè procreatus.

F. Hugo Reuel.

3. DEcet ut, qui militiæ præeſt, militarem dignitatem præ ſe ferat. Hinc ſtatutum eſt quòd nullus aſſumi, aut eligi in Magiſtrũ ſacri Hoſpitalis Hieruſalem poſſit, niſi ſit frater miles ipſius ordinis Hoſpitalis, atq; ex nobilibus parentibus, legitimoq; matrimonio procreatus exiſtat.

Electus Magiſter à conuentu abſens non excedat limites commiſſionis à conuentu datæ.

F. Fabritius de Carreto.

4 STatuimus ꝙ electus in partibus occiduis

Magiſter in ſuo ad conuentum aduentu pro uſu publico Religionis non poſſit expenſis communis ærarij ex quibuſuis rebus emere & conducere, aut pecunias à Receptoribus aut Depoſitarijs Religionis capere, niſi tantū quantum à concilio fuerit commiſſum & ordinatum. Si autem modum exceſſerit, de ſuo feciſſe intelligatur.

Quòd commendæ, dignitates, officia & beneficia promoti ad Magiſterium uacare cenſeantur.

F. Petrus Raymondus Zacoſta.

5. STatuimus quòd quando aliquis ex fratribus noſtris ad Magiſterium promouetur, adepto per electionē Magiſtratu, eo ipſo adminiſtrationes commendarum, Prioratuum, Baiuliuatuum, dignitatum et officiorum, quæ prius ante Magiſterij adeptionem poſſidebat, uacare cenſeantur. Quorū conceſſio & prouiſio deuoluatur Magiſtro & conuentui, & ſecundum formam ſtatutorum & laudabi-

les consuetudines concedantur.

Quòd per promotionem ad Magisterium sit mortuarium & uacans.

Idem Magister.

Volumus quòd per promotionē alicuius ad Magisterium sit mortuarium in Magisterio, & uacans in Prioratu, Castellania Empostæ, Baiuliuatu, commendis, & bonis nostri ordinis, quæ possidebat ante promotionem illius, qui promotus erit ad Magisterium. 6.

Quæ bona Magister potest retinere ex spolio sui prædecessoris.

F. Antonius Fluuianus.

Sancitum est quòd ex spolio magni Magistri defuncti successor Magister quæ sequuntur sumere debeat, uidelicet, de frumento, & uino quātitatem sibi necessariam usq; ad diē natalis Domini ab electione Magistri proximè sequuturam. Residuū uerò frumenti, commeatuum, & uini ad ærarium perue- 7.

niat. De uasis autem argenteis, applicentur statui magisterij pro Magistro usq; ad sexcẽtas marchas argenti & non ultra. De iocalibus autem sumet unam cuppam auri, & unum uas aquarium, si in spolio reperiãtur, & non aliud. Cætera uerò præter hæc ærario nostro ascribantur.

De Cameris magistralibus.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

8. IAm olim à tempore cuius nõ est memoria, ad sustinenda & supportanda Magistratus ordinis nostri onera, & ut Magister ipsè decentius & commodius eam dignitatem gerere posset, fuerunt illi assignatæ & ipsi Magistratui annexæ et in perpetuum unitæ per singulos Prioratus singulæ commendæ (quæ Magistrales dicuntur) quæ nunquam ab ipso magistratu separari possunt. solet tamen Magister eas locare, uel ad certam pensionẽ dare fratribus sibi beneuisis. Quæ quidem commendæ sunt quæ sequuntur.

In Prioratu S. Egidij cõmenda de Pesenas.
In Prioratu Tholosæ cõmẽda Podij subreani.
In Prioratu Aluerniæ cõmenda de salins.
In Prioratu Franciæ commenda Hannoniæ.
In Prio. Aquitaniæ cõmẽda tẽpli in Rupella.
In Prioratu Campaniæ cõmenda Metensis.
In Prioratu Lombardiæ cõmenda Inuerni.
In Prioratu Vrbis commenda Mugnani.
In Prioratu Venetiarũ cõmenda Triuisij.
In Prioratu Pisarum cõmenda Prati.
In Prioratu Capuæ cõmenda Ciciani.
In Prio. Baroli cõmen. Brũdusij, siue Marugij
In Prioratu Messanæ cõmenda de Polizi.
In Prioratu Cathaloniæ cõmẽda de Masdeo.
In Prioratu Nauarræ cõmenda de Calcetes.
In Castellania Empostæ cõmẽda de Aliaga.
In Prioratu Castellæ cõmenda de Olmos.
In Prioratu Portugalliæ cõmẽda della Coua.
In Prioratu Angliæ cõmenda de Pescen.
In Prioratu Alemaniæ cõmenda de Bucz.
In Prio. Bohemiæ cõmenda VVladislauiæ.

Quòd Magister locũtenẽtẽ cõstituere possit.

F. Petrus de Corniliano.

9. MAgister in conuentu residens locumtenentem ac uicegerentem designare et constituere pro suæ uoluntatis arbitrio, auctoritatem quoq; sibi bene uisam pro suæ præeminentiæ facultate concedere potest.

Hæc sunt quæ Magister fratribus permitere potest.

Consuetudo.

10. PRimum potest dare licentiam tenẽdi uestes proprias & aliam supellectilem. Itẽ peregrinandi deuotionis gratia. Item comedendi in uilla uel ciuitate, & residẽdi extra conuentum. Item recedendi à conuentu & ad eum redeundi. Item ieiunandi & abstinendi. Item faciendi fratrem Hospitalis. Item congregandi linguas. Item Baiuliuis, præcipiendi aquæ potum: quem nullus remittere potest post campanæ sonum. Id enim reseruatur soli Magistro.

Quæ delicta Magister remittere potest.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

MAgister nulli ante condẽnationem par 11.
cere potest, neq; in perpetuum habitu priuatis: nisi de capituli generalis consensu: quod non nisi ex causa fieri debet. Poterit autem Magister pœnam commutare eorum, qui propter effusum alterius fratris sanguinem habitu secundum formam statutorũ nostrorũ priuantur (dummodo à concilij Baiuliuis id facere sit rogatus) & loco priuationis habitus delinquenti unum annum de ancianitate uel plures, circunstantijs & qualitate delicti consideratis, demere. Quæ quidem ancianitatis diminutio cedat in cõmodum filiorũ Arnaldorum, & hoc ubi mors & mutilatio mẽbrorum nõ fuerit subsequuta, quoniam in his casibus statuta ad literam seruari iubemus.

Quòd Magister non alienet prouentus magisterij.

F. Fabritius de Carreto.

12. STatuimus quòd donationes, quæ à Magistro pro tempore existenti fient de iuribus, prærogatiuis, præeminentijs, & prouentibus magisterij in præiudicium successorum irritæ sint: & in uim præsentis statuti præfata iura, præeminentiæ, & prouentus donatore uita functo eo ipso deuoluti ad Magisterium censeantur: nisi donationes ipsas capitulum generale confirmauerit. Quòd sine certa scientia & causa legitima facere non debet.

De bulla plumbea & cærea Magistri.

F. Nicolaus Lorgue.

13. STatutum est quòd Magister bullam plumbeã, in cuius cuneo superiori imago personæ eius sculpta sit, habeat. Quodq; cuneo inferiori bullæ cõmunis cuneus ipse iungatur. Qua quidem bulla utatur in his expediendis, bullandis & corroborandis, quæ auctoritate & præeminentia Magistrali expedita fuerint. Bullam quoq; argenteam teneat, qua in cæra nigra bullentur literæ patentes &

clausæ, atq; alia quæ sub dicta bulla expediri solent.

De prouisione uictualium facienda.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

Statuimus quòd Magistri pro tempore existentes faciant debitam & necessariam prouisionem milij & frumenti. Ita quòd ad minus sit semper munitio unius anni iuxta suam possibilitatem. 14.

De quatuor Capellanis palatij Magistralis.

F. Fabritius de Carreto.

Ut sanctæ Reliquiæ, quæ in palatio Magistrali sunt, debitè uenerentur: statuimus quòd quatuor capellani dicti palatij uacante Magisterio et in absentia Magistri diurno ac nocturno tempore diuina officia assiduè celebrent ac peragant, ac si Magister præsens esset. Et quando è conuentu discedent, soluant eorum carauanas, prout hactenus fuit obseruatum. 15.

De bonis status Magisterij.

Idem Magister.

16. STatuimus quòd contingente casu uacationis Magisterij magnus Commendatarius siue eius locumtenens & Conseruator generalis unà cum alijs commissarijs tunc à Concilio deputatis per inuentarium ab officialibus palatij Magistralis medio solemni iuramento integrè recipiant omnia utensilia, quæ præterito Magistro seruierunt, & ea bene custodita conseruēt. Si qua fuerint subtracta per inquisitionem Cōmissariorum reperiantur. Et simile seruetur circa equitaturas Magistri & status magisterij. Vasa autem aurea & argentea ad commune ærarium spectant. Cassanturq; malæ introductiones ab officialibus factæ.

Absente Magistro, regentes negocia Religiōis ea tractēt cū deliberatiōe cōcilij.

Idem Magister.

17. STatuimus etiã quòd in absentia Magistri à conuentu, qui regimini Religionis pro

tempore fuerint deputati, debeãt ardua Re-
ligionis negocia ex deliberatione Cõcilij tra-
ctare, & super his discernere, & similiter
officiales remouere, & alios ponere, ac de
officijs, commendis & beneficijs prouidere,
& remissiones facere ex dicta deliberatio-
ne, quæ per scrutinium balottarum seruata
forma statutorum sumantur. Quæ au
tem præter hunc ordinem fa-
cta fuerint, nullius ro-
boris censeantur.

DE ORIGINE BAIVliuorum.

Consuetudo.

1.

T Magister Regimini atq; gubernationi ordinis nostri maturius ĩtendere posset, maiores nostri Senatum & Conciliũ, quod Magistro adesset, instituerũt: & uiros graues titulis dignitatum insignitos Senatui ascripserunt. Hinc orti sunt & instituti in Religionis primordijs conciliarij nuncupati, magnus Cõmendatarius, Marescallus, Hospitalarius, Admiratus, Draperius, & Turcopolerius,

lerius, qui Baiuliui conuentuales dicuntur: qa suarum linguarum præsides existunt.

Qui fratres suppositi sint obedientiæ Marescalli.

F. Alphonsus de Portugallia.

SAcer ordinis cœtus id expostulat, ut inferior superiori pareat. Hinc statutum est quòd omnes & singuli fratres tam milites quàm seruientes armorum Marescallo obediant: à cuius obedientia exempti sint Baiuliui, eorumq; locatenentes, Priores, Castellanus Empostæ, & Baiuliui capitulares, Magistriq; comites siue socij. 2.

Quòd gentes armorũ in mari sint suppositi Admirato, & si Marescallus sit præsens, eidem pareant.

F. Guillelmus de Villareto.

STatutum est quòd Admiratus habeat potestatem super omnes galeas & nauigia armata per Religionem, quodq; possit retinere remiges, & galliottos, ac armorũ gentes, 3.

O

ciſq; faciat ſolutionem in ærario: atq; tam in mari q; in terra ſint ſuppoſiti armigeri maritimi auctoritati Admirati. Si uerò Mareſcallus erit in armamento, Admiratus et reliqui ſint ad mandatum Mareſcalli. Et omnes armigeri, qui deſcendent in terram, ſtare debẽt ad mandatum illius quem Mareſcallus ſuo loco deputabit. Cum autem erunt ſupra mare eundo & redeundo, ſint ad præceptũ Admirati, niſi Mareſcallus adeſſet.

Idem Magiſter.

4. CVm Mareſcallus cõgregationes ſeu Aſſembleas conuocat & celebrat, ad eas uenire & ipſis intereſſe Prior eccleſiæ tenetur.

De uexillo Religionis per Mareſcallum commendando.

Idem Magiſter.

5. MAreſcallus ordinis noſtri ex prærogatiua ſui officij poteſt dare & commendare in exercitio armorum cui ſibi placuerit

uexillum siue confalonem ordinis nostri: id tamen cum consilio Magistri uel eius locumtenentis facere teneatur.

Idem Magister.

FRatribus delinquentibus pro delictorum qualitate potũ aquæ præcipiat Marescallus in eorum domibus. Quod quidem alius Baiuliuus facere non potest, nisi à Magistro quærat. 6.

Quòd fratres in armorũ exercitio suppositi sint præcepto Marescalli.

Idem Magister.

SI in omnibus obediẽtia laudãda est, in armorum exercitio profectò magnopere cõmendanda existit. Igitur in armorum exercitio fratres præcepto Marescalli suppositi sunt, exceptis Baiuliuis conuẽtualibus & capitularibus, Prioribus, Castellano Empostæ & socijs Magistri. Et si Magister erit præsens, tunc Marescallus & alij obediẽtiæ Magistri supponuntur. Absente uerò Magistro 7.

eius locumtenenti parere teneantur.

De potestate Admirati super armamẽtis.

Idem Magister.

8. ADmirato ordinis nostri ex sui officij præeminentia omnes fratres & sæculares expeditionis & classis maritimæ submittimus, cui parere debeant, & super his Admiratus potestatẽ exerceat. Si uero Magister aderit, aut eius locumtenens, tunc Admiratus & reliqui Magistro uel locũtenenti obediant. Illi quoq; maritimi homines, qui ad stipendium Religionis existũt, super eorum solutione quãtum spectat ad marinariã, ipsi Admirato subiecti sunt.

De prærogatiua Admirati.

F. Deodatus de Gozono.

9. QVando Religio armabit triremes seu alia nauigia, Admiratus iniunget remigibus & nautis, ut triremes & nauigia conscendant, stipendia quoq; ab ærario sumet, seu illi quos deputabit, ut remigibus &

nautis exoluantur. Magister tamen pro remigibus & nautis suis suorumq; nauigiorũ & triremium sumet necessarios cõmeatus, & quæ opportuna fuerint.

Quòd Baiuliui officiales ab eis deputatos priuare non possint officijs.

F. Philibertus de Nilliaco.

NOn decet graues uiros & qui regimini præsunt uariabiles esse. Itaq; nõ est permissum Baiuliuis, qui semel in uim suæ præeminentiæ officiales elegerint, aut constituerint, eos ab officijs sub prætextu alicuius delicti aut aliter destituere: nisi prius per Magistrum & concilium ordinarium declaratũ & decisum fuerit, ipsos officiales in exercitio officiorum deliquisse, & propterea priuationem officij incurrisse. Quicunq; Baiuliuus contra fecerit, subeat pœnam quarantenæ, & nihilominus quicquid egerit irritum censeatur. 10.

Quòd cõmendatarij uoltæ, granarij, par-

uæ cõmendæ reddant computũ quolibet mense magno Cõmendatario.

F. Antonius Fluuianus.

11. AD conseruationem rerum & bonorum ordinis nostri statuimus, quòd Cõmendatarij uoltæ, granarij, & paruæ commendæ de administratis & rebus ad sua officia spectantibus quolibet mense computum magno Commendatario reddere teneantur, & reliqua siue residua manifestare. Si autem contra fecerint, seu male & dolosè administrauerint, priuati officijs & beneficijs censeantur, atq; quinq; annos inhabiles ad consequendum cõmendas existant. Omnes quoq; expensas & satisfactiones, quas cõmendatarius uoltæ faciet, in præsentia magni Cõmendatarij (si interesse poterit) uel in eius absentia, Thesaurario generali præsente, facere teneatur.

De officio magni Baiuliui uenerandæ linguæ Alemaniæ.

PRæeminentias, ac dignitatē pariter, onus 12.
officij magni Baiuliuatus uenerandæ lin
guæ Alemaniæ ad omnem ambiguitatē remo
uendam, ad utilitatē & congruam opportu-
namq; custodiam Castelli nostri sancti Petri
in ditione Turcarū situati (In quo certè non
parum pondus honoris & decoris ordinis no
stri consistit: cum ad ipsum christicolæ serui-
tutis iugo pressi libertatis consequendæ gra
tia sæpenumero confugiunt: idē quoq; castel-
lum uisitatione & reformatione circa stipen
diarios, armaq; eorum, ac munitiones eiusdē
castelli, & prouisiones plerunq; egere uide-
tur) Declarantes, et his quidem rebus arduis
prouidere cupientes statuimus, quòd magnus
Baiuliuus conuentualis dictæ linguæ Alema
niæ Præses, qui pro tempore huiusmodi offi-
cium magni Baiuliuatus gerit, seu eius locū-
tenēs anno quolibet semel ad minus, aut pro-
ut necessitas postulauerit, ad dictum castellū

uisitādi gratia personaliter accedere debeat
trireme Rhodia aut alio nauigio uectus, prout ei melius & cōmodius faciendum uidebitur. Volumusq; fratres & familiares cum ipso magno Baiuliuo uel eius locūtenente uisitationis causa ad dictum castellum accedētes sumptus à cōmuni ærario percipere, quemadmodum fratres & familiares in triremibus ordinis percipiunt.

De modo uisitationis in castello S. Petri.

Idem Magister.

13. Quia in omni rerum executione modus & norma potissimè est admittenda: ideò in uisitatione dicti castelli exequēda magnus Baiuliuus eiusq; locumtenens hunc seruabunt morē. Stipendiatos utiles beneq; armis munitos ac paratos eorum in statu et stipendijs conseruare retinereq; teneantur ac debeant. Inutiles uerò & ineptos cassare, et à stipendijs remouere, abdicareq; debeant, et alios habiles & idoneos loco eorum subroga

re, ponere & substituere. Quod si utiles & sufficientes stipendiarij aliqui potentes, tamē armis bene muniti non comperiantur, terminum congruum & competentem talibus assignent, in quo armis muniti sufficientes existant: aliàs stipendio eis ordinato frustrentur & priuentur.

De restrictione exercitij magni Baiuliui.

Idem Magister.

Capitaneum certè & præfectum, qui à nobis dicto castello præficitur & deputatur, meritò ab exercitio dicti officij magni Baiuliui exemptum esse conuenit. Ideo statuimus quòd potestas & auctoritas dicti officij ad capitaneum, & eius familiares, & ad illos qui fuerunt in conquesta eiusdem, ac stipendiatos, qui à ciuitate Smyrnarū ad ipsum castellum habitandi gratia migrarunt (qui certè à stipendijs destitui non possint, nisi de licentia Magistri) nullo pacto extēdatur: uerùm à dicta potestate eximuntur. Volumus

tamen ad robur dignitatis magni Baiuliui, ꝙ illa quæ per capitulum generale fuerunt ordinata, ipsam dignitatem cõcernentia, in officio & stipendijs plenariam firmitatem obtineant.

Quòd Capitaneus castelli S. Petri præstet fauorem magno Baiuliuo uisitanti.

Idem Magister.

15. Nihil est quod magis status conseruet, quàm uera illibataq; obediẽtia. Statuimus itaq; quòd in uisitatione dicti castelli per magnũ Baiuliuum seu eius locũtenentẽ faciendā, capitaneus castelli eiusdẽ, qui pro tẽpore fuerit, eidem magno Baiuliuo, aut suo locũtenenti in dicta uisitatione exequenda obediat, & pareat: consilium quoq; auxilium, et fauorem præstare debeat, quoties ab ipso magno Baiuliuo aut eius locũtenente fuerit requisitus. Ipsa quoq; uisitatione peracta, cum magnus Baiuliuus Rhodum reuersus fuerit, de omnibus compertis & occurrentibus uer

bo & scriptis plenariam relationem Magi-
stro faciat.

De horrei comendatario, & probis homi
nibus, & de praeeminentia magni
Commendatarij super eo.
F. Ioannes de Lastico.

Circa commeatuum & granorum con- 16.
seruationem diligens custodia adhiberi
debet, ne per negligentiam pereant. Idcirco
incōmoditates uitare cupientes statuimus q
omnia frumenta, hordea, aliaq; grana, bisco-
cta, & alij commeatus ad cōmune ærarium
pertinentia in horreo, loco apto, tuto, & ido-
neo reponantur, & conseruētur sub clausu-
ra duarum clauium. Ad ipsorum quoq; con-
seruationem religiosus probatæ uitæ & ex-
pertæ discretionis eligatur in granarij com-
mendatarium, qui alteram dictarum clauium
tenebit: Atq; per Magistrum & conciliū or-
dinarium duo religiosi idonei & ad hoc suf-
ficientes ex diuersis linguis eligantur, qui al-

teram clauem custodiant. Talesq; probi homines trimestri duntaxat fungantur officio, intendantq; conseruationi, & distributioni frumenti & cõmeatuum. Computum quoq; de recæptis datisq; teneant, prout per cedulas magni Cõmendatarij ordinatum fuerit: & ipsum computum Magistro et concilio singulo trimestri dare teneantur. Quòd si in huiusmodi distributione augmentatio uel diminutio contigerit, id in cõmodum uel damnum ærarij cedat. Hoc adiecto, quòd granaria & magazeni, ubi prædicta recluduntur, bullentur magni Cõmendatarij bulla. Præfati tamen magazenum unum liberum habeãt, ubi assiduas distributiones facere possint. Commendatarij autem uoltæ & granarij stipendium florenorum xxv. tantum pro quolibet annuatim præter tabulam & soldeam ab ærario capiant.

De *probis hominibus paruæ cõmendæ.*

Idem *Magister.*

VT ſuper officio paruæ cõmendæ diligentius intendatur, ſtatuimus ut per Magiſtrum & conciliũ deputentur duo probi religioſi ex diuerſis linguis, qui delicta perquirant, & magno Cõmendatario ſignificent, quibus illico remedium apponat, aliter ad Magiſtrum & concilium deferatur, qui ſecundum caſuum emergentiam prouideant. Amplius officiales horrei, uoltæ, paruæ commendæ, & eleemoſynæ quolibet biennio mutari mandamus. 17.

Quòd Mareſcallus neminem liberet à turris cuſtodia.

Idem Magiſter.

SVmma cura uigilatia quoq; adhibenda eſt inſulæ noſtræ cuſtodiæ & excubijs, quæ tot tantisq; inimicis circũſepta eſt. Iubemus igitur ut omnes fratres ſuppoſiti præeminentiæ Mareſcalli æqualiter omni ſecluſa excuſatione excubias & uigilias, ad turrim deputatam fieri ſolitas, teneantur perſeueranter 18.

exercere. A quo onere Marescallus per se aut alios liberare et immunem reddere quẽpiam non possit, seu quouismodo excusare: Tamen qui uinum collectæ pro consuetudine mittũt, hac sarcina excubiarũ exẽpti sunt.

Quòd eq passagij Marescallo præsentẽtur.

Idem Magister.

19. EQuos paßagij Marescallo ac duobus religiosis, qui ad hoc deputentur, præsentari iubemus, atq; uolumus. Qui quidem equi, cũ apti et idonei pro paßagio dijudicati fuerint, tunc per scribam ærarij in libro ipsius ærarij Marescalli iussu annotentur.

Probi homines super officio magistri Scutiferi eligantur, & Marescallus defectus corrigat.

Idem Magister.

20. OMnem fraudem & negligentiã excludere cupiẽtes sancimus ꝙ Magister et concilium ordinarium duos religiosos discretos eligant, qui intendãt super his quæ per-

tinent ad magistri Scutiferi officiũ, & quæ dicto officio supposita sunt. In quibus si aliquod indebitum inuenerint, illud Marescallo significent, qui dilatione cessante prouideat; remediumq; apponat, & pro casus exigentia puniat. Quod si non fecerit, ad Magistrum & concilium referatur, qui de remedio prouidebunt opportuno.

Quòd Hospitalarius eligat Infirmarium, quem Magistro et concilio præsentet.

Idem Magister.

PLurimum interest, ut exercitio Hospitalis & curæ ægrotorum uir prudens & discretus deputetur, qui exercitij Infirmorũ ductor, rector, & director existat. Itaq; uolumus & statuimus quòd Hospitalarius conuentus nostri fratrem ex lingua Franciæ, si in ea idoneum tali exercitio cõperiat, in Infirmarium eligat. Si uerò in ipsa lingua sufficientem non inuenerit, aliquem ex alijs linguis indifferenter pro eius arbitrio in Infir- 21.

marium eliget. Quem sic electū Magistro et concilio ordinario præsentabit. Qui præsentati idoneitatem discutient, ipsum quoq; confirmabunt, uel reijcient. si minus idoneus esset, tunc Hospitalarius de alio prouidebit ordine prætacto. Infirmarius autem sic electus exercitio huius officij per biennium dūtaxat præerit. Quo finito, Magister & concilium diligenter inquirent de cura, diligentia, & obsequio ab eo in ipso termino præstitis. Quòd si bene, & iustè, et laudabiliter seruitijs infirmariæ ipsum intendisse cōperient, pro alio biennio in eo officio confirmari possit. Aliàs ab officio destituatur, et alius modo prædicto eligatur. Scriba quoq; infirmariæ, sicut infirmarij, biennio quolibet mutetur.

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

22. *ITa tamen quòd ad officium Infirmarij eligatur frater seruiens armorum, ut solitum fuit.*

De quibusdam prærogatiuis Draperij.

F. Ioannes

F. Ioannes de Lastico.

STatuimus quòd magnus Cõmendatarius aut eius uicegerens, ac procuratores nostri cõmunis ærarij tempore solutionis soldearum debeant dare & consignare Draperio uel eius locumtenenti omnes & singulos pannos lanæ, lini, canauassæ, & camelotos pro soldearum solutione deputatos. Quodq; Draperius & in eius comitiua Conseruator generalis distribuat huiusmodi soldeas. Draperius quoq; seu eius locumtenes interueniat & adsit contractibus pannorum, telarum, camelotorum, & canauassorum pro soldeis soluendis: adsit quoq; spolijs fratrum distribuendis. 23.

Quòd Draperius det licentiam scindendi & faciendi uestes.

Idem Magister.

NOn licet fratribus obedientiæ uinculo astrictis pro suo uiuere arbitrio, sed in omnibus obedientiam præ se ferre tenentur. 24.

Ideo statuimus quod fratres uestes breues aut longas scindi facere & ordinare, ipsisq; uti non audeant aut præsumant sine Draperij licentia. Si quis contra fecerit, de eo Draperius Marescallo querelã faciat, & delinquẽs pœna septenæ, toties quoties contra fecerit, puniatur.

Quòd Turcopolerius nõ destituat Turcopulos absq; causæ cognitione.
Idem Magister.

25. Non decet, nisi meritò quẽpiam ab officio destituere. Ideo prohibemus ne Turcopolerius Turcopulos officio priuare de facto absq; causæ cognitione debeat. Quòd si errasse aut deliquisse cõpererit, tales ab officio suspendat, sicq; suspensis in præsentia testium fide dignorum decem dierum terminum assignet: In quo delinquentes corã Magistro & concilio ordinario debeant comparere responsuri obiectis, quo iusticia ministretur. Ipsis uerò delinquentibus termino præ-

fixo non comparentibus per contumaciã officium auferatur, & alios eorum loco Turcopolerius subroget & constituat.

De pastu quem Turcopolerius à Turcopulis accipit.

Idem Magister.

IN lustratione et circuitione Insulæ nostræ per Turcopolerium facienda pastum duorum dierum quolibet anno tantum non continuorum, sed diuerso tempore à Turcopulo sumat Turcopolerius, ne expensarum onere subditi nostri nimium grauentur. 26.

De stipendijs Baiuliuorum.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

QVi officijs præsunt, ut onere, sic etiam honore, emolumentoq; frui decet: labor quoq; præmij spe confouetur. Baiuliuis itaq; conuentualibus ordinis nostri, cum in conuentu præsentes fuerint, stipendiũ cuilibet scutorum sexaginta duntaxat deputamus et assignamus, si uerò absentes à conuentu fue- 27.

rint, ipso stipendio careat. Eorum locatenentes, qui onera albergiarũ supportabunt, quadraginta quinque ab ærario recipiant. Prior autem ecclesiæ quadraginta octo. Thesaurarius generalis totidem. Cuius locũtenens medietatem tantum percipiet: nõ obstante quocunq; statuto in contrarium faciente.

De Thesaurario genarali et eius prærogat.

F. Ioannes de Lastico.

28. THesaurarij generalis ordinis nostri dignitatẽ linguæ Frãciæ perpetuò ascribimus, qui Baiuliuus capitularis esse cẽseatur. Is quoq; assiduam residentiam in conuentu facere tenetur, habetq; in custodia bullã ferream cõmunem in sacculo sub sigillis Magistri & Baiuliuorum, qui sigillare consueuerunt, reclusam. In concilijs quoq; aderit, loco & suffragio Baiuliui capitularis gaudebit. In redditione quoq; computorum ærarij unà cum Baiuliuis interueniat, & stipendium annuũ ab ærario, si frater miles fuerit, scu

ta auri quadraginta octo, si uerò armorum seruiens, aut capellanus, florenos Rhodi currentes centum percipiet.

De præsidentia & ordine Baiuliuorum & Priorum.

Idem Magister.

STatuimus quod Baiuliui, Priores, & Castellanus Empostæ tam in conuentu quam extra sedeant atque stent in sessione, deambulatione, & loquutione in concilio & alijs locis, quemadmodum præteritis temporibus facere & stare consueuerunt. 29.

Quòd donati obediant Baiuliuis.

Idem Magister.

SI fratres ordinis nostri superiori obedire tenentur, non minus certè donati obsequio ordinis nostri ascripti superioribus parere astringuntur. Quare iubemus ut donati debeant seruire in Albergia in qua fuerunt semel recepti, atque parere in omnibus rebus licitis & honestis Baiuliuo uel eius uicegeren 30.

ti Albergiæ ipsius. Quòd si contra fecerint, perdant soldeam & mensam, quam ab ærario capiunt: nisi legitima excusatione præpediti fuerint, à Magistro & concilio cognoscenda.

Quòd magnus Cōmendatarius præsentet officiales granarij et paruæ cōmēdæ.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

31. Statuimus quòd magnus Cōmendatarius de qualibet lingua fratres sibi bene uisos Magistro et concilio ordinario præsentet pro officijs granarij & paruæ commendæ, quos Magister & concilium acceptent, si sufficiētes fuerint. Si minus idonei extiterint, alios præsentet idoneos, quos Magister & concilium acceptare tenentur.

De Prærogatiuis magni Commendatarij & Admirati super officio Tersinalis & uoltæ.

Idem Magister.

32. AD pacificandum differētiam, quæ est in

inter uenerabiles magnum Cōmendatarium et cæteros fratres linguæ Prouinciæ ex unà, & Admiratum ac alios fratres linguæ Italiæ partibus ex alia super officio Tercinalis & uoltæ, auditis & intellectis dictis partibus & earum rationibus, dictam differentiã determinamus, & per sententiam diffinitiuã statuimus & ordinamus auctoritate huius præsentis Capituli, quòd de cætero magnus Commendatarius debeat & possit ponere et eligere Cōmendatarium dictæ Voltæ & Tercinalis, habens talem præeminentiã ipse magnus Commendatarius, sicuti consueuit. Qui Cōmendatarius uoltæ teneatur reddere bonum computum quolibet mense omnium rerum per eum administratarum ante auditores computorum, qui per Magistrum & concilium ordinariũ erunt ordinati, & de qualibet re computum particulariter conficiat, ut statim quid de qualibet re restabit, & qd deficiet sciatur. Et ꝙ Admiratus (non præ-

iudicando dicto officio præfati Cõmendatarij Tercinalis) ultra dictum Commendatarium possit & debeat ponere unum officialem nominatum probum uirum sibi bene uisum, qui possit ædificare intra limites dicti Tercinalis, ad intrandum dictum Tercinale exeundumq́ domum. Qui probus uir teneatur habere unum librum, in quo scribat omnes res quæ essent emptæ & cõductæ sicuti ferrũ, ligna, remi, filum, stupa, arma, uela, & alia omnia, de quibus debeat onerare dictum Cõmendatarium: & omnes expensæ quæ fient quolibet die sint uisæ et uerificatæ per dictũ probum uirum, aliàs non admittantur in cõputis: & quòd nõ absit de uolta quolibet die quando operabitur pro ærario: & ꝙ omniũ rerum sit factum unum inuentarium, cuius copiam teneat magnus Cõmendatarius, unã Admiratus, & unam dictus probus uir, qui pro tempore erit, augendo & diminuendo, quando res augebitur & diminuetur, et om

nia reponantur in tuto loco et competenti, ad eorum conseruationem: & quòd dictus probus uir & Cōmendatarius, quilibet teneat unam clauem magazeni. Insuper eliget dictus Admiratus unum scribam, & deputabit eum dicto officio Tercinalis, qui teneat registrum ad præceptum Admirati omnium rerũ quæ sunt intra dictum Tercinale pertinentiũ ad artem marinariam. Quæ non debeant remoueri à locis solitis. Et toties quoties uoluerit dictus Admiratus scire à scriba quæ res sint in dictis locis, uel si sint bene custoditæ & in bono ordine, possit ad suum placitum facere, & similiter idem magnus Cōmendatarius. Et quòd præfatus probus uir & scriba subiaceant iurisdictioni ipsius Admirati, qui eos deponere à dicto officio, & in eodem constituere possit. Et ꝙ omnes cedulæ expensarũ sint sigillatæ signeto dicti magni Commendatary, sicut solitum est. Dictus Cōmendatarius Tercinalis & uoltæ habeat gagia

florenorum xx. & similiter probus uir: Scriba autem gagia solita. Intelligēdo quòd nullo modo possint supra dicti extrahere à dicta uolta Tercinalis aliquid, utputa, remos, stupas, uela, & cætera supradicta sine licentia Magistri: nisi fuerit pro armamentis galearū & fustarum Religionis. Dicti autem Commendatarius uoltæ & probus uir mutentur de biennio in bienniū, sicut cæteri officiales.

De institutione Cācellarij noui Baiuliui.

Idem Magister.

33. INstituimus & creamus alium Baiuliuum conuentualem, qui octauus sit, et postremū locum post septem alios Baiuliuos conuentuales teneat, & Cancellarius nuncupetur, ipse autem Baiuliuus Cancellarius stipendijs Baiuliuorum conuentualium gaudeat. Et hanc Baiuliuatus dignitatem perpetuò cōcedimus, atq; ascribimus uenerādæ linguæ Hispaniæ. Quam in duas linguas sub una Albergia constitutas diuidimus, q̄ Natio ipsa militibus or-

dinis nostri fulcita sit ornatissimis, & de nostro ordine benemerita. Non *præiudicantes per hoc quouismodo nominibus, honoribus, dignitatibus, præsidentijs, & præeminentijs, prærogatiuis & utilitatibus aliorum* Baiuliuorum *conuentualium & linguarum, ac* The*saurarij generalis, cui ex officio incūbit bullā communem ferream custodire:* Sed *singulis prædictis fortiori munimento roboratis, reuocantes, cassantes, & annullantes (consentientibus ad hoc uniuersis linguarum fratribus) quasuis scripturas, literas, & bullas promissionum, & obligationum dudum quouis modo ratione discordiarum inter septē linguas uigentium confectas:* Quibuscunq; *statutis, consuetudinibus, usibus, et naturis ordinis nostri, & quibusuis alijs in contrarium facientibus in aliquo non obstantibus.*

De *electione* Cancellarij.

Idem Magister.

VT Baiuliuus Cancellarius *nuncupatus* 34.

forma qua cæteri Baiuliui ordinantur, eligatur: nec ad ipsius Baiuliuatus apicem quispiã assumatur, nisi scribere ac legere sciat, statuimus atq; decernimus.

De præeminentijs Cancellarij.

F. CLAVDIVS de la sengle.

35. STatuimus ut Cancellarius uirum doctum & idoneum vicecancellariũ habeat Cancellariæ nostræ exercitio deputatum, & uacante Vicecancellariatus officio, duos uel plures fratres ordinis nostri doctos, idoneos, & ad ipsum exercitium sufficientes successiuè Magistro & concilio ordinario præsentet, ex quibus unum Magister & concilium acceptabunt.

De officio Vicecancellarij.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

36. STatuimus quòd Vicecãcellarius prouisiones quascunq; Cancellariæ expediat, ac more solito signare debeat, & eius fructus, redditus & emolementa recipiat, prout ha-

ſtenus Cancellarij recipere conſueuerũt. Nec literæ bulla communi plumbari poſſint, niſi Cancellarius ſeu eius locumtenens præſens fuerit in concilijs, qui literas bulla communi munitas duntaxat ſub plica gratis ſignabit, ſaluo iure Seneſcallatus.

De ſcripturis Cancellariæ.

Idem Magiſter.

Qvia Cãcellariæ ſcripturæ omnibus ad iura ſua tutanda ſunt communes: ideo ſtatuimus ꝙ Viceccancellarius abſq; alia licẽtiã ſcripturas & extracta ex libris Cancellariæ petẽtibus dare, ſi ad eorũ cauſam pertineat, ſaluo iure Cancellariæ teneatur. 37.

De reſidẽtia Baiuliuorum conuentualiũ.

F. Petrus Daubuſſon.

BAiuliui conuẽtuales tanq̃ uiri conſulares Magiſtro adeſſe debent, quorum conſilio & prudentia negocia ordinis noſtri dirigantur. Quare eos abeſſe à conuentu non decet. Sed cum ſæpe accidat, re aut tempore 38.

ita postulante, ut quosdam ex illis necesse sit ab ipso conuentu discedere; statuimus quòd hoc casu tres tantum Baiuliui conuentuales secundum gradum & ordinem suum possint à conuentu abire: ita tamen quòd intra annos quatuor à die sui recessus ad ipsum conuentum redire teneantur. Quòd si facere omiserint, eo ipso & absq; alia monitione aut citatione suis Baiuliuatibus priuati censeãtur, ad quos alij per Magistrum & concilium ordinarium eligi poterunt.

Electus absens à conuentu in Baiuliuũ cõuentualẽ ĩfra duos annos ad cõuentũ accedere teneatur, nec magnã crucem assumat extra conuentũ.

F. Ioannes de Homedes.

39. *QVi autem absentes à conuentu in Baiuliuos conuẽtuales electi fuerint, in termino duorum annorum à die suæ electionis numerandorum ad conuentum accedere teneantur. Et interim prærogatiuis et præmi*

nentijs Baiuliuorum conuentualium in conſe
quendis dignitatibus et beneficijs ordinis uti
poſſint. Aliter dicto termino elapſo,ceſſante
iuſto impedimento,niſi præſentes in conuen=
tu fuerint,nulla Baiuliui conuentualis præro
gatiua potiantur. Quinimo dictis Baiuliuati=
bus eo ipſo ſine aliqua citatione, aut moni=
tione priuati cenſeantur. Et Magiſter & con
cilium ad alterius electionem eius loco proce=
dere debeant, ſalua tamen ſmutitione lingua
rum. Adijcientes quòd ſupra dicti, qui à con=
uentu abſentes in Baiuliuos conuentuales ele
cti fuerint,magnam crucem ſibi aſſumere et
geſtare non præſumant, donec in cõuentu co
ram Magiſtro et cõcilio ſe præſentauerint.

Quãdo Mareſcallus parcere põt iudicatis.

Conſuetudo.

SI Mareſcallus fecerit planctam de fratre, 40.
& poſuerit eum in iuſticia, poteſt eam
remittere & parcere antequam exeat eccle
ſiam,& non poſt. Et ſi Mareſcallus fecerit

planṫam de fratre, fratres poſſunt precari pro delinquente, & Mareſcallus poteſt par≠cere ante ſonum Campanæ. sed poſt, uenia reſeruatur Magiſtro uel ſuo locūtenenti. Item ſi Mareſcallus uel alius cōmendatarius facit querelam ex mandato Magiſtri, tunc eam nō poteſt remittere, uel parcere. Et ſimiliter de præcepto facto ex ordinatione Magiſtri.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

41. STatuimus ꝙ Mareſcallus fratrem aliquē militem ſibi beneuiſum officio confaloneriȷ ſiue uexilliferi loco ſæcularis deputare poſſit. Non obſtante quocunq; ſtatuto uel conſuetu≠dine in contrarium faciente.

De linguarū, Baiuliuorū, ac Priorū nūero.

Conſuetudo.

42. QVamuis ordo noſter à ſuæ originis in≠ſtitutione, cum rerum amplitudinem comparaſſet, conſiliarios quoſdam titulis di≠gnitatum ornatos Magiſtro aſſiſtentes habe≠ret: neceſſarium tamen uiſum eſt ſucceden≠te tempore,

te tempore, linguas & prouincias distinguere & partiri, Baiuliuos ampliare, Priores instituere: ut suis limitibus ac ditionibus religiosi coarctati, quietius professioni et regimini intenderent. Hinc sequuta est olim & pro tēporum succedentiū opportunitate linguarū octo distinctio, Baiuliuorum conuentualium qui linguis præessēt ampliatio: ac Priorū institutio, qui prouincijs præsiderēt, additiq; sunt quidam tituli, qui Baiuliui capitulares dicuntur, qui capitulis ascripti sunt, cōcilioq; intersunt: Quorum annumeratio hæc est.

Linguæ Prouinciæ: magnus Cōmendatarius, Prior sancti Egidij, Prior Tholosæ, Baiuliuus capitularis Manoasce, qui sedēte in Magistratu fratre Iacobo de Milly fuit institutus.

Linguæ Aluerniæ: Marescallus, Prior Aluerniæ, Baiuliuus capitularis de Lureil, qui sedēte in Magistratu fratre Baptista de Vrsinis ordinatus est: nunc uerò Baiuliuus Lugduni dicitur, mutato nomine tempore fratris Phi-

lippi de Villers Lisleadam Magistri.
Linguæ Franciæ: Hospitalarius, Prior Franciæ, Prior Aquitaniæ, Prior Campaniæ, Baiuliuus capitularis Moreæ iam dudũ institutus, Baiuliuus capitularis Thesaurarius generalis, qui sedente in Magistratu fratre Ioanne de Lastico ordinatus existit.
Linguæ Italiæ: Admiratus, Prior Vrbis, Prior Lombardiæ, Prior Venetiarum, Prior Pisarum, Prior Baroli, Prior Messanæ, Prior Capuæ, Baiuliui capitulares S. Euphemiæ, sancti Stephani prope Monopolim, sãctæ Trinitatis de Venusio, S. Ioannis de Neapoli iam dudum instituti.
Linguæ Aragoniæ, Cathaloniæ, & Nauarræ: Draperius, qui nunc magnus Conseruator appellatur, sedente in Magistratu fratre Ioanne de Homedes sic dictus, Castellanus Empostæ, Prior Cathaloniæ, Prior Nauarræ, Baiuliui capitulares Maioricarum, qui sedente in Magistratu fratre Antonio Fluuia-

no, & de Casp sedente Magistro fratre Baptista de Vrsinis instituti fuerunt.

Linguæ Angliæ: *Turcopolerius, Prior Angliæ, Prior Hyberniæ, Baiuliuus capitularis Aquilæ.*

Linguæ Alemaniæ: *Magnus Baiuliuus, Prior Alemaniæ, Prior Bohemiæ, Prior Hungariæ, Prior Daciæ, Baiuliuus capitularis de Brandenburgh.*

Linguæ Castellæ, Legionis & Portugaliæ: *Cancellarius, Prior Castellæ & Legionis, Prior Portugalliæ, Baiuliuus capitularis de la Boueda.*

Capitulares autem Baiuliui: Prior Ecclesiæ ordinis, Præceptor Cypri, & Preceptor Langonis communes sunt omnibus linguis, Baiuliuus uerò capitularis Negropontis cõmunis est duabus linguis Aragoniæ et Castellæ ex concordia inter eos habita.

DE LOCVMTENENTIBVS Priorum.

F. CLAVDIVS de la sengle.

I.

T res ordinis nostri melius & diligentius administrētur Priores & Castellanus Empostæ, cū à suis Prioratibus aut Castellania Empostæ discedent, debent constituere & nominare aliquem fratrem militem ordinis nostri de ancianis eiusdem Prioratus sufficientem, idoneum, habilem, benemerentē & capacem ac rerum ordinis nostri experientem Locumtenentem & Vicarium suū.

Qui in eorum absentia Assembleas conuocet & congreget, & petentibus iusticiam ministret, in capitulis prouincialibus intersit, aliaq; omnia circa cõmunia negocia exequatur, quæ ad officium Prioris & Castellani Empostæ pertinent. Si autem Prior præsens fuerit, & aliquo legitimo impedimento detineatur, tunc enim capitulis prouincialibus et Assembleis præsideat Baiuliuus, si quis adfuerit, uel frater magis ancianus.

De modo eligendi locũtenentes Priorũ.

F. Hugo Reuel.

STatuimus quòd Prioribus & Castellano Empostæ in partibus ultramarinis uita functis, commendatarius in cuius commenda mortem obierint, duodecim commendatarios alios, si tot reperire poterit: sin minus quanto plures poterunt inueniri in ipso Prioratu & Castellania Empostæ uiciniores & propinquiores ipsius cõmendæ congregare & conuocare debeat. Qui unà congregati matu- 2.

ro consilio præhabito aliquem ex fratribus dicti Prioratus et Castellaniæ Empostæ, qui uicem & locum Prioris & Castellani Empostæ teneat idoneum & sufficientem ac illi administrationi & oneri aptiorem eligant. Cui quidem sic electo omnes & singuli dicti Prioratus fratres parere & obedire teneantur, quousq; obitus eius Prioris et Castellani Empostæ ad noticiam Magistri & couentus peruenerit, & aliter ab eis fuerit prouisum. Si autem Prior et Castellanus Empostæ extra limites sui Prioratus et Castellaniæ Empostæ in alio quouis loco præterq; in conuentu defunctus fuerit, is quem ipse à Prioratu & Castellania Empostæ discedens locumtenentem seu uicegerentem suum reliquerat, etiam duodecim fratres conuocari procuret, qui electionem locumtenentis, prout supradictum est, faciant.

F. CLAVDIVS de la sengle.

3. Si autem Prior uel Castellanus Empostæ

obierit in aliqua commendarum suarum seu camerarum Prioralium, cōmendatarius propinquior tali cameræ eodem modo & forma duodecim cōmendatarios uocabit, q Prioris locũtenentẽ eligant. Si uerò Prior de suo Prioratu discedens nullum locũtenentem reliquerit, & mortuus fuerit, eo casu aliquis frater magis ancianus fratres modo supra declarato conuocet, & cum eis ad electionem locumtenentis procedat.

Nullus frater potest esse locumtenens Prioris alieni Prioratus.

Idem Magister.

SAncitum est q̃ nullus Prior possit esse locumtenens alterius Prioris, aut in alieno Prioratu præesse: neq; frater quispiã alius, qui non habeat cõmendam in iurisdictione illius Prioratus, in quo uices Prioris geret, & sit in eo Prioratu receptus, præterq̃; in linguis Prouinciæ & Italiæ, ubi Prioratus & commendæ sunt communes. 4.

De iurisdictione Priorum.

Idem Magister.

5. PRiores & Castellanus Empostæ ciuilem & criminalem iurisdictionem & correctionem regularem habẽt unà cum Capitulo prouinciali seu Assemblea in omnes fratres ordinis nostri, cuiuscunq; qualitatis fuerint, qui in limitibus suorum Prioratuum aut Castellaniæ Empostæ commorantur, aut in eis reperti fuerint: qua quidem semper usi sunt, & uti possunt seruata forma statutorum nostrorum: Non derogando iurisdictioni cõmendatariorum in fratres capellanos obedientiæ & seruientes officij uel stagij, qui in suis cõmendis obedientiam uel stagium habent, nec auctoritati & iurisdictioni Prioris Ecclesiæ conuentus in fratres capellanos à statutis nostris illi concessæ.

Quòd fratres capellani et clerici subsint obedientiæ Prioris Ecclesiæ.

F. Guillelmus de Villareto.

PRior Ecclesiæ, qui capellanis & clericis 6.
præest, optima ratione ĩ eos iurisdictionẽ exercet. Hinc est quòd fratres capellani & clerici ordinis nostri in conuentu existentes, & qui pro tempore ex partibus ultramarinis in conuentu uenient, sint subditi Prioris Ecclesiæ præceptis, exceptis capellanis Magistri. Prior autem his qui sub eius potestate sunt constituti potest iniungere, ut officium Ecclesiæ diligenter celebrent, confessiones audiant, Eucharistiam fratribus & confratribus præbeant, & cætera Ecclesiæ sacramenta administrent: si ea alijs præpeditus negocijs uel causis Prior ipse exequi nequierit.

Quòd Priores in suis Prioratibus & cõmendatarij in suis cõmẽdis habẽt iurisdictionẽ super frat. capellanos.

F. Philibertus de Nilliaco.

IMpunitas plerunq; mali occasionem affert, 7.
& nonnulli ob correctionis absentiã pro-

niores ad delicta comittēda redduntur. Cum itaq; Prior Ecclesiæ conuentus, qui in capellanos delinquentes iurisdictionem exercet, in conuentu assiduam gerit residētiam, propter quod eius absentia obsistente super delictis capellanorum extra conuentum in Prioratibus & commendis degentium cōmode prouidere & ipsos corrigere, quoties necessarium existit, non potest. ideo, ne occasio delinquendi præbeatur; statutum est quòd Priores & Castellanus Empostæ in Prioratibus suis, et Cōmendatarij in cōmendis quas possident, super fratres capellanos in ipsis residentes iurisdictionem pro delictorum qualitate & correctionem exerceant, toties quoties deliquerint, quemadmodū Prior Ecclesiæ in conuentu facere consueuit. Vbi autem ipsi capellani extra conuentum degentes per Priores & Cōmendatarios suos superiores super eorum delictis admoniti fuerint, et nihilominus perseuerauerint, possunt per Priores corrigi &

puniri, prout fratres milites & seruientes Religionis delinquentes secundum formā statutorum puniuntur. si tamen Prior Ecclesiæ in partibus occiduis ac Prioratibus & commendis præsens aliquando fuerit, ubicunq; personaliter adfuerit, iurisdictonē in fratres capellanos exerceat, eosq; corrigat. visitet quoq; et reformet ecclesias, diuinumq; officiū decenter fieri ordinet, ac defectus corrigat: Non obstantibus supradictis: quæ nullo pacto Prioris Ecclesiæ iurisdictioni, cum præsens fuerit, præiudicium generent.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

IN *fratres tamen capellanos & seruientes armorum in conuentu receptos nullus iurisdictionem exercere potest præter Priorem & Castellanum Empostæ cum Assemblea uel capitulo prouinciali, ut in militibus ordinis nostri fieri consuetum est. si quis contrà facere præsumpserit, pro inobediente habeatur.* 8.

Quòd Priores non habent auctoritatẽ priuandi fratres habitu, cõmendis, membris uel ancianitate.

Idem Magister.

9. VEtitum est Prioribus, Castellano Empostæ & Capitulo prouinciali ne in quemq; fratrum nostrorum suæ iurisdictioni subditorum priuationis habitus, commendæ, membri, beneficij, & aliorum bonorum, aut ancianitatis, uel perpetui carceris sententiam ferant. Si quis uerò in eam pœnam incidisse repertus fuerit, Prior, Castellanns Empostæ, & Capitulum prouinciale uel Assemblea cõfecto eius processu magistrum & concilium de eo certiores facient: qui prout iustum fuerit prouidebunt. Quod secus factum fuerit irritum sit, & qui contra fecerit pro inobediente habeatur.

De registris faciendis per Priores.

F. Elionus de Villa noua.

10. TEnentur Priores & Castellanus Empo-

stæ fieri facere duo registra de ualore omnium cõmendarum, domorum, locorum, prædiorum, possessionum, & beneficiorum sui Prioratus tam in capite q; in membris particulariter & nominatim. Quorum registrorum unum mittatur Magistro & cõuentui, & alterum Priores custodiant. De quibus etiam Cõmendatarij unum transumptum habeant, de his uidelicet quæ pertinent ad commendas quas possident.

De archiuis per Prioratus faciendis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Statuimus ut Priores et Castellanus Empostæ sub pœna perditionis fructuũ unius anni sui Prioratus cõmuni ærario applicandorum deputent aliquem locum tutũ & securum in primaria & principali domo Prioratus & Castellaniæ Empostæ, aut alia quæ eis ad id commodior & tutior uidebitur, & archiuum unum construi faciant impensis tã Priorum ipsorum & Castellani Empostæ q; 11.

Commendatariorum:in quod reponantur omnia priuilegia,instrumenta,acta,et literæ authenticæ tam Prioratus & Castellaniæ Empostæ q̃ cõmendarum & beneficiorum,quæ in eorum limitibus sunt. Et quòd cõmendatarij dictarum cõmendarum, qui dicta instrumenta,titulos, priuilegia, aut literas apud se habeant, ea in eũdem locum conferre teneãtur, & ad id cogantur à Prioribus & Castellano Empostæ per sequestrationem fructuum commendarum & administrationum quas possident; quæ nostro communi ærario applicentur: donec paruerint. Poterunt tamẽ cõmendatarij apud se retinere trãsumpta dictarum literarum & priuilegiorum.

De Sigillis Priorum.

F. Philibertus de Nilliaco.

12. AD euitandas fraudes et dolos, iubemus ut Priores et Castellanus Empostæ sigillorum suorum Prioratuum impressiones, characteres & sculpturas in cæra in capsu-

la bene compacta repositas, ne alterationem recipiant, Magistro & conuentui mittere teneantur. Quæ postea in conuentu in loco æraryj sub sigillis Magistri & Baiuliuorum conuentualium custodiantur: ut his sigillorũ characteribus pro rerum ingruentia ad fraudes reyciendas uti possint.

De custodia sigillorum Prioratuum.

F. Antonius Fluuianus.

Volumus et statuimus quòd sigilla Prioratuum custodiantur & seruentur sub secretis signetis Priorum & Castellani Empostæ & Cõmendatariorum Capituli siue Assembleæ prouincialis uel maioris partis ipsorum. Et ꝙ nullæ literæ aliquo pacto sigillari possint nisi in præsentia Prioris et Commendatariorum in Capitulo siue Assemblea prouinciali existentiũ. Quodq; in literis sigillatis sub plica quatuor ad minus Cõmendataryj se subscribant. Quòd si secus factũ fuerit nullius roboris & momenti esse censea- 13.

tur. Si autem literæ obligationũ per aliquos Cõmendatarios & fratres factæ fuerint, tales quoq; literæ modo prædicto subscribãtur. Decedentibus quoq; Cõmendatarijs aut fratribus debitoribus, si debita persoluta nõ fuerint, qui subscripti fuerint ad ea debita persoluenda expresse sint obligati: ne talia debita in detrimentum cõmunis ærarij quispiam facere præsumat.

Quot Priores residere debent in cõuentu.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

14. STatuimus quòd tres Priores ordinis nostri secundum gradum uocationis suæ à Magistro & conuentu faciendæ per bienniũ à die quo in conuentum appulerint incipiendum, in eo personalem residentiam facere teneantur. Quòd si aliqui contumaces fuerint, pro dicto biennio quo in conuentu residere tenentur, fructus melioris & propinquioris cameræ Prioralis de his quas possident cõmuni nostro ærario applicentur.

Priores

Priores & Baiuliui nō utantur praeminentijs, quousq; diligentiā adhibuerīt consequendi earum possessiones.

F. Antonius Fluuianus.

PRiores, Castellanus Empostæ, & Baiuliui honoribus & præeminētijs suarum dignitatum non gaudeant, donec debitam se diligentiam adhibuisse de consequenda ipsarum possessione Magistro & concilio authenticè constare fecerint. Quod cum ostenderint, ad Magistri & concilij discretionem dictis honoribus uti poterunt. 15.

R

QVOD OFFICIA ORDINIS *noſtri fratribus committantur.*

F. Philibertus de Nilliaco.

1.

Olumus *ꝙ offi-cia ordinis fratribus noſtris idoneis cõmittã tur, qui ea exerceant. Si tamen fratres ad ea officia exercenda pro tempore apti non reperirentur, Magiſter & concilium ſæculares perſonas idoneas ad ipſa exercenda ad tempus poterunt deputare.*

Quòd frat. ſeruiẽtes ſolita officia exerceãt.

F. Ioannes de Laſtico.

Volumus quòd fratres seruientes armo- 2
rum officia quæ pro consuetudine sibi spectant, prout sunt uolta, granarium, parua commenda, & alia officia suo statui consueta regant & administrent. Frater quoq; miles, qui ea postulabit, reputetur ex eodē gradu & ordine fratris seruientis: & nihilominus illud officium assequi non possit, nisi Magistro & concilio ad illud exercendū aptus & idoneus uideretur. Quibus peractis, per eos quibus spectat probi homines ordinētur, qui dictorum officiorum reformationi attendant: & qui deliquerit, pro delicti exigētia puniatur. Quolibet quoq; biēnio dicti officiales mutentur.

De custodia Fortaliciorum.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

Deputentur ad arcium & fortaliciorum 3.
nostrorum custodiā fratres milites aut seruientes ordinis nostri. Quòd si non reperientur, deputentur sæculares fideles &

idonei in fratrum absentia.

F. Baptista de Vrsinis.

4. STatuimus quod fratres ordinis nostri præficiantur à cōmendatarijs custodijs fortaliciorum et castellorum ordinis nostri in partibus occiduis sine damno & onere communis nostri ærarij.

De honesto uestitu fratrum.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

5. DEcet uiros religiosos animæ & corporis mundiciam atq; honestatem summo studio obseruare. Hinc est quòd districtius iniungimus fratribus ordinis nostri, ut decētes atq; honestos habitus deferant, qui congruere uideantur ueris religiosis. Prohibentes ne de cætero quouis colore excusationis quæsito audeant portare tunicas uel habitus indecentes: Sed utantur tunicis et habitu longo & decenti, honestè ordinato, cum clamydibus rotūdis longis ad minus sub genu, uel rostratis siue ad punctas uulgariter dictis.

Breui autem ueste quæ sit etiam honesta nō utantur, nisi in itinere, uel in triremibus, aut alijs nauigijs, uel in gardijs & custodia fortaliciorum Religionis. In conuentu autem & castello ac extra ad miliare non utantur breui ueste, nisi de licentia Magistri aut Mareschalli. Qui licentiam non det, nisi urgente necessitate, uidelicet, ob exercitium alicuius publici officij, aut casu obsidionis, uel parandæ ciuitatis ad tuitionem in euentū rumoris belli. Colores autem omnis generis & speciei prohibemus, nisi duntaxat nigrum, griseum, uioletum, ac azureum: alio autem colore non utantur, nec in tunicis, mantellis, caligis, biretis, diploidibus & caputijs. Tunicæ autē sint aut nigræ, aut uioletæ, aut griseæ, uel azureæ obscuræ. Tamen uioleto & azureo crux affigi non possit, nisi cameloto obscuro duntaxat, aut nigro, aut griseo obscuro. Biretis autem & caligis tantum niger color permittitur. Habitus autem cuiusuis generis fuerint,

qui contra præsentem institutionem deferen tur, ipso facto ærario applicētur, uel ualor eo-rum de soldeis defalcetur. Executor autem contra facientium sit Marescallus, & si ne-gligens fuerit dicti habitus ualor de suis sti-pendijs defalcetur in ærario: quibus non ob-stantibus huiusmodi habitus colorum semper ærario applicentur, toties quoties portabun-tur: Et Draperius de contra facientibus fa-ciat plāctam Marescallo, qui (ut dictum est) sit executor. Adijcientes huic prohibitioni ul-tra prædicta pœnam acriorem cōtra eos, qui semestre perseuerauerint illi contra faciēdo, quòd ancianitatem duorum annorū perdant. Si autem in his perseueranter & contuma-citer continuauerint, reddantur inhabiles ad commendas obtinendas.

De eodem.

F. Petrus Daubusson.

6. DEcet ut qui dignitate & prærogatiua Religionis præditus & insignitus est,

à ſæcularibus habitu ſeparetur et dignoſcatur. Adhærentes igitur ſtatutis prædeceſſorum noſtrorum ſtatuimus & ordinamus q̃ deinceps nullus fratrum noſtrorum audeat ſeu præſumat in conuentu extra exercitium armorum ferre more ſæculariũ cappas, ueſtes, robas, caligas, diploides, ſiue porpones, & ſayos (quos bendatos & bigarratos appellant) ex uarijs coloribus inhoneſtis: etiam quòd dictæ diploides ſiue porpones ſint exercitio armorum apti. Et prohibentur aperturæ collarium ſpatularum nuditatẽ oſtendentium honeſtati Religionis contrariam. Atq; mandatur, ut unaquæq; ueſtis, diplois, cappa, caligæ, roba, & ſayus ſint unius coloris. Si quis autem contra fecerit, pœna ſeptenæ puniatur, & indumenta hanc limitationem excedentia eo ipſo perdat, quæ communi noſtro ærario applicentur.

Quòd frat. non eqtent mulos aut mulas.

F. Baptiſta de Vrſinis.

7. AD hoc ut detur occaſio habendi & tenẽdi equos pro tuitione inſulæ noſtræ, nulli fratrum noſtrorum in conuentu liceat habere aut equitare mulos aut mulas ſub pœna quarantenæ: niſi ſit Baiuliuus aut Prior, & frater natus annos amplius quinquaginta, aut aduerſa ualetudine detentus, quæ quidem ætas & ualetudo iudicetur per Magiſtrum & concilium ordinarium. De quorum licentia frater prouectæ ætatis & imbecillis mulam equitare poterit.

Quõ fratres in Albergijs gerere ſe debeãt.

F. CLAVDIVS de la sengle.

8. PRæcipimus fratribus noſtris ut Baiuliuos ſeu capita Albergiarũ reuereãtur, et honore proſequantur, atq; in ipſis albergijs ubi comedunt modeſtè & temperatè ſe gerant, nullamq; turbationem, tumultũ aut ſtrepitum faciant: Sed quietè & in ſilentio comedant, à menſa non ſurgant, priuſq; ab aliquo capellano gratiæ Deo actæ fuerint, quas ſtan

tes audire debeant, nisi legitima causa & impetrata à Pilerio licentia. Qui contra fecerit, pro prima uice sit in septena, pro secunda in quarantena, pro tertia in turri ad uoluntatē Magistri & concilij.

Quòd fratres in armis se exerceant.

Idem Magister.

PRæcipimus fratribus conuentualibus ut in armis quotidie se exerceant, & saltē die uno qualibet hebdomada, quando in conuentu fuerint illi rei uacēt, utputa ludo sclopporum aut ballistarum, aliorumq; cuiusuis generis armorum. 9.

Quòd fratres quolibet anno conficiant desspropriamentum.

Idem Magister.

STatuimus quòd Priores, Baiuliui, Cōmendatarij, & fratres quolibet anno desspropriamentum facere teneantur, in quo res & bona eorum quæcunq;, debita etiam & credita, ac status omnis suarum facultatum con 10.

tineantur. Qui extra conuentum erunt, illud ad Capitulum prouinciale portare teneantur: ut in capſam publicam ad id deputatam clauſa & ſigillata reponantur. Qui in conuentu agent, in manibus Magiſtri aut procuratorum noſtri communis ærarij etiam clauſa & ſigillata conſignabunt. Quæ quidem deſpropriamenta uiuentibus illis non aperientur.

FORMA ELECTIONIS MAgistri Hospitalis Hierusalem.

Ptima ratione ductinostri antecessores prudenter et cautè ad Magistri electionem procedere consueuerunt. In capite nãq; & superiore designando atq; eligendo status ordinis consistit, multumq; refert qualis tam nobili cœtui præsideat, ac Religionis administrationem teneat. Hæc igitur norma in Magistri electione à maioribus nostris sancita, traditaq; seruanda est. Magister cum graui morbo implicitum se cognoscit, debet 1.

pro ordinis indemnitate bullæ ferreæ & argenteæ cuneos, signetum quoq; secretũ, quibus uti solet, alicui probo, discreto, & idoneo Religioso cõmendare, aut aliter tuto loco reponi iubere: ne his fraudulenter aliquis uti possit. Quòd si præpeditus ægritudine, aut aliter facere negligeret, qui senescalliæ præest, id effici procuret & studeat. Ipso uita functo, qui ea in custodia habet, illico ad concilium ordinarium deferat, ubi franguntur: ut eorum usus penitus pereat. Demum funeris pompa pro more cum decore & deuotione ordinetur. Qua peracta, congregetur concilium completum, in quo Locumtenens Magisterij eligitur, cuius officium usq; ad electionem Præceptoris electionis perduret. Postea de spolio & Magisterij statu cum diligẽtia, anteq̃ ad electionem procedatur, ordinetur. Quibus rebus compositis, dies electionis indicitur. Cum uerò dies indicta aduenerit in aurora signo campanæ publica Assemblea con-

uocatur. Magisterij quoq; Locũtenens ac fra
tres in conuentu cõmorantes in ecclesia con=
ueniunt, ubi post missarum solemnia peracta
more & loco solito publicarum Assemblearũ
Locũtenens ipse præsideat. Baiuliui quoq; et
Priores ac proceres pro ordine consueto se=
deant, causa quoq; congregationis Locumte=
nẽtis organo explicata, iubeat omnes fratres
octo linguarum separatè congregari. Qui suo
ordine (excepto ꝙ illius ligũæ fratres, cuius
Locumtenens esse censetur, ultimo iurent) in
præsentia ipsius Locũtenentis seu uicegeren
tis totiusq; Assembleæ solemni iuramento su
per crucem habitus præstito astringantur, ꝙ
unum fratrem ex sua lingua illic præsentẽ,
idoneum & probum pro electionario Præce=
ptoris electionis & trium electionariorũ Ma
gistri, scilicet, Militis, Capellani, & Seruien
tis armorum eligent. Facta octo fratrum ipso
ordine electione, ipsi octo electionarij reue=
renter coram Vicegerente comparebunt, ge=

nibusq; flexis tota Assemblea audiente et cõspiciente tactis sacris Euangelijs iurent, quòd ritè & iustè unum fratrem militem probũ, discretum, & idoneũ ex tota Assemblea uel ex ipsis in Præceptorem electionis eligent. Hi siquidem iuramento adacti conclauim intrant, ubi Præceptorem electionis eligunt: et demum sic electum Locumtenenti & Assemblea significant. Qui uerò in Præceptorẽ electionis designatus fuerit reuerenter genuflexo coram Vicegerẽte compareat, iuretq; sub forma prætacta ꝙ Præceptoris electiõis officium ritè iusteq; exercebit. Eo ipso uicegerẽs Magisterij officio abdicatur, & Præceptor electionis præsidet. Coram quo electionarij octo prædicti iterum iuramentum in præfatã formam præstabunt, quòd unum fratrem Militem, unum fratrem Capellanum, & unum fratrem Seruientem armorum idoneos, probos & sufficientes pro tribus electionarijs aliorum collegarum electionariorũ Magistri

nominabunt & eligent. Ipsum quoq; iuramē tum Præceptor electionis in manibus uicegerentis præstabit, si de numero octo præfatorum fuerit, aliter enim in Assemblea remaniens præsideat. His completis, octo electionarij sic iuramento adacti conclauim intrant, ubi secretò tres huiusmodi electionarios, Militem, Capellanum, & Seruientem eligent. Quibus electis, Præceptori electionis, ac toti Aßembleæ delectos significant intimantq;. Electione triūuiratus, uidelicet, Militis, Capellani, & Seruientis promulgata, octo electionarij officio functi censentur, ac ipsi tres religiosi Miles, Capellanus, & seruiens coram Præceptore electionis cœtuq; publico comparentes forma prætacta iuramēto se adigunt, quòd iustè riteq; reliquos electionarios Magistri hoc ordine eligent, uidelicet, quartum ex alia lingua q̄; ex suis, & quartus electus modo præmisso iuramēto adstrictus ad tres accedit, ipsiq; quatuor quintum, & sic deinceps

usq; ad octo semper ex alijs linguis, ita q posterior electus pro electione sequentis addatur prioribus. Octo quoq; sic electi nonum eligent, & decimum ipsi nouem, & sic usq; ad numerum xvi. tantum, ita q ex qualibet lingua sint duo fratres. Facta enim electione octaui, reliqui sumuntur per gradum & ordinem linguarum. Si autem aliquo casu contingente, aliqua lingua his duobus ob defectum fratrum supplere non posset, ex alia sumantur. In eadem autem electione & ex electionarijs possint esse duo capellani, & tres seruientes, & non plures: sed omnino esse debet unus capellanus, unus seruiens ad minus, cæteri uerò milites existent, omnes quoq; legitimo matrimonio nati. Inter hos xvi. electionarios Miles ille triumuir, qui prius ab octo fuit pro milite electus (qui & electionis Miles uocatur) præsidet. Hic quoq; Magistri electionem cæteris astantibus promulgat. Quilibet quoq; xvi. electionariorum

unico

unico ſuffragio utitur, excepto Milite electio-nis, qui ad euitandam ſuffragiorum paritatē in Magiſtri electione duobus utitur ſuffra-gijs: atq; ille frater, qui maiorem ſuffragiorū partem, hoc eſt, qui plura uota obtinet, in Ma giſtrum electus ſumptusq; cenſetur. Poſtq; autem dicti xvi. hac norma fuerint electi, mo nitu ac iuſſu Præceptoris electiōis cōfeſſionē ſacerdoti peragunt, Miſſamq; deuotè audiūt, & Euchariſtiam reuerenter recipiunt: ut à uitijs purgati & diuina gratia illuſtrati Ma giſtrum dignum, probum, & uirtuoſum eli-gere ualeant. His quidem peractis, electiona-rij xvi. coram Præceptore electionis ac toto religioſorum cœtu aſſiſtente humiliter com-parent, reuerenterq; nudi capita, genua fle-ctunt, ſuperq; ſanctum Crucis lignum ſacro ſanctaq; Euangelia & Miſſæ præfationē ma nibus appoſitis qlibet ſingulariter unus poſt alium alta & intelligibili uoce iuret in hæc uerba: Ego. N. promitto et iuro per hoc ſacra-

tissimum Crucis lignum, ac sancta dei Euāgelia, & sacrosancta Præfationis uerba omni reiecto odio, timore, amore, præmij spe, aut inordinato affectu, sed in Deum ac Dominū nostrum Iesum Christum oculos & intellectum dirigens ad diuini Nominis gloriam et laudem, Religionisq; Christianæ honorem et cōmodum, ordinisq; nostri decus & utilitatē ritè, iustè, canonicè, secundum dictamen rectæ conscientiæ pro facultate iudicij propriæ rationis nominare & eligere in Magistrum Hospitalis Sancti Ioannis Baptistæ Hierosolymitani et uniuersi ordinis nostri ex omnibus religiosis ordinis nostri fratribus militibus tam præsentibus q; absentibus unum fratrē militem legitimo matrimonio natum, idoneū, probum, uirtuosum, & sufficientem, Magisteriq; capacem, & ita iuro & promitto, sic Deus me adiuuet & sacratissimum Crucis lignum, sanctæq; scripturæ quas manibus tango, & si contrà fecero, in periculum

& damnationem perpetuã animæ meæ esse censeatur. Quo peracto lignũ osculetur Crucis, atq; scripturas sacrosanctas. Deinde sic omnibus electionarijs iuramẽto adactis, Præceptor electionis ac omnes et singuli fratres Aßembleæ super crucem sui habitus promittant & iurent se pro Magistro & superiore admissuros, & ratum ac firmum habituros, quem præfati electionarij pro maiori parte uotorum elegerint. Dicti enim xvi. electionarij sic iuramẽto astricti illico nullos quauis de causa alloquẽtes, aut nutu seu signo quidpiam significantes, à conspectu Præceptoris electionis & totius Aßembleæ discedunt, locumq; secretum adeunt, conclauimq; intrant, portisq; clausis, ita ut nulli pateat aditus, de eligendo Magistro disceptãt. In cõclaui enim oẽs electionarij pro libero rõnis arbitrio intrepidè, quod libuerit proponãt, mores, uirtutesq; ac uitia doceant, de hisq; disceptẽnt. Habitoq; diligenti scrutinio, per tacita suffragia (hoc

est balottas in pixides secreto iniectas) Magistrum eligūt. Pro uno quoq; eorum de quibus disceptatio habita fuerit separato balottetur, prout in concilio fieri solet. Sic qui plura suffragia habuerit in Magistrum electus censetur, quem & nō alium electionis Miles haud dubiò promulgare debeat. Electiōe peracta, electionarij à conclaui discedunt, compa rentq; coram Præceptore electionis ac uniuer so fratrum cœtu, trinaq; rogatione facta: Si ratum habent, quod egere? terq; affirmantibus gratum habere, tunc electionis Miles alta & intelligibili uoce cæteris electionarijs assistentibus Magistrum nominat & promulgat. Si electus affuerit, reuerenter ad altare maius ducitur, ubi super statutorum uolumine positis manibus promittit & iuramento solemni iurat Regulam, stabilimenta, & laudabiles ordinis consuetudines se seruaturum, & quòd ordinis negocia de consilio procerū reget, ordinabit, & executioni demandabit.

Si autem electus absens fuerit, cum ad conuentum uenerit, pari iuramento astringatur, antequam Magistrali gaudeat praeminētia. His peractis, electo absente concilium completum eius uicegerentem eligit, qui usq; ad Magistri aduentum officio fungitur. si electus praesens fuerit, de locumtenente prouidet.

F. Nicolaus Lorgue.

STatuimus quòd fratres ordinis nostri, in loco ubi electio Magistri celebratur, arma gestare non praesumant. si quis contra fecerit, statim suffragio priuetur, et si de eo plācta fiat, habitum perdat. 2.

Quòd electio Baiuliuorū et Priorū fiat per Magistrum & conciliū ordinarium.

F. Petrus Daubusson.

EX antiqua consuetudine electio Priorum, Castellani Empostae, & Baiuliuorum ad Magistrum & concilium ordinarium pertinet. Quapropter prohibemus omnibus ordinis nostri fratribus cuiuscunq; conditionis 3.

fuerint, quouis quæsito colore aut prætextu ad ipsorum electionem aut assumptionẽ procedere, aut in talibus cõgregationibus suffragium dare uel interesse. Qui autem contra fecerint, eo ipso habitu priuati censeantur, quem nunquam recuperare possint. Eaq; electio nulla sit: Electus quoq;, si quouis modo eam procurauerit, habitu priuetur, prout consuetum est: salua tamen semper linguæ nominatione.

De modo electionis Priorũ et Baiuliuorũ.
F. Baptista de Vrsinis.

4. Statuimus q quandocunq; Magister & concilium ordinarium ad electionem Baiuliui conuentualis procedent, postquam auditi fuerint qui Baiuliuatum more solito postulant, discussis prius petentium moribus et uirtutibus per eos qui in concilio aderunt, nõ seruato ordine sed pro arbitrio, per Magistrũ ante usum balottarum iuramentum solemne super crucem habitus præstitũ de Baiuliuis,

Prioribus, et assistentibus in concilio pro electione facienda recipiatur, quòd uirum idoneum, utilem, dignum, atq; præstantiorem, habita potius ad sufficientiam & benemerentiam quàm ancianitatem consideratione, Baiuliuum eligent. Et sic per scrutinium balotarum electio fieri debeat. Pariformiter Priorem Ecclesiæ cæterosq; Priores et Baiuliuos capitulares eligi & creari præcipimus, linguarum smutitione pro ueteri consuetudine semper reseruata.

De electione Prioris Ecclesiæ.

F. Iacobus de Milly.

QVanto magis dignitas spirituale cõcernit, tanto magis in promouẽdo ad eam dignitatem uiro consideratio habenda est. Igitur statuimus quòd uacante Ecclesiæ nostræ Prioratu, Magister & concilium ordinariũ matura & graui deliberatione ad Prioris Ecclesiæ electionem conueniant & procedant: atq; de capellanorum nostrorum omnium lin 5.

guarum moribus, uita, doctrina, sufficientia diligenti discussione habita, unum capellanũ probatæ uitæ, diuinorumq; expertum, peritũ, doctumq; in Priorem assumant & eligant. Qui electus assiduam in conuentu residentiã facere teneatur. Et si aliqua urgente necessitate extra conuentum mittatur, terminus q; citius remeandi à Magistro & concilio ordinario ei præfigatur.

Quòd tam præsentes q; absentes eligi possunt in Priores & Baiuliuos.

F. Antonius Fluuianus.

6. *STatuimus q Magister & concilium fratres in cõuentu præsentes ac etiam absentes ad Baiuliuatus, Prioratus, et Castellaniæ Empostæ dignitatem assumere possint, habita ratione uirtutis, prudentiæ, sufficientiæ et meritorum eorum qui sunt eligendi. Ita tamẽ q (prout est statutum) annos professionis et residentiæ in conuentu compleuerint.*

De ancianitate assumendorum in

Priores seu Baiuliuos.

F. Ioannes de Lastico.

DEcens est & necessariũ ut qui ad sta- 7.
tum ordinis nostri assumẽdi sunt, illius peritiam, atq; experientiam rerum nostrarũ habeant: idq; fieri nõ potest, nisi per multum tempus in eo uersati fuerĩt. Quapropter statuimus quòd nullus fratrum nostrorum in Baiuliuum aut Priorem assumi seu eligi possit, qui non annos xv. habitum nostrum portauerit ab eo die numerandos, quo in conuentum primum uenerit, et receptus fuerit, atq; sub uera obedientia nostri ordinis inculpatè uixerit.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

DVmmodo de illis annis xv. decẽ simul 8.
aut per interualla hic in conuentu residentiam fecerit: exceptis his, qui nunc habiles & idonei sunt ad petendas & cõsequendas dignitates, uel intra quinquennium à die publicationis huius statuti, iuxta tenorem ue-

teris statuti habiles et idonei reperientur, qui soli ab obseruatione huius legis excepti sunt.

Quòd in petitione dignitatum fratres iniuriosis uerbis non utantur.

Idem Magister.

9. PRohibemus fratribus nostris in petitione dignitatum, competitorum suorum uitia aut errata uel turpe quidpiam quomodolibet publicare, aut allegare, iniuriisq; aut conuitijs alter alterum afficere, neq; quidpiam in eos dicere, quod in eorum uita & moribus notā inurere possit. Poterunt tamen pro iure suo tuendo allegare defectus, per quos tenore statutorum nostrorū à petitione & consequutione dignitatum excludi possūt, utpote debitorum cōmunis ærarij, residētiæ non factæ, deteriorationis cōmendarum, melioramētorum non factorum, & aliorū huiusmodi. Qui contra fecerit, à petitione sua cadat. Si uerò quisuis alius non competitor huiusmodi crimina inter petēdum obiecerit, ipso facto antequam

ad electionem procedatur, priuetur ancianitate duorum annorum.

De electione Procuratoris generalis in Romana Curia.

F. Iacobus de Milly.

IN quolibet capitulo nostro generali procu- 10.
rator ordinis nostri in curia Romana reuocatus intelligitur: alius itaq; eius loco ab ipso capitulo est subrogandus. Nihilominus, si Magistro & conuentui certis de causis uidebi-
tur, poterunt inter duo capitula de alio pro- 11
uidere, priore reuocato. Magister igitur & capitulum generale procuratorem constituentes, diligenter conspiciant & mature prouideant, Religiosumq; dignum, prudentem, & benemeritum in generalem procuratorem eligant. Qui quidem electus in Romana curia resideat, & honestis uestibus decentiq; ornatu incedat: ordinis quoq; nostri priuilegia, gratias, libertatesq; tuetur: concessiones, donationes, & prouisiones Magistri et conuē-

tus defendat: Fratribus rebellibus & inobedientibus resistat & obsistat, ipsosq; cum rigore prosequatur: obedientes uerò foueat, adiuuet, & gratis omni reiecto munere defendat: Magistrum & conuentum certiores de negocijs reddat. Nec aliud à fratribus nostris pro labore exigat, sed communis ærarij stipendio contentus existat.

De modo eligendi Thesaurariũ generalẽ.

F. Petrus Daubusson.

11. STatuimus ꝙ Thesaurarius generalis uenerandæ linguæ Franciæ Baiuliuus capitularis eligatur per Magistrum & conciliũ ordinarium modo & forma, qua alij Baiuliui capitulares eliguntur, de fratribus dictæ linguæ tam in conuentu q̃ extra, habito potius respectu ad benemerentiam & sufficientiam q̃ ancianitatem: salua tamen smutitione ipsius linguæ. Quodq; ipse Baiuliuus Thesaurarius retento titulo Baiuliui Thesaurarij possit è conuentu discedere cum licentia con-

cedenda eo modo, quo alijs Baiuliuis capitularibus per Magistrum & concilium completum conceditur, & gaudeat prærogatiuis tã præsens q̃ absens à conuentu, quibus gaudẽt cæteri Baiuliui capitulares. Intellecto quòd habeat custodiam bullæ ferreæ sub sigillis cõsuetis modo solito. In eius autem absentia à conuentu Magister & concilium eligant & deputent locũtenẽtem Thesaurarij, qui dictã bullam custodiat: quia in conseruatione ipsius bullæ non paruum pondus existit.

De electione Castellani.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

STatuimus quòd officium Castellani detur 12.
per Magistrum et concilium completum, qui religiosum idoneum & ancianum saltẽ octo annorum ad id officium eligant per ordinem linguarum: locumtenentem autem Castellani Magister auctoritate propria ex præeminentia Magistrali eligit,

Forma electionis Castellani.

F. Fabritius de Carreto.

13. ELectio Castellani sic fiet, Magister & concilium completum accipient prius in scriptis à Pilerio linguæ, cui per turnum & ordinem id officium spectabit, nomina fratrũ ancianorum ad minus annorum octo in conuentu existentiũ, quæ in dicto concilio legentur, & personarum qualitas examinabitur: deinde cum scrutinio balottarũ ex eis unus, q̃ magis sufficiens et idoneus dijudicatus fuerit, eligetur. Prohibeturq; ne lingua de dicto officio smutet, aut fratrum aliquis ad petendum id officiũ in concilio admittatur. Electus autem coram Magistro & concilio constitutus faciet solemne iuramentum de rectè & iustè omni semota labe officium exercendo. Et hæc electio non præiudicet alijs in assequutione promotionum in Religione.

De electione Capitanei exercitus terrestris & classis.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

IN Capitaneo & belli duce summa diligentia & rerum agendarum experientia requiritur. Hinc est quòd pro tuitione insulæ nostræ uolumus et statuimus ꝙ in electione Capitanei exercitus terrestris aut classis, quæ fieri debeat per Magistrum & concilium cõpletum (ita quòd tres partes suffragiorum cõsentiant in unum) habeatur potius respectus ad benemerentiam & idoneitatem q̃ ancianitatem: sine tamen præiudicio ancianorum. Ita tamen ꝙ si linguæ Aluerniæ pro Capitaneo terræ sufficiens & idoneus reperiatur, is ad capitaneatũ ante alios assumatur. Si uerò sufficiens nõ reperiatur, alius idoneus pro illa uice deputetur, sine præiudicio linguæ et ancianorum. Et sic de capitaneatu classis statuimus, ꝙ si in lingua Italica sufficiens reperiatur, classi præponatur. Si minus, alius pro illa uice deputetur; sine preæiudicio linguæ & ancianorum ut dictum est. 14.

De electione Iudicum Castellaniæ.

F. Ioannes de Laſtico.

15. MAgiſter & concilium ordinarium uiros probos, integros, & doctos iudices appellationum & ordinarium eligãt, qui per quodlibet biennium mutari debeant, ne tẽporis aſſiduitas ſiniſtri occaſionem afferat.

De electione Procuratorum pauperum.

F. Baptiſta de Vrſinis.

16. ELigantur & deputentur per Magiſtrum & concilium cõpletum duo religioſi prudentes & idonei: qui curã incarceratorum, pauperum, ægrotorum, uiduarum & pupillorum habeãt, eosq́; ſuis in iuribus tueantur et defendant: ne dolo, fraude, & penuria deficiant, & iuſticia in ſuis cauſis miniſtretur, pro quorum ſuffragio et præſidio coram Magiſtro & concilio & in quocunq; loco comparere poſſint: ne calumniã aut iniuriã quoquomodo afflicti patiantur.

F. CLAVDIVS de la sengle.

17. QVorum procuratorũ alter ſit literatus,

& ſtipendium

& stipendium ab ærario habeat.

De custodia facienda in turri castri Rhodi per quatuor fratres.

F. Emericus Damboise.

Quia urbs Rhodi in limitibus infideliũ 18.
constituta est, oportet diligẽtia utamur in ipsius custodia. Igitur statuimus, quòd uenerandus Marescallus aut eius locumtenens de tempore in tempus (prout ei melius uidebitur) eligat quatuor fratres diuersarum linguarũ, qui qualibet nocte in turri castri Rhodi continuam residentiam faciant, et per totum annum continuas nocturnas guardias in dicta turri exerceant: ex quibus unum pro capitaneo nominabit. Quos ipse ut suos deputatos sæpius uisitabit, & defectus corriget. Habeatq; auctoritatem inutiles à dicta guardia remouẽdi, & alios remotorum loco substituendi. Tamen non est permissum posse aliquem in dicta guardia retinere, qui in dictis guardijs supra tribus uicibus defecerit.

Quibus quidem fratribus quatuor pro eorum annuo ſalario & ſtipendio aſſignamus ſummam florenorum Rhodi currentium nonaginta ſex, uidelicet, florenos xxiiij. pro quolibet fratre, quod à noſtro communi ærario capiet. Et quia hoc ſtipendiũ eſt ad onus uenerabilium Baiuliuorum conuentualium & capitularium, eorumq; locatenẽtium, ac Priorum pro tempore Rhodi reſidentium (excepto Priore Eccleſiæ) & non ad expenſas communis ærarij: ideo eius ſcriba, quando de trimeſtri in trimeſtri faciet computum tabularum prædictorum Rhodi reſidentium, pro æquali parte diuidat dictum ſtipendium inter prædictos Rhodi reſidentes, & eorum tabulis demat ſummam trimeſtris dicti ſalarij deputati antedictis quatuor fratribus facientibus guardiam. Et hæc ordinatio executioni mandetur prima die Martij proximi uenturi, & futuris temporibus continuabitur. Caſſaturq; & aboletur conſuetudo collecta-

rum dandarum per antedictos uenerandos Baiuliuos, & eorum locatenentes, ad quas præstandas amplius non teneantur, nec alij fratres in conuentu residentes de cætero (prout hactenus fuit obseruatum) grauabūtur dicta guardia.

T ij

aliquam cõmendam, domũ, uel membrum in alio Priaratu(nisi Magistri & conuentus cõsensus accesserit) habere uel tenere. Debet enim unusquisq; suis limitibus contentus esse, nec promotiones aliorum conuenit impedire.

Quas commendas promoti ad Prioratus retinere possunt.

F. Iacobus de Milly.

4. BAiuliui siue comendatarij ad dignitatem Prioralem ritè & canonicè promoti cõmendas omnes quas prius tenebant dimittere tenentur: retinere tamen possunt cameras Magistrales sibi concessas, & cõmendas per eos à sæcularium manibus recuperatas, illas etiam quas titulo priuationis alicuius consequuti fuerint.*

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

5. PRohibitũ est Prioribus cameras Priorales quouis modo permutare: sed quas in Prioratu inuenerint, retinere debebunt.*

Qui filios habuerit, bona ordinis nostri assequi non possit.

F. Petrus de Corniliano.

6. SAncitum est ꝙ frater qui ante ingressum in ordinem nostrum uxorem habuerit, & ex ea filios genuerit, qui post peractam professionem, ac promotionis tempore superstites fuerint, nullo modo administrationē Prioratuum, Castellaniæ Empostæ, Baiuliarū, seu cōmendarum obtinere & habere ualeat.

Quo tēpore frat. possūt asseq cōmendas.

F. CLAVDIVS de la sengle.

7. STatutum est ꝙ nullus frater ordinis nostri, cuiusuis cōditionis fuerit, cōmendam de gratia aut de cabimento habere & consequi possit, nisi post sumptum nostri ordinis habitum et professionem factam quinque annos, nec pensionem aut membrum, nisi tres annos in conuentu nostro morā traxerit continuos aut per interualla, ac ius passagij soluerit: Exceptis ijs qui idonei, habiles et capa-

ces secundum statuta uetera sunt ad se cabiendum, uel cōmendas de gratia obtinendum, uel intra duos annos proximos à publicatione præsentis statuti habiles & capaces erūt. Adijciētes quod nullus omnino fratrum nostrorum commendam de cabimento, gratia, aut melioramento obtinere possit, nisi in conuentu præsens fuerit, aut ancianitatem siue expectatiuam habeat.

Quòd Receptores in Prioratibus gaudent ancianitate.

F. Baptista de Vrsinis.

RECEPTORES communis nostri ærarij in Prioratibus & Castellania Empostæ à conuentu absentes ancianitatē habere censeantur. In cuius uim commendas de cabimento, melioramēto, gratia Magistri aut alterius obtinere possunt: eas tamen quarum administratio ob non solutionem iurium nostri cōmunis ærarij ablata erit alijs fratribus nullo modo consequi possunt, ad euitandū 8.

tuarium & annatam(quam uacantem dicimus) in cõmenda residentiam personalem fecerint. Cui tamen legi non subyciuntur Baiulivi conuentuales, qui in conuentu residere et Magistro assistere astringuntur.

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

I*psi tamen Baiulivi conuentuales se meliorare non poterunt, nisi cõmendã quam sunt relicturi per quinquẽnium tenuerint præter mortuarium & annatam uacantis.* 12.

Quòd frat. tenentur meliorare cõmendas.

F. *Petrus Daubusson.*

N*vllus omnino frater ordinis nostri, qui habet cõmendas de gratia aut de cabimento, possit se cabire aut meliorare, uel Prioratum aut Baiuliuatũ habere, nisi prius authenticè ostenderit, commendas quas quocunq; titulo possidet se meliorasse.* 13.

F. CLAVDIVS *de la Sengle.*

I*Dem censemus in membris: aut qui membra possident, sub eadem pœna illa melio-* 14.

rare teneantur.

De melioramento per Baiuliuos capitulares faciendo.

F. Petrus Daubuſſon.

15. BAiuliui capitulares, qui tenent & habēt poſſeſſionem pacificam ſuorum Baiuliuatuum capitularium, ipſos Baiuliuatus capitulares meliorare tenētur. Idcirco ſtatuimus ꝙ nullus Baiuliuus capitularis, qui Baiuliuatum pacificè poſſidet, poſſit aſſequi Prioratū aut Baiuliuatum conuentualem, niſi probauerit et oſtenderit authenticè ſe melioraſſe Baiuliuatum capitularem quem poſſidet.

De melioratione camerarum Magiſtralium & Prioralium.

F. CLAVDIVS de la sengle.

16. FRatres ordinis noſtri, quibus Magiſter ſuas cameras Magiſtrales locauerit uel cōmiſerit, non poterunt cōmendas de cabimēto aut melioramento aut dignitates adipiſci, niſi dictas cameras Magiſtrales melioraue-

rint, nec Priores cõmendam suæ præeminen- tiæ pertinentem, excepta quinta camera, nisi melioramenta in suis quatuor cameris Prio- ralibus fecerint. Nulli tamen melioratio non facta obijci possit, nisi post quinquennium à die perceptionis fructuum, tam in commendis & Baiuliuatibus q̃ in membris. In cameris uerò Magistralibus post idem tempus, lapsis duobus annis ad Magistrum pertinentibus.

De censualibus libellis.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

SAncimus ut de cætero nulla melioramenta pro ualidis approbentur, nisi prius cõmis- sarij recognoscendis talibus meliorationibus præpositi iuramẽto medio in acta publica re- dacto profiteantur se uidisse integros & di- ligenter confectos pro regionis ubi fiunt usu censuales libellos (quos papyros terræ quidã uocant, alij recognoscentias, nonnulli cabreua tiones, seu apeamentos) tam cõmendæ q̃ Ba iuliuatuum, camerarum Prioralium, et mem 17.

extra, in quolibet Prioratu & Castellania Emposte fratribus in conuentu residentibus de gratia cōmittere potest. Adijcientes quòd si primo quinquennio cōmendam non concesserit, in secundo quinquennio duas cōmendas concedere possit, ita ut quolibet decēnio duas cōmēdas dūtaxat modo præmisso in quolibet Prioratu et Castellania Empostæ cōcedat.

De eodem.

F. Petrus Daubusson.

STatuimus ꝙ quotiescunq; administratio 21.
alicuius commendæ uacauerit ad dispositionem Magistri secūdum formam statuti de gratijs Magistralibus, Magister pro tempore existens dictam cōmendam alicui cōmendatario dare possit, qui dimittat (si Magistro placuerit) unam ex cōmēdis quas possidebat, & loco dimissæ tenebit illam quam ei concedet Magister, sub eo titulo quo dimissam primò tenebat, et dimissam cōmendam de gratia secūdū formā statuti de gratijs Magistralibus

ordinatis Magister alteri concedere possit.

De gratijs Prioralibus.

F. CLAVDIVS de la sengle.

22. Consuetum est, ut Priores & Castellanus Emposta uno quoq; quinquennio à die promotionis eorum numerando unam cōmendam dūtaxat sui Prioratus alicui fratri anciano & benemerito concedere possint.

Quibus fratribus commendæ concedi debent per Priores.

F. Ioannes de Lastico.

23. Statuimus ꝙ Priores & Castellanus Empostæ cōmendas, quæ suæ dispositioni secundum formam statutorum nostrorum pertinent, fratribus concedere non possint, nisi illis qui in conuentu recepti fuerint, & passagium ærario exoluerint. Aliàs huiusmodi dispositio nulla censeatur, & cōmendæ præter hunc ordinem concessæ Magistro & conuentui prouisio spectet. Qui secundū laudabiles ordinis consuetudines eidem prouideat.

De modo cōcedendi cōmendas per Priores.

F. CLAVDIVS de la sengle.

IN concedendis cōmendis à Prioribus & Castellano Empostæ hic modus seruari so let. Quolibet quinquennio, si à festo natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ ad aliud proximè sequens administratio plurium cōmendarum extra conuētum uacauerit per mortem duorum aut plurium cōmendatariorum, primum Magister, si tunc ad eum pertinebit, sua gra & præeminentia utetur: deinde conuentus: postmodum uerò Prior et Castellanus Empostæ: & ut clarius dicatur: Si uacauerit una, ad Magistrum pertinebit: Si duæ, una ad Magistrum, & altera ad conuentum: Si plures q̄ duæ (mortuis pluribus cōmendatarijs extra conuentum, & in limitibus linguæ de qua Prioratus erit) post magistrum, & conuentum, Prior & Castellanus Empostæ de earum una pro sua præeminentia disponent: elapsis tamen prius mortuario & an- 24.

F. Iacobus de Milly.

STatuimus quòd cõmendam ad dispositionẽ 26.
Prioris secundum statutorum nostrorum formam pertinentem Priores et Castellanus Empostæ alicui Cõmendatario commendam tenuioris ualoris tenenti cõcedere possint, qui eam in potestate Prioris resignet, et eam quæ sibi concedetur sub eo titulo, quo primam tenebat possidere debeat. Resignatam quoq; in manu Prioris commendam Prior ipse alteri committat, & ille cui committetur, ipsam de gratia Prioris teneat, saluis semper ærarij iuribus.

De quinta camera per Priores retinẽda.

F. Remondus Berengarius.

PRioribus Castellano Empostæ facultatẽ 27.
atq; auctoritatem concedimus, ut ultra quatuor cameras Priorales aliquam commendam pro quinta camera de cõmendis suæ dispositioni spectantibus sumere, acceptare & retinere possint: ut condecentiæ status

corum commodius consulatur.

De cōmēd. in q̄bus est iurisdictio sanguīs.

Idem Magister.

28. SApientiæ ac probitati Magistri Baiuliuorum quoq; & procerum concilij ordinarij eorumq; discretioni remittimus, atq; cōmendas in q̄bus iusticia sanguinis exercetur fratribus capellanis ordinis nostri cōmittendi auctoritatem damus. Hi nanq; casu contingente ordinabūt & de talibus pro suo arbitrio, personarum & rerum qualitate pensata, diiudicabunt.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

29. PErmissum est Cōmendatario cōmendam de cabimento tenenti eam retinere pro suo melioramento, dummodo authenticè constare fecerit, more solito nostri ordinis se illam meliorasse.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

30. ERit autē ei liberum illa acceptata pro melioramento, factis denuo alijs melioramē

tis, et transacto etiam quinquẽnio aliam pro suo secundo meliorámento acceptare.

De *resignationibus.*

F. *Iacobus de* Milly.

STatuimus quòd nullus frater ordinis nostri cõmendam, quam habet de cabimẽto, gratia, uel melioramẽto, aut alio quouis modo resignare, aut ei cedere possit, nisi in manibus Magistri & conuentus duntaxat. Aliter resignatio nulla prorsus censeatur. 31.

De *pœna resignantium.*

F. Petrus *Daubusson.*

PRæter id, qui tales resignationes fecerit, eo ipso pœnam priuationis cõmendarum, membrorum & aliorum bonorum quæ possidebit incurrat. De quibus per Magistrum et conuẽtum prouideatur, monitione citationeq; reiecta, quando de resignatione non ritè patrata constiterit: & nihilominus resignationes contra formam statutorum factæ nullæ censeantur. 32.

De statu cõmendarum relinquendo.

F. Antonius Fluuianus.

33. Volumus & mandamus quod commendatarij ad alias commendas per melioramentum se transferentes commẽdarum quas dimittunt statum integrum in eis, sicut reppererint, dimittãt. Quòd si contra fecerint, & ablata non restituerint intra annum, tũc eo ipso priuati sint cõmendis, & alias habere termino quinquennij non possint.

De permutatione cõmendarũ aut mẽbrorũ.

F. Philibertus de Nilliaco.

34. PRohibemus & interdicimus Prioribus & Castellano Empostæ quòd permutationes cõmendarum aut membrorum in Prioratibus à quibusuis commendatarijs aut fratribus non recipiant, aut quouis modo facere præsumant. Si autem nonnulli permutare cõmendas aut domos desiderauerint, Priores et Castellanus Empostæ de tali permutatiõe, ac fratrum ætate, & commendarum ualore

& qualitate Magistrum & conuentum lite-
ris authenticis reddant certiores. Qui de hu-
iusmodi permutatione clarius informati, &
de ipsa in lingua cuius fratres esse censentur
permutantes discussione & deliberatione ha
bita, si lingua tali permutationi consenserit,
tunc eam Magister & conuentus confirmēt,
& per Priorem executioni mandetur: aliter
uerò non. Si autem Priores & Castellanus
Empostæ & alij superiores contra fecerint,
redditibus unius anni Camerarum Priora-
lium & commendarum priuentur, qui æra-
rio applicētur. Et nihilominus quicquid præ-
ter huiusmodi seriem institutionis factum fue
rit, nullius roboris esse censeatur. Si uerò cō-
mendatarij & fratres præter hanc formā cō
mēdas aut domos permutauerint, et possessio
nem cōmendarum adipisci præsumpserint,
priusq; Magister et cōuentus atq; līgua per-
mutationē confirmauerīt, ratamq; habuerint,
eo tūc ipsis cōmendis & domibus de quibus

facta est permutatio priuati sint, & de eis Magister & conuentus prouisionem faciant, fratribusq; ancianis & bene merentibus cõcedãt, nec alias cõmendas ipsi cõtra facientes usq; ad lapsum quinquẽnij habere possint.

De unione mẽbrorum & cõmendarum.

Idem Magister.

35. *PRioribus & Castellano Empostæ auctoritatem & facultatẽ damus uniendi, annexandi, & incorporandi adinuicem duas cõmendas parui ualoris & tenuis redditus cũ consilio & consensu capituli prouincialis, & non aliter. Quæ tamen uniones præiudicium ærarij iuribus nullo modo generent. Etiã ipsi Priores & Castellanus Empostæ: quia plura mẽbra reperiuntur, quæ sunt distantia à suis capitibus; quare cõmendatarij cõmendæ eorum regimini uacare non possunt: ideo huic incõmoditati obuiare cupientes, illis permittimus ut possint & ualeant cum capituli prouincialis consensu & deliberatione illa mem*

bra dispersa & à capitibus longinqua unire alijs cōmendis propinquioribus. Et ꝙ cōmendæ quæ tales uniones recipiēt iuribus ærarij onerentur pro rata ualoris membrorum unitorum. Aliæ autem commendæ à quibus sunt separata ipsis iuribus pro rata liberentur. Quæ quidem uniones sortiri debeant effectũ quandocũq; à die unionis quo unita sint administratore caruerint. In uim quarũ unionũ prouisi de commendis possessionem unitorum sumere possint.

Quòd sine dilatione procedatur ad smutitionem commendarum.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus ut statim postq̃ Magister & conuentus legitimè certiores facti fuerint de morte alicuius Prioris, Baiuliui, & Commendatarij debeant procedere ad smutitionẽ Prioratus, Baiuliuatus & cōmendæ, & administrationi illorum prouidere. Et ne super huiusmodi certioratione dubium oriatur, in- 36.

telligimus si certiores facti fuerit per literas Prioris, Receptorũ, uel procuratoris Prioratus ubi mortẽ obierit, aut alicuius fratris ordinis nostri, qui se illũ uidisse mortuum scribat: Dũmodo ad eum nihil pertineat: uel per eius affirmationem si ad conuentum uenerit, & etiam per instrumentum authenticum manu publici notarij aut iudicis legitimè confectum.

De incapacibus ad consequẽdas cõmẽdas.

Idem Magister.

37. QVicunq; tempore smutitionis alicuius Baiuliuatus, Prioratus, dignitatis aut cõmendæ illius consequendi quouis modo & ex quauis causa incapax existat: etiam si postea ad id capax & habilis factus fuerit: Tamen ipsum Prioratum, Baiuliuatũ, dignitatem aut commendam pro ea uice nulla ratione aut pacto obtinere poterit. Idem quoq; erit, si eodem tempore non petierit.

De concedendis membris.

Idem Magister.

LIcet Prioribus & Castellano Empostæ de qualibet Prioratus sui camera concedere unum mẽbrum tantũ, et Baiuliuo de suo Baiuliuatu, cõmendatarijs uerò de cõmendis duntaxat, quas de melioramẽto tenent: de cõmendis uerò de cabimento uel de gratia Magistri, linguæ, uel Prioris commendatarij nullum membrum dare poterunt. 38.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

DVmmodo commenda de qua conceditur membrum aureos siue ducatos quadringentos annuos cõmuni æstimatione reddat, et mẽbrũ cõmendæ quintã partem nõ excedat. 39.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

IN Prioratibus tamen Cathaloniæ & Nauarræ sufficiet quòd cõmenda reddat aureos seu ducatos ducentos. 40.

Quòd tempore mortuarij & uacantis non concedantur membra.

F. Petrus Daubusson.

41. STatuimus quòd quicunq; frater ad alium Prioratum, Castellaniam Empostæ, aut cõmendam secundum styllum Religionis, et statutorũ seriem se conferre uoluerit, pendente tempore mortuarij et uacantis Prioratus, Castellaniæ Empostæ aut cõmendarum ad quas se transferre proponet, nõ possit de Prioratu, Castellania Empostæ aut cõmenda, quos dimittere uel acceptare decreuerit, membrum uel membra concedere. Quòd si fecerit, concessio eo ipso nullius roboris sit, & irrita censeatur.

De moderatione concessionis mẽbrorũ.

Idem Magister.

42. COncessio autem membrorum fieri debet de membris longinquis à capitibus commendarum, quod si aliter factum fuerit, nullius sit roboris, etiam si esset confirmata per capitulum prouinciale, & quòd ex una cõmenda unum membrum duntaxat concedi possit, et uno concesso non possit cõcedi aliud, quo-

usq; dictum membrum fuerit reductum ad commendam.

Quòd commendatarij non retineant fructus membrorum à se concessorum.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

SI cõmendatarius suæ cõmendæ membrum aliquod conferens illius fructus ullo pacto sibi exceperit, reseruarit, uel retinuerit, is (præterq; q talis prouisio ipso facto sit nulla) totius cõmendæ fructibus continuo triennio priuetur cõmuni ærario applicandis: & acceptans dictum membrum per totidem annos nec commendam habeat, nec officium ullum gerat. 43.

De Pensionibus.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

COnsuetum est ut nullus pẽsionẽm super cõmendis constituere possit præter Magistrum, & eos quibus per capitulũ generale nominatim & in specie id concessum fuerit. Nec pensio dari poterit de commenda de qua 44.

mẽbrum uel alia pensio alicui data fuerit.

F. Ioannes de Homedes.

45. Etiam si de gratia linguæ, uel Magistri beneficentia id fieri contingeret.

De forma concessionis membrorum.

F. Iacobus de Milly.

46. Dolos & fraudes euitare uolentes statuimus ꝙ Prior, Castellanus Empostæ, & capitulum prouinciale huiusmodi mẽbra uel domos per cõmendatarios concessa ad tẽpus uel ad uitam fratribus aut donatis ordinis nostri, iuribus ærarij reseruatis, cõfirmare possint. Quæ quidem confirmatio sigillo cõmuni Prioratus roboretur: quæ tamen fieri non possit, nisi cõmendatarius & frater seu Donatus, cui concessio facta fuerit, coram capitulo prouinciali et Priore prius personaliter compareãt. Vbi iuramẽtum solẽne præstare teneãtur, quòd in huiusmodi concessione fraus, dolus, aut circũuentio non intercesserit. Frater qui in conuentu erit per procu-

ratorem adesse possit, & supplere per procu ratorem quod per præsentiã efficeret. Quicquid autem cõtra hunc ordinem factum atq; confirmatum fuerit, nullius momenti esse censeatur.

F. CLAVDIVS de la sengle.

EAdem forma seruetur, cũ huiusmodi mẽbra in lĩguis aut Prioratibus cõcedũtur. 47.

Quòd non dentur membra aut prædia sæcularibus.

F. Petrus Daubusson.

STatuimus ꝙ Priores Castellanus Empostæ in capitulis seu Assembleis prouincialibus uel extra, & cõmendatarij & fratres commendas, membra, prædia, aut possessiones uel pensiones Prioratuum, Castellaniæ Empostæ, seu cõmendarum sæcularibus aut alijs personis extra nostrum ordinem degentibus cuiusuis conditionis fuerint, nullo pacto concedere, aut permutare uel cambiare cum eis possint. Nam ipsis id agendi 48.

potestatem & auctoritatem denegamus atq; interdicimus. si quis autẽ contra fecerit, cõmendis & beneficijs eo ipso priuatus censeatur, & per decẽnium alia consequi non possit: et nihilominus concessio, donatio, aut permutatio nullius ualoris existat.

Quòd membra per mortem ea possidentium ad capita reuertantur.

F. Fabritius de Carreto.

49. ANtiquæ consuetudini ordinis nostri adhærentes declaramus, quod contingẽte casu obitus possidentium membra commendarũ ipsa reuertuntur & redintegrantur commẽdis à quibus dependent, tanq; eorũ capiti, referendo singula singulis. Cui quidem capiti præfata mẽbra reuniuntur, incorporãtur, & in pristinum statum reducuntur.

De bonis recuperatis per frat. à sæcularib.

F. Elionus de Villa noua.

50. STatuimus quòd si quis frater ordinis nostri recuperauerit, & ad obedientiam or

dinis nostri reduxerit commendas, redditus, prædia, & possessiones per sæculares, aut alienas à nostro ordine personas occupatas & detentas, talia bona recuperata fratri recuperanti per Magistrum & conuentum concedantur ad uitam, nec de talibus commendis aut bonis recuperatis teneatur soluere responsiones communi ærario, nisi illud quod prius sæculares exoluebant.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la sengle.

Sed prius monēdi sunt Cōmendatarij, quorū cōmendis bona per sæculares occupata uel detēta pertinēt, ut dicta bona recuperēt. Qui uoluntatē suam super eo intra bimestre declarare tenebuntur Magistro & concilio uel Priori aut capitulo prouinciali, an uelint ea recuperare. Quòd si declarauerint se uelle recuperare, debent intra annum à die declarationis suæ mouere & intendere litem occupatoribus aut detentoribus bonorum ip= 51.

ſorum, ſi ea aliter reddere nollent. Quòd ſi non fecerint, liceat unicuiq; fratrum noſtrorum auctoritate Magiſtri & conuentus uel Prioris aut Caſtellani Empoſtæ & capituli prouincialis illa perſequi et recuperare.

Quòd bona acquiſita uiciniori commendæ applicentur.

F. Remondus Berengarius.

52. STatuimus quod omnia bona ſtabilia elargita per ſæculares perſonas fratribus ordinis noſtri ſeu acquiſita per eoſdem nullo modo uendi aut diſtrahi poſſint abſq; expreſſa Magiſtri et Capituli generalis licētia: Quinimo poſt talium fratrum deceſſū dicta bona applicentur illi Baiuliæ ſeu cōmendæ in cuius limitibus ſita ſunt, etiam ſi fratres mortem obierint aut moram traxerint alibi quàm in dicta cōmenda. Si autem dicta bona conſtituta non eſſent in limitibus alicuius commendæ, quòd tunc propinquiori ac uiciniori commendæ uniantur. Quibus quidem bonis imponatur

tur

tur onus communi nostro ærario exoluendum.

De censibus à fratribus emptis.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Quia sæpe contingit, ut fratres nostri sponte uel coacti emant census seu annuos redditus, qui ad libitum uendentium aut aliter redimi poßunt, fuit dubium an dicti census haberentur pro stabilibus uel mobilibus. Nos id dubium tollere uolentes declaramus quòd huiusmodi census seu annui redditus empti in perpetuum, de quibus instrumentum gratiæ factæ uenditori de eis luendis & redimendis non ostenditur, loco bonorum stabilium habeantur, & pro talibus propinquiori commēdæ applicentur. Vbi uerò monstrabitur instrumētum gratiæ supradictæ, pro bonis mobilibus censeantur, et pro talibus post mortem emptoris ærario applicentur. Quòd tam de acquisitis q̄ de acquirendis intelligi debet. 53.

De prouisione beneficioru ecclesiasticoru.

Consuetudo.

54. PRiores in suis cameris Prioralibus, Baiu liui & Cõmendatarij in suis commendis habent prouisionem uel præsentationem bene ficiorum ecclesiasticorum cum cura anima-rum, uel sine, à suis cõmendis dependentium: nisi id priuilegio uel consuetudine ad alios pertineat.

De eodem.

F. Ioannes de Homedes.

55. TAmē si dicta beneficia ecclesiastica per mortem uel resignationem, priuationē, aut alio quouis modo in conuentu uel extra, ubi fuerit Magister, uacauerint, eorum prouisio uel præsentatio ad eum ex consuetudine pertinere debet, etiam si ad ea per electionē quis assumi deberet: Nisi talia beneficia pro cabimentis essent assignata, aut dari consueuerint.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la sengle.

ET si contigerit tempore mortuarij & uacantis, priusq; administrationi Prioratus, Castellaniæ Empostæ et cõmendæ huiusmodi fuerit prouisum, et donec Prior, Castellanus Empostæ, Baiuliuus, et Cõmẽdatarius possessionem administrationis cõsequuti fuerĩt, & præsentes fuerĩt, uel de procuratore sufficiente, aut uicario legitimo ad huiusmodi beneficia cõferẽda uel ad ea præsentãdũ prouiderint, in cõmendis Prior & Castellanus Empostæ, & in eorum defectu Receptor nostri cõmunis ærarij conferre uel præsentare debeant. Quibus per hoc statutum plenã facultatem, et expressum mandatũ ad id damus. 56.

Idem Magister.

STatuimus ut omnia beneficia ecclesiastica nostri ordinis, quorũ collatio aut præsentatio ad nostrum ordinem pertinet, nullis cõferãtur, aut nulli ad ea præsentẽtur, nisi sint fratres ipsum ordinem professi. 57.

Quòd fratres non impetrẽt cõmendas aut beneficia extra ordinem nostrum.

F. Antonius Fluuianus.

58. SAncimus ꝙ nullus frater ordinis nostri cuiuscunq; conditionis fuerit clam uel palàm directè uel indirectè per se uel per aliũ impetret aut petat Prioratus, Castellaniam Empostæ, cõmendas, dignitates, officia, beneficia, domos, prædia, & alia bona nostri ordinis à quibusuis personis, nisi tantum à Magistro & conuẽtu et Religiosis ipsius ordinis secundum formam statutorum. Si quis autem aliter impetrauerit, uel obtinuerit, aut etiam petierit, uolumus et iubemus ꝙ eo ipso & incontinenti teneatur et sit obligatus cedere et renunciare huiusmodi prouisioni et impetrationi, et omni iuri quod habere posset illius occasione in manibus Magistri aut coram notario uel testibus. Si uerò talis impetrãs huiusmodi resignationem facere recusauerit, aut quouis modo distulerit, eo ipso absq; alia cau-

ſæ cognitione aut proceſſu intelligatur et ſit priuatus habitu, & in perpetuum carcerem conijciatur.

Quòd ſæculares non deputentur ad regimen commendarum.

F. Deodatus de Gozono.

INhibemus ſub pœna priuationis cõmendarum omnibus cõmendatarijs et administratoribus bonorum noſtri ordinis ne regimini & administrationi cõmendarum ſeu Baiuliarum perſonas ſæculares deputẽt. Quinimo earum regimen fratri ordinis noſtri ſeu donato in fratris comitiua commendetur, quatenus maiori cura commendarum regimina exerceantur. 59.

DE VISITATIONE COM-
mendarum.

F. CLAVDIVS de la sengle.

1.
TATV-
imus ꝙ
Priores
& Ca-
stella-
nus Em-
postæ
quolibet
quinquē-
nio per-
sonaliter omnes Baiulias, cōmendas, domos, membra, hospitalia, ecclesias, oratoria, et alia quæcunq; loca sibi subiecta diligenter uisita-re debeant, & super inutiliter administratis prouidere teneantur, ne per negligētiam in-commoda sequantur. Eam quoq; uisitationem in inscriptis redigant, cuius transumptū au-

thenticum Magistro & conuentui mittant.
Si uerò Priores & Castellanus Empostæ ualetudine aut alia legitima causa impediti fuerint, quominus uisitare possint cõmendas, domos, membra & alia loca nostri ordinis supradicta in suo Prioratu, eo casu duos fratres, unum militem qui sit cõmendatarius, et unum fratrem capellanum qui etiam cõmendã habeat, si reperiri poterit, sin minus aliũ fratrem capellanum aptos, prudẽtes, & idoneos ad dictam uisitationem faciendam eligant & deputent. Si tamen pendente dicto quinquennio periculum esset, ne aliquæ commendæ ruinam paterentur, uolumus ꝙ non expectato eo termino Priores et Castellanus Empostæ super earum reparatione & manutentione diligẽter prouideant. Poterunt etiã, si necessariũ aut cõmodum uidebitur, simul et successiuè plures fratres ad dictas uisitationes faciendas deputari, qui bini (modo quo supradictũ est) ad diuersas cõmendas se cõfe

rẽt;ut celerius dictæ uisitatiões cõfici possint.

De uisitatione camerarum Prioralium.

Idem Magister.

2. QVia Prioribus et Castellano Empostæ cæteros uisitandi auctoritas commissa est, statuimus ut reciproca potestate uisitationis normam subeant. Decet enim unumquẽq; Religiosum ceruices iugo obedientiæ submittere, nec delinquendi licentia cuipiam danda est. Hoc igitur modo cameræ Priorales uisitabuntur. Quolibet quinquẽnio duo prudẽtes fratres, scilicet, unus miles cõmendatarius, et unus capellanus (ut supra dictũ est) idonei & sufficientes deligãtur et in capitulo prouinciali deputentur, qui auctoritate nostra cameras Priorales, mẽbra et domos earum diligẽter uisitẽt, et uisitationẽ in scriptis redigãt et de his quæ inuenerĩt Prioribus dẽt noticiã tempus opportunũ statuendo: ut necessarijs, prout cõpererint, Priores ipsi prouideant.

De forma uisitationis.

Consuetudo.

PRior et Castellanus Empostæ, et uisitato 3.
res in faciēda uisitatione hoc modo se ha
bebunt. Primum accipiēt secū scribā capituli
prouincialis aut notariū, uel si melius uidebi-
tur aliquē ordinis nostri Religiosum, & cum
ad loca uisitanda uenerint, ante omnia de re-
bus diuinis inquirant, reliquias, iocalia, ornamē
ta ecclesiarū et oratoriorum, libros et cæterā
supellectilem diuino cultui dicatā uisitent. In
super inquirant diligenter, si diuinum officiū
rectè celebratur: Et si fuerit ecclesia parochi
alis, si curatus aut capellanus ritè debitè, di
ligenter, et cum ueneratione Sacramenta mi-
nistret, & de eius sufficientia, deinde quomo
do possessiones et prouentus commendæ ad-
ministrentur, quomodo se gerat commenda-
tarius, & generaliter de uita eius & mori-
bus. In ipso quoq; uisitationis processu om-
nes singularum possessionum, grangiarum,
prædiorum rusticorum & urbanorum titu-

los, & eorum ualorem nominatim describent, libros præterea cēsuales, iurisdictiones, præeminentias, facultates, & priuilegia notabūt tam in capite q̄ in membris. Item onera, lites motas, & pendentes, res etiam occupatas (si quæ sint) & à quibus sint occupatæ, quæ alienata aut deteriorata sunt, defectus corrigant: quæ reparãda fuerint, statim aut ad certum tēpus reparari mandent, prout rei qualitas postulabit: Quicquid compererint in scriptis redigi faciant, quorum transumptum authenticum manibus suis subscriptum, & sigillis suis confirmatum Magistro & conuentui mittatur: ut bonorum ordinis nostri statum cognoscant, et pro rerum exigentia prouideant.

De *pœna non uisitantium.*

F. CLAVDIVS *de la* Sengle.

4. SI Prior et Castellanus Empostæ huiusmodi uisitationem facere neglexerit, eo ipso censetur priuatus omni iurisdictione et præ-*

eminentia Priorali. Alij autem uisitatores qui ab eodem aut à capitulo prouinciali ad dictas uisitationes faciẽdas deputabũtur, nisi se legitimè excusauerint, priuentur fructibus unius anni cõmendarum seu administrationũ suarum, qui cõmuni nostro ærario applicabũtur; si fuerint fratres, amittẽt unum annum suæ ancianitatis. In eandem pœnam incurrent dicti uisitatores, si Prioribus et Castellano Empostæ, & cõmendatarijs in uisitando fauisse reperti fuerint, aut eorum defectus, errores, & malam administrationem occultasse.

De pœna non reparantium defectus repertos in uisitatione.

Idem Magister.

5. PRriores & Castellanus Empostæ & cõmendatarij, qui defectus et detrimẽta in uisitatione cõperta non reparauerint, et emendauerint secundum quod illis iniunctum fuerit; tanquam inobedientes & mali administratores censeantur priuati Prioratibus &

Castellania Empostæ, Baiuliuatibus, commendis, & quibuscunq; ordinis nostri administrationibus.

Quòd uisitatores utãtur moderatis expẽsis.

F. Antonius Fluuianus.

6. IVbemus ut Priores & Castellanus Empostæ in uisitandis Prioratibus, ac uisitatores in uisitandis cõmendis moderatis expensis in equitatu & famulis utantur, ne cõmendatarij impensis excessiuis grauẽtur: quinimo moderatè & temperanter huiusmodi uisitatio fiat, ne cõmendatarij uisitati causam conquerendi habeant, quo casu Priores et cæteri uisitatores damnum reficere teneantur.

Quòd cõmẽd. ruinis diligẽter prouideatur.

Idem Magister.

7. STatuimus quòd uisitatores commendarum ac camerarum Prioralium secundum formam statutorum diligentiã in uisitationibus faciendis adhibeant, ut ruinis consulatur hac forma. Viso ualore commendarum, deductis

oneribus communis ærarij ac prius ſolutis: ſeruitio diuino, hoſpitalitate ac eleemoſinis cõpletis: uictu quoq; & ueſtitu cõmendatariorum prouiſo, reſiduum ad ædificationem & reparationem deputetur. Quòd ſi uiſitatores, Priores, Caſtellanus Empoſtæ uel cõmendatarij in hoc exequendo negligentes fuerint, priuationem Prioratuum, commendarum, et dignitatum incurrant, quorum prouiſio Magiſtro & conuentui ſpectat.

Quòd Priores eligant capellanum pro uiſitandis eccleſijs.

F. Ioannes de Laſtico.

8. PRioribus et Caſtellano Empoſtæ licet eligere unum fratrem Capellanum ordinis noſtri, qui ſacroſancta eccleſiarũ, oratoriorũ, et capellarum, puta reliquias, Eucbariſtiã, & alia huiuſmodi in Prioratibus uiſitet, reformet, & dirigat. Cui quidẽ ſic electo ut Prior Eccleſiæ conuentus ſuas uices tribuat facultatem atq; poteſtatem concedimus.

De modo uisitādi cōmēd. pro melioramētis.

F. CLAVDIVS de la sengle.

9. IN uisitandis cōmēdis eorū qui se meliorare prætendunt, hæc forma seruanda est. Cōmissarij deputati per Priorē aut Castellanum Empostæ atq; capitulū prouīciale iureiurando adacti debent omni diligentia et cura uisitare cōmendā tam in capite q̄ in membris & domibus, et oculatè uidere q̄d fuerit melioratū, et quid deterioratū & dānificatū culpa cōmendatariorū qui se prætendunt meliorare, eo tēpore quo dictas cōmendas possederint, quæ q̄dem meliorationes, deteriorationes, et dāna, litiū status, et prosecutiones debeant particulariter specificari in literis certificationis quā super ipsis meliorationibus fecerint. Insuper quæ lites motæ, & processus facti sint super bonis & possessionibus commendæ aut mēbrorū, et si cōmendatarius diligenter et fideliter dictas lites sustinuerit, defenderit, et sit prosequutus: ut comodo et in

comodo æqua lance ponderatis, dignoscatur an melioratio excedat deteriorationem, uel è contrà.

De iuramento recipiendo ab eis quorum cõmendæ uisitantur.

Idem Magister.

VT nihil in cõmendis non exactè uisitatum reliquatur, statuimus ut Prior, Baiuliuus uel cõmendatarius cuius cõmenda uisitabitur, uel eius procurator finita uisitatiõe teneatur iureiurando affirmare se omnia mẽbra, domos, prædia, & possessiones ipsius cõmendæ fideliter monstrasse & manifestasse, eaq; uisitata fuisse. Quòd si aliquod occultasse reperietur, quod uisitatum non fuerit, dictæ uisitationes nullius sint ualoris, nec Cõmendatarius uigore illarũ meliorare se possit, & si se melioraue rit, redeat ad relictam commendam. 10.

F. Alphonsus de Portugallia.

1.

Robibemus ne fratres qui administrationem Baiuliarum et cõmendarum non habent, uenditiones & emptiones exerceant, nec mutuo dent aut sumant absq; superioris licentia.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

2. Qvicquid in contrarium fecerint, nullũ & irritum censeatur, & arbitrio Magistri & concilij puniantur.

Quòd fratres non exerceant mercimonia.

F. Antonius Fluuianus.

FRatribus nostris cuiuscunq; sint condi= 3.
tionis prohibitum est mercimonia exerce
re, hoc est, uendere & emere res mercanti=
les lucri gratia. si quis contra fecerit, cadat
in pœnam quarantenæ, & eam substantiam
quæ in mercātijs suis reperta fuerit, pro me
dietate ærario nostro applicamus: altera ue=
rò medietas accusatori probanti concedatur.
si tamen nonnulli uenientes ad conuentum,
& recedentes de conuentu aliqua haberent,
quæ nisi cum detrimento deuehere non pos=
sent, & ad id euitādum cōmutationem alia=
rum rerum procurarent, talia in eo casu uen
dere possint, nullam pœnam subeundo.

Inhibitio fœnoris & usuræ.

Idem Magister.

NOn liceat fratribus nostris quacūq; au 4.
ctoritate fungētibus fœnus aut usurā
exercere, aut contractus usurarios uel alios
illicitos inire, facere & committere: quo nil
turpius et religioso uiro magis indignū. si qs

autem contra hanc institutionem diuino iuri inhærentem temerario ausu facere præsumpserit. Si cõmendatarius fuerit, eo ipso cõmenda priuatus censeatur, & decem annos inhabilis ad cõmendam obtinendam existat. Si uerò frater conuentualis, ancianitatem per decennium perdat, in quo termino cabimentum aut commendam habere non possit. Pecunia quoq; ex qua fœnus cõmissum est ærario applicetur, & quod ultra sortem principalem per usuram acquisitum est, ei cum quo usura commissa est restituatur.

Quòd bona ordinis nostri nõ alienentur.

F. Hugo Reuel.

5. SAncitum est ꝙ nullus frater ordinis nostri cuiusuis gradus aut conditionis existat, quacũq; urgente necessitate prædia, possessiones, domos, uineas, campos, iuraq; Prioratuum, cõmendarum, aut mẽbrorum uendere, impignorare, in Emphiteosim dare, obligare, distrahere, seu super his mutuum sumere

audeat seu præsumat quouis modo personis sæcularibus:uel his qui extra nostram Religionem degunt ad uitam uel ad tempus dare seu elargiri possit absq; expressa licentia & consensu Magistri et capituli generalis. Qui contra fecerit priuationem habitus incurrat, et nihilominus quicquid aliter et contra præsentem institutionē perpetratū fuerit, nullius roboris & momenti censeatur.

Quòd nullus frater impignoret aut obliget bona ordinis nostri.

F. Remondus Berengarius.

Non liceat cuicunq; fratri ordinis nostri quacunq; auctoritate fungenti sub colore & prætextu sigilli prioratuum, aut alio modo bona ordinis nostri mobilia,aut immobilia uēdere,impignorare,distrahere,aut quouis modo obligare, seu concessionem uel prouisionem ad uitam uel ad tempus de his facere personis sæcularibus,aut qui ordinem nostrum professi non sunt, nisi de Magistri & 6.

capituli generalis licentia atq; consensu, sal-
uo aduocatis ordinis aliquas prouisiones da-
re, quæ moderatæ sint & temperatæ & nõ
perpetuæ, nec eas cõmune ærariũ soluere te-
neatur. Qui autẽ contra fecerit, priuationem
habitus incurrat, et nullius ualoris q̃cquid cõ
tra hanc institutionẽ factũ fuerit existat.

F. Petrus de Corniliano.

7. NVlli fratrum nostrorũ permittitur com
mendas uel beneficia ordinis nostri ob-
ligare. Si autem q̃s contra fecerit, priuationẽ
habitus incurrat, et obligatio nulla cẽseatur.

Quòd in Capitulis seu Assembleis prouin
cialibus non tractetur de alienatione
bonorum nostri ordinis.

F. Petrus Daubusson.

8. STatutis maiorum nostrum adhærentes su
per alienationibus factis, cautius prouide-
re uolẽtes prohibemus sub pœna priuationis
cõmendarum, Baiuliuatuum, & aliarũ digni
tatum Prioribus, Castellano Empostæ, Baiu-

liuis, cõmendatarijs & fratribus ordinis nostri quibuscũq;, ne tam in capitulo prouinciali q; assemblea uel extra quouis modo præsumant consultare, proponere, & tractare de alienationibus, hypotecationibus, distractionibus, transportationibus, aut donationibus in Emphiteosim *aut in perpetuum sub quacunq; uerborum & conditionum forma de cõmendis, prædijs, proprietatibus, locis et possessionibus nostris cuiuscunq; conditionis fuerint & qualitatis.* Quòd *si contra fecerint, & de eo cõuicti fuerint, eo ipso cadant in priuationem commendarum seu beneficiorum, quorũ prouisio ad* Magistrum *& conuentum deuoluatur.* Quòd *si conuentualis frater fuerit, anciantitatem perdat.*

De eodem.

Idem Magister.

AT *tamen non interdicitur facultas & auctoritas* Prioribus *&* Castellano *Empostæ pro patria consuetudine dandi &* 9.

concedendi in capitulo prouinciali ad annuũ censum possessiones, prædia & proprietates, quæ parum aut nil utilitatis & cōmodi commendis & Religioni redderent, ut meliorentur & augeantur: dum tamen id fiat ad tempus prædiffinitum, quod non excedat annos xxix. sed pro minori tempore: Quibus præteritis, talia quæ ad censum annuum data fuerint, ad commendas & Religionem cum melioramentis reuertantur.

Quòd fratres non alienēt bona acquisita.

F. Odo de Pinibus.

10. QVicquid Religiosus acquirit, religioni acquirit. Ideo sancitũ est quòd fratres ordinis nostri, qui per emptionem, donationem aut alia quacũq; ratione bona, prædia, census seu annuos redditus uel iurisdictionem acquisiuerunt & sibi uendicauerunt, nullo pacto absq; Magistri & capituli generalis consensu uendere, alienare, impignorare, aut quouis modo distrahere possint: sed ea quæ acquisie

runt fratres, uita eorum durante poſſideant
& teneant: Et quod acquiſitũ eſt, ſibi liberũ
& ĩmune ſit cenſu aut alio onere erga quoſ-
cunq; dominos eccleſiaſticos uel ſæculares, et
illud ſubijcere, ſubmittere, aut pro eo aliquid
recognoſcere nullo pacto præſumant.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus quòd de cætero omnes & ſin- 11.
guli fratres, qui hic Melitæ uel in inſula
Gauli emẽt, aut quouis titulo acquirẽt poſſeſ-
ſiones, domos, prædia, hortos, uineas, & bona
ſtabilia, illa nullo pacto poſſint uendere, dona
re, transferre, legare, uel aliter alienare, &
de eis diſponere abſq; expreſſa licentia Magi
ſtri & concilij, quæ ſcripto authentico con-
ſtet: quæ quidem licentia nõ extendatur ad
tempus infirmitatis de qua deceſſerit, niſi ali
ter conceſſum fuerit per capitulum generale.
Quicquid contra huiuſmodi ordinationem fa
ctum fuerit nullius roboris eſſe cenſeatur.

Reuocatio alienationum.

Idem Magister.

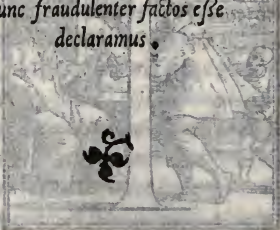
12. ANnullamus, reuocamus & cassamus omnes uenditiones, donationes, translationes, cessiones, impignorationes, concessiones in Emphiteosim in perpetuũ uel ad longum tempus à fratribus ordinis nostri præter seriem statutorum nostrorum sæcularibus aut alijs personis factas absq; auctoritate capituli generalis. Quas omnes & quascunq; nullas, irritas, inanes esse, & nullam firmitudinem habere declaramus.

Quòd fratres non ineãt cõtractus fictos.

Idem Magister.

13. PRohibemus fratribus nostris ne quacũq; causa, prætextu, aut colore ineant uel faciant contractus fictos & simulatos, nec etiam chirographa promissionum, obligationum, donationum, stipendiorum aut debitorum cuiusuis rei uel qualitatis cum quauis persona. Quòd si facta fuerint, & is in cu-

ius fauorem extiterint non procurauerit re & facto à uiuo contrahente aut promittente sibi satisfieri, post ejus mortem nihil ea ratione consequi possit, nec commune ærarium teneatur pro eo quidquam soluere tanquam pro confictis & simulatis contractibus, & in fraudem factis, prout ex nunc fraudulenter factos esse declaramus.

QVOD LOCATIO MORTVarij & uacantis fiat in Capitulo prouinciali.

F. Philibertus de Nilliaco.

1.

Nhibemus Receptoribus nostris ut nullo pacto audeat seu præsumant locare, affictare, arrendare mortuaria & uacantia cõmendarum nostrarum, nisi in capitulo prouinciali coram Priore & quatuor ancianis commendatarijs. Prohibemus etiam ne Prior aut Castellanus Empostæ uel Receptor ipse tales locationes seu arrendamēta pro

se sumere clam uel palàm per se uel supposi=
tas personas ualeant. Qui contra fecerit, tan=
quam inobediens puniatur.

De spolijs fratrum uēdendis, et quomodo
fiant arrendamenta per Receptores.

F. Emericus Damboise.

STatuimus ut spoliorum bona ad incātum publicum uendantur, et plus offerenti den tur; exceptis uasis aureis et argēteis ac alijs iocalibus, quæ in eorū propria forma per Re=ceptores ad depositarios nostros uolumus mit tantur: ut inde in conuētum conduci possint. Probibentes ne in spolio bona status cōmen=darum immisceantur contra formam statuti. Quantum autem ad iura uacantiū: ut in ip=sorum locatione & arrendamento commune nostrum ærariū non defraudetur: ordinamus ꝙ Receptor tam in loco cōmendæ cuius admi nistratio uacauerit, q̄ in alijs locis circūuici=nis per publicum proclama det noticiā de ar=rendamento uacantis faciendo cuicunq;, etiā 2.

ſæculari plus offerenti, & de loco in quo capitulum prouinciale celebrabitur, & arrendamentum fieri debet, & poſtquam plus offerentem intellexerit, ipſum certiorabit quod ad capitulum prouinciale ſecum accedat, in quo & locis circũuicinis dicto capitulo iterum præfatum uacans ad incãtum ponetur, & dabitur plus offerenti etiam ſæculari, qui fratri in æquali pretio non poſtponetur. Si autem pretium ſæcularis ipſe propoſuerit, et arrendamentũ uacãtis fratri aut alteri ſæculari plus offerẽti dabitur, Receptor de pecunijs noſtri communis ærarij eam pecuniæ ſummam illi plus primo offerenti, qui ex loco cõmendæ aut circumuicino ad prouinciale capitulum acceſſerit, elargietur, quæ pro uiatico & itineris expenſis tam ad capitulum eundo quàm domum redeundo conueniens uidebitur.

F. Petrus Daubuſſon.

3. A*Ttamen non impediatur poſſeſſio cor-*

poralis ſumenda per prouiſum à noſtro ordine de adminiſtratione illius commendæ locatæ ſeu arrendatæ, licet fructus & redditus arrendatori debeantur.

Quòd durante mortuario & uacante non fiant reparationes commendarum.

F. Antonius Fluuianus.

PRohibemus ꝙ fratres ordinis noſtri, & 4.
alij qui pro tẽpore mortuarij et uacantis cõmendas conducunt & in arrendamentum ſumũt, nullo pacto debeãt aut poſſint quouis modo facere reparationes, aut ædificia erigere in eis commendis mortuario & uacante durantibus, niſi dictæ reparationes eſſent neceſſariæ, quæ tamen moderatæ fiant & ſecundum facultatem commendæ ad conſilium & iudicium duorum uel trium commendatariorum: ne fratres noſtri quibus dictæ commendæ committentur prætextu talium reparationum ita grauentur, quòd eas

ſoluere non poſſint. si quis autem huiuſmodi reparationes præter huius noſtri ſtatuti tenorem fecerit, de eis nullam ſatisfactionem ab ærario aut à fratribus habeat: quinimo impenſa eorũ qui eas fecerunt, factæ cẽſeãtur.

Cuius licentia cõmendæ locari debeant.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

5. STatuimus ut nullus frater ordinis noſtri cuiuſcunq; conditionis fuerit Prioratum, Baiuliam, cõmendam, domos, mẽbra, prædia, & alia bona quæcunq; noſtri ordinis illius adminiſtrationi cõmiſſa locare uel arrendare poſſit ſine licentia Magiſtri, quæ quidem licentia dari non poſſit, niſi pro tribus annis abſq; anticipatione pecuniarum, præterq̃ illis qui in conuentu ſunt, uel ad eum uenire uoluerint, qui fructus unius anni tantum anticipare poterunt, quod intelligitur elapſis mortuario & uacante.

Quibus cõmendæ locari non debent.

Idem Magiſter.

INsuper ea locare non poterunt potentibus 6.
dominis ecclesiasticis uel secularibus, neq;
etiam uniuersitatibus et collegijs, nec ipsi qui
ea conduxerint aut arrendauerit ius suæ cō-
ductionis & arrendamenti in tales personas
transferre. Qui cōtra fecerit, perdet annum
unum rei quam locauerit in fauorē nostri cō
munis ærarij, & locatio nullum effectum ha
bebit. Quas supra dictas cōditiones nomina-
tim in licentijs inseri mandamus.

De arrendamento cōmendæ nostri Cypri.

Idem Magister.

STatuimus ꝙ decedente arrēdatore seu cō 7.
ductore magnæ cōmendæ nostræ Cypri,
dicta cōmenda locari debeat alicui fratrum
nostrorum, aut alteri plus danti & offeren-
ti pro eo tempore & summa, quæ Magistro
& cōcilio uidebitur. Quicquid ex huius-
modi arrendamento procedet, ad
commune nostrum ærarium
pertinebit.

QVOD NON LICET FRATRIBUS TESTAMENTA CONDERE, HÆREDEM INSTITUERE, AUT LEGATA FACERE.

QVOD NON LICET FRA*tribus testamenta condere, hæredem instituere, aut legata facere.*

F. Hugo Reuel.

1.

OTVM *paupertatis id exigit, ut bonorum dispositio liberæ uoluntati non subiaceat.* Non *licet igitur, nec quoquo modo permittitur* Baiuliuis, Prioribus, Castellano Empostæ, Commendatarijs, *aut alijs ordinis nostri fratribus testamentum condere, uel hæredem instituere, seu legata facere. atq; etiam seruitoribus seu alijs aliquid elargiri,*

giri, nisi tantum eorum stipendia, ac debitorũ & creditorum declarationem redigere; & cum licentia Magistri de eorum moderata portione disponere.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

QVæ quidem portio non excedat sextã partem pecuniæ numeratæ aut bonorũ mobilium; deductis ex huiusmodi bonis omnibus debitis, & ære alieno tam nostri communis ærarij q̃ aliorum, ac creditis, quæ integrè reseruantur ipsi ærario. Huiusmodi uero licentia fratribus in conuentu decedentibus & non alijs per Magistrum concedi potest. Magister autem non nisi de licẽtia capituli generalis, aut in articulo mortis concilij completi, de aliqua parte mobilium suorum disponere possit. 2.

Nicolaus Lorgue.

NOn liceat cuiquam fratrum nostrorũ aliquẽ in sacri baptismatis fonte recipe 3.

re absq; sui superioris licẽtia, nisi baptizãdus esset filius Baronis aut maioris Domini.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

4. PRohibetur fratribus ordinis nostri cuiuscunq; conditionis fuerint seruum suum infidelem (idest non baptizatum) libertate donare absq; Magistri & capituli generalis licentia.

Quòd fratres non se intromittant in causis sæcularium.

F. Hugo Reuel.

5. INhibemus omnibus ordinis nostri fratribus ne quoquo modo de personis sæcularibus, quæ propter delicta sua hic in nostra iurisdictione capitis pœnam incurrunt, se intromittant, aut eis fauorem seu auxilium præstent uel dari procurent. Quinimo tales criminosi pro demeritis condemnandi & puniendi curiæ sæcularis iudicum libero iudicio permittantur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

NEq; etiam in causis ciuilibus eorundem 6.
sæcularium quoquo modo id fiat clam
uel palàm per se aut per alium. Qui contra
fecerit, grauiter plectatur ad arbitrium Ma-
gistri & concilij.

Quòd frat. nõ itercedat pro frat. deliquẽte.

F. Ioannes de Lastico.

STatuimus φ quotiescunq; iusticia de ali- 7.
quo fratre delinquente ministrari debet,
non liceat cuiq; fratrum nostrorum pro ipso
intercedere aut precari, donec sententia lata
fuerit. Tunc enim pro moderatione pœnæ cõ
demnati intercedere poterit. Is uerò ad quem
remissio pertinet pro arbitrio suo pœnam mi-
tigabit, aut exequi faciet.

F. Elionus de villa nouá.

NVlli fratrum nostrorum aut sæculariũ 8.
omnino liceat transportare aut ducere
extra conuentum aliquam equitaturam, nisi
de expressa licẽtia Magistri, qui cum probo-
rum consilio eam elargiri possit.

Quòd fratres iuramento uel confœderatione nemini se astringãt.

F. Remondus Berengarius.

9. NOn licet fratribus nostris aliquo pacto se homagio, cõfœderatione, uel iuramẽto alicuius, modo Hispaniæ aut aliter, sine Magistri seu Prioris & Castellani Emposlæ licentia adigere uel astringere: nec concilia siue conuenticula inire aut facere. Qui uerò contra fecerit pœna priuationis habitus plectetur, quẽ si recuperauerit, nihilominus decennio administratione commendæ seu Baiuliæ gaudere non possit.

Quòd fratres non acceptent res litigiosas.

Idem Magister.

10. PRohibemus ne fratres ordinis nostri aut Donati concessionem, donationẽ, uel cessionem rei litigiosæ à sæculari persona percipiant, acceptent, uel emant. Qui contra fecerit perdat habitũ, & si Donatus sit comitiua fratrum priuetur, & in carcerem trudatur.

Quòd fratres extra Prioratus uel commendas non uagentur.

F. Philibertus de Nilliaco.

PRohibemus quòd cōmendatarij et fratres ordinis nostri extra Prioratus, Castellaniam Empostæ, & cōmendas quarum obedientiæ suppositi sunt, nullo pacto exire ualeāt iniussu Magistri aut Prioris uel Castellani Empostæ aut cōmendatarij, quorum licentia id facere possint ad tempus, si necessitas aut utilitas Religionis impulerit, & non aliter. Nec Prioribus sine Magistri licentia aut eius locūtenentis extra Prioratum uel Castellaniam Empostæ exire licitum est, nisi negocio nostri ordinis arduo impellente, uel aliud graue urgeat, quod commodè aliter fieri nō posset. Nec cōmendatarius extra cōmendam recedere possit, nisi ueniat ad conuentum in seruitijs ordinis, aut fungatur officio legationis uel alterius cōmissionis Religionis, uel si tutè in cōmendis manere nequeat. Aliter facien- 11.

do perdat redditus cõmendæ durante tẽpore ſuæ abſentiæ,qui ærario applicentur.

De *fratribus uagabundis.*

F. *Antonius* Fluuianus.

12. PRæcipimus ut omnes commendatarij & fratres qui uagos Religioſos noſtros extra limites ſuæ obedientiæ abſq; ſuperioris licentia inuenerint,detineant, & in carcerem conyciant. Notificentq; Priori uel Caſtellano Empoſtæ,ut prouideant ſecundum ſtatutorũ noſtrorum formam tanq; de inobedientibus.

Quòd frat. nõ diſcedãt à cõuẽtu ſine licẽtia

F. Iacobus de Milly.

13. NOn licet,nec quoquo modo permittitur quibuſuis ordinis noſtri fratribus quacunq; dignitate officioq; fungẽtibus à conuentu abſq; expreſſa Magiſtri licentia in ſcriptis redacta clam uel palàm diſcedere. Si quis autem contra fecerit,eo ipſo abſq; alia monitione, uocatione aut citatione habitu, cõmendis, & beneficys priuetur.

Ne fratres occupent commendas.

F. Antonius Fluuianus.

STatuimus ꝙ si fratres ordinis nostri per uim atq; uiolentiam seu contra uoluntatē Magistri, Prioris, et Castellani Empostæ, uel fratris ad quē id pertineret, præsumant usurpare, occupare, & retinere cōmendas, membra, domos, & alia quæcūq; bona aut beneficia ordinis nostri, perdant habitum & carceri mancipentur. Quibus si de habitu gratia facta fuerit, Bauliā seu aliud regimen per decennium consequi non possint. Adijcientes ꝙ Prior, Castellanus Empostæ ad instantiā fratris cui cōmendæ, bona, uel beneficia occupata spectant, teneatur & debeat totis uiribus occupatorem expellere, & cōmendas aut beneficia in suam potestatem redigere, ac possessionē pacificā prouiso legitimè dare. Quòd si facere nequiuerint, ad hoc agendum brachium sæculare inuocare possint uterq; tam Prior, q̄ frater ad quem cōmendæ spectabūt, 14.

Id quoq; Prior exequi tenetur sub pœna priuationis unius cameræ, quam amittat, si authenticè cõstabit ea exequi neglexisse. Nihilominus quia in Prioratu Angliæ cõmendæ ordinis nostri pauca uel nulla fortalicia habent, quare uiolentia dari non potest: ideo Prior dicti Prioratus tenetur ad omnem requisitionẽ fratris prouisi per Magistrum & cõuentum dare possessionem pacificam commendæ uel beneficij de quo fuerit prouisus. Et si talis frater ostenderit authenticè requisiuisse occupatorem de habenda possessione et pariformiter Priorem, qui non obstãte instantia negligens fuerit in exequutione præmissorum, eo casu una suarum camerarum Prioralium priuatus censeatur, quæ quidem cameræ & cõmendæ per Magistrũ et conuentum concedantur fratri cuius cõmendæ occupantur.

Ne fratres impetrent literas cõmendatitias pro obtinendis cõmendis.

F. Elionus de Villa noua.

PRohibitum est sub inobedientiæ pœna ne aliquis frater cuiusuis conditionis fuerit literas cõmẽdatitias aut cõminatorias à quoq; impetret, ut cõmẽdas aut beneficia nostri ordinis illarũ uigore consequi aut obtinere possit seu quouis modo præsumat. Ab his tamen qui ordinem nostrũ professi sunt literas obtinere licitum est, quibus uirtus benemeritorũ cõmendatur, nec ex eorum repugnantia damnum sequi poterit. 15.

F. Petrus Daubusson.

FRater qui tales literas impetrauerit perdat ancianitatem per terminũ decem annorũ; facultas quoq; datur unicuiq; accusandi & probandi impune contra tales: ut ab insolentia fratres cohibeantur. 16.

Quòd fratres qui officia ordinis nostri exercent nauigia non arment.

F. Emericus Damboise.

STatuimus ꝙ de cætero nullus ordinis nostri frater cuiusuis gradus aut dignitatis 17.

existat, qui habeat curam & administratio-
nem iusticiæ, ut puta seneſcallus noster, Ca-
stellanus, officiales, & qui custodiunt bona
ordinis nostri quemadmodũ conſeruator ge-
neralis, Magiſter domus noſtræ, Receptor no
ster, cõmendatarij tercinalis, granarij, & ar
tilleriæ, & illi qui ab ipſis dependent per ſe
uel interpoſitas perſonas clam uel palàm uel
alio quouis quæſito colore, nauigia pro bello
Infidelibus inferendo ſiue curſu armare poſ-
ſint, aut in armamento per alios facto partici
pare, aut in armamẽtis iam factis perſeuera-
re ſub pœna amiſſionis officij; de quo statim
prouideatur, ac ſi tempus statutum tranſactũ
eſſet; atq; etiã confiſcationis pretij armamen
ti & lucri inde ſubſequuti in fauorem & cõ
modum nostri cõmunis ærarij, excepta tertia
prædictorum parte quæ accuſatori dabitur,
ſine aliqua diminutione uel remiſſione. Atq;
id ipſum statuitur de capitaneis galearum ac
ipſorum officialibus ſub eiſdem pœnis; ſi pro

cursu armauerint. Conceditur tamen ut pro societate triremium, & pro habenda aliqua noticia, aut urgenti necessitate uel negocio, si bergantinos aut fustas armauerint, id sine pœna & reprehensione facere possint. Si uerò fraudulenter aliquis tam frater q̄ sæcularis præsumpserit nomē suum in dicto armamento falsò imponere, ac prædictis officialibus clam participare, eandem confiscationis pœnam incurrat, & de falso puniatur, & tanquam periurus tractetur.

Quòd nemo ĩ couētu nauigia armare possit, nisi de Magistri et cōcilij licentia.

F. Baptista de ursinis.

SAncimus quòd triremes, biremes & alia cuiusuis generis nauigia à nullo siue fratre siue sæculari in conuentu nostro possint armari, nisi de Magistri & concilij ordinarij licentia. Qui cōtra fecerit nauigium perdat, quod cōmuni nostro ærario applicetur. 18.

De eodem.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

19. QVæ licentia in scriptis detur. Qui autẽ cum huiusmodi licentia armabũt præstare teneantur cautionem idoneam, ꝙ Christianos & bona eorum non molestabunt aut deprædabuntur. Fratres autem nostri hanc licentiam obtinere non possũt, nisi qui annos quinque in conuentu moram traxerint. Illi tamen qui in subsidium Religionis ex partibus occiduis uenire uoluerint, absq; licentia armare possunt.

F. CLAVDIVS de la sengle.

20. FRatres autem qui de licentia Magistri et concilij armauerint, ancianitate gaudẽt, ac si in conuentu residentiam facerent.

Non detur saluus conductus pyratis.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

21. PRohibemus ne de cætero concedatur saluus conductus pyratis, nisi per Magistrũ & concilium ordinarium & urgenti necessitate: aliter non. Nec etiam detur saluus con-

ductus fugitiuis, aut mercatoribus fallitis, nisi ex urgenti causa.

De inducijs non ineundis, nisi per Magistrum & concilium.

F. Baptista de Vrsinis.

AD scandala & damna quæ oriri possunt euitanda sancimus q̄ in ordine nostro non possint iniri, aut cōponi induciæ, uel pax cum Turcis, mauris, aut alijs īfidelibus, nisi duntaxat cum deliberatione Magistri et concilij completi. Quòd si aliter factum sit, penitus caducum censeatur. 22.

De Bōbardis et machinis nō extrahēdis.

Idem Magister.

STatuimus q̄ bombardæ, colubrinæ, machinæ, & artilleriæ bellorum usui aptæ, aut etiam pulueres & salpetræ cōmuni ærario spectantes nullo modo per quempiam ab insula nostra seu locis Religionis nostræ extrahi quauis de causa possint, et in alia loca transferri. Magister tamen & conciliū completū: 23.

ſi cauſa conueniens uidebitur,et neceſſitas urgeret:de taliũ trãſportatione et tracta decernere ſecundũ rerum ingruentiam poterũt.

Quòd frat.nõ ſe ĩmiſceãt bellis xpianorũ.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

24. STatuimus ꝗ fratres ordinis noſtri nõ implicent ſe bellis et gentibus armorũ Chriſtianorum adinuicem.Quod ſi quis cõmiſerit, habitum perdat, quẽ ſi de gratia ſpeciali recuperauerit,cõmendarum,bonorum,ac etiam beneficiorum noſtrorum adminiſtratione per decem annos priuetur,quã habere non poſſit, niſi decẽnio elapſo.Inhibentes Priori,& Caſtellano Empoſtæ ac commẽdatarijs ne dent licentiã fratribus ſe exercendi in bellis Chriſtianorum,niſi eis iniunctum eſſet à principe uel domino Prouinciæ, quia tunc licentiam concedere poſſunt. Attamen eo in caſu arma ſeu inſignia Religionis deferre non poßunt: sed ſi pro defenſione Religionis uel in comitiua Prioris talibus bellis ſe immiſcuerint,tũc

insignibus ordinis noſtri uti poſſunt.

Quòd nemo petat officiũ in concilio.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

PRohibemus fratribus ordinis noſtri ne de cætero ad petenda officia ad conciliũ accedant, nec Magiſter & concilium quemq; ad petitionem eorum admittant, ſed prout quempiam ad exercenda officia aptũ & idoneum cognouerint, ei dicta officia cõmittant. Si quis contra fecerit, toto eo anno nullum ordinis noſtri officium conſequi poſſit. 25.

Quòd nullus ſine habitu ambulet.

Idem Magiſter.

QVi ſine habitu ordinis noſtri ambulauerit, ideſt, qui crucem lineã ueſti ſuæ inſutam palàm & apertè nõ tulerit, pro prima uice condemnetur ad quarantenam, pro ſecunda ad carcerem turris per tres menſes, pro tertia habitu priuetur. 26.

Quòd nullus ferat cruces aureas.

Idem Magiſter.

27. PRohibemus ne quis fratrum nostrorũ de cætero cruces aureas ad figurã habitus nostri formatas collo appensas publicè deferat. Qui contra fecerit, eam crucem perdat, quæ nostro communi ærario applicetur, & pœna septenæ puniatur.

Quòd ante cõdemnationem nemo dicitur esse in iustitia, quo minus assequi possit commendas.

Idem Magister.

28. SI quis fratrum nostrorũ propter aliquod delictum, culpam uel negligentiam inquisitus, uel accusatus fuerit, nõ censeatur esse in iustitia quantum ad obtinendas commendas nostri ordinis, quæ ei contingere possent, nisi postq; pro eo delicto cõdemnatus fuerit, etiã si in carcere detineatur. Condemnatus autẽ durante condemnatione priusq; sit legitimè absolutus, uel pœnam sibi iniunctam cõpleuerit, nõ possit cõmendam, beneficium, aut aliud ordinis nostri officium consequi.

Quòd

Quòd frat. tumultus ĩ Albergijs nõ faciãt.

Idem Magister.

SI qui fratres nostri in Albergijs in quibus 29.
comedunt insolenter et ĩmoderatè se gesserint, tumultus concitauerint, ianuas, ostia, scamna, mensas, uel aliud quid simile fregerint, aut temerariè proiecerint puniantur pœna Magistro & concilio beneuisa usq; ad diminutionem ancianitatis inclusiuè. Si autem Pilerij famulos, pueros, aut seruos percusserint aut uerberauerint, si sine sanguine pro prima uice sint in quarãtena, pro secunda in turri per sex menses, pro tertia perdãt duos annos suæ ancianitatis. Si cum sanguinis effusione et uulnus sit leue, pro prima uice sint in turri per semestre, si uulnus fuerit graue & enorme perdãt ancianitatem.

De eodem.

F. Fabritius de Carreto.

STatuimus ꝙ nullus fratrum nostrorum 30.
præsumat secum ducere ad dictas Alber-

gias personas urbis, castelli, uel aduenas causa comedendi, nisi sint re uera & cum effectu sui seruitores, seruiendo continuè domi, et ibidem dormiendo, & habendo stipendium aut uestitũ à dicto suo patrono: aliàs à dictis albergijs eijciantur. Et simile uolumus obseruetur in domibus uenerabiliũ Priorum, Baiuliuorum, cõmendatariorum, & fratrum qui faciunt tabulas fratribus.

Casus per quos fratres habitu priuãtur.

F. Nicolaus Lorgue.

31. INdignum est ut qui sese grauissimo scelere inficiunt habitu ordinis nostri insigniti incedant. Qui ergo facinora quæ sequuntur perpetrarint, & de eis conuicti fuerint, habitu perpetuò priuentur. Hæreticus, sodomita, latro, fur, profuga ad infideles. Is quoq; qui uexillum seu stendardum ordinis nostri in bello infidelium explicatũ reliquerit. Qui deserit fratres in pugna. Qui castellum aut locum infidelibus dediderit, cõsultores quoq;

& conscij huiusmodi deditionis: quod tamen cognitioni Magistri & Procerũ reseruatur. Præterea, qui castellum situm in confinibus infidelium alio loco exierit q̃ porta. Qui etiã trina uice cœtum fratrum sponte sine licẽtia reliquerit, ut ad aliam se transferat Religionem, amplius in nostram nõ admittatur. Qui falsum testimonium tulerit. Qui aut equester aut pedester intenderit deprædationi in exercitio armorum habitum perdat, quem reassumere non possit ante unius anni lapsum. Frater etiam qui alium fratrem accusabit de aliquo casuum prædictorum, offeretq; se illud probaturum, si suam intentionem non probauerit, habitum perdat.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

FAlsarij quoq; literarum tam ordinis nostri q̃ aliorum, & qui de periurio conuicti fuerint habitu priuentur. 32.

F. Petrus de Corniliano.

FRater qui homicidium commiserit, habitu 33.

perpetuò priuetur, & carceri mancipetur: ne tantum facinus cæteri cōmittere præsumant, & nostrorum cœtus cōmilitonum pacificus & quietus reddatur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

34. QVi proditoriè, & ex occulto, uel consilio meditato alium fratrem uel sæcularem, quamuis leuiter uulnerauerit, habitu perpetuò priuetur.

De percussoribus.

Consuetudo.

35. SI frater alium fratrem percußerit, sit in quarantena, & si uulnerauerit ad sanguinem, excepto naso uel ore, perdat habitum. Et si nitatur percutere gladio aut lapide uel alio genere armorum, & tamen non percusserit, sit in quarantena.

De prouocatore ad duellum.

F. Fabritius de Carreto.

36. STatuimus quòd si frater alium fratrem scripto, internuncio, aut uerbo ad duellum

prouocauerit, siue diffidauerit, & alter acceptauerit, & ad locum assignatū uenerint, et sanguinis effusio fuerit subsequuta, etiam leuis, ambo sine aliqua remissione perpetuò habitu priuentur, & carceribus mancipētur. Si uerò sanguis eorum nō fuerit effusus, tantum ex eorum ancianitate dematur, quantū Magistro & concilio beneuisum fuerit in fauorem filiorum Arnaldorū. Si uerò unus prouocauerit, & alter nō acceptauerit, prouocator ad minus tres annos ancianitatis perdat.

De fratribus qui tumultus de die aut de nocte faciunt.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

STatuimus ꝙ frater qui contra fratrem aut alios in cōuentu uel aliјs locis insularum nostrarum quouis armorum genere diurnos aut nocturnos tumultus fecerit, perdat habitum. Si qui uerò noctu laruati aut dissimulato habitu uel cū armis lōgis hastatis, aut scloppis et secretis armis cooperti per turmas 37.

uel soli incedentes, uel per turmas sine armis longis reperti fuerint, sint in turri per sex menses.

De iuramentis.

Consuetudo.

38. SI frater palàm iurauerit, pro prima uice moneatur, pro secunda sit in septena, pro tertia in quarantena, pro quarta si in delicto perseuerauerit perdat habitum.

De blasphemis.

F. Petrus Daubusson.

39. STatuimus ꝙ qui sacratissimum Dei nomē, ac Beatæ Mariæ uirginis, & Sanctorum eius blasphemauerit, uel abnegauerit, pro prima uice sit in quarantena, pro secunda in turri per bimestre, pro tertia in carceribus ad ordinationem Magistri & concilij.

De iniurijs.

F. CLAVDIVS de la sengle.

40. FRater qui rixatus fuerit & calore iracūdiæ accensus alteri fratri iniuriosa uer

ba dixerit pœna quarantenæ puniatur: etiam si fateatur se mentitum fuisse, atq; eum pœnitere tales iniurias protulisse. Si uerò contumeliosè dixerit, eum mentitum fuisse, perdat duos annos ancianitatis. Si uerò infamiam irrogouerit, pœna erit arbitrio Magistri & cōcilij, quam statuent secūdum qualitatem personarum, & infamiæ. Si baculo, arundine, alapa, & his similibus fratrem percusserit, tres annos ancianitatis perdat.

De percussoribus sæcularium.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

STatuimus ꝙ quicunq; frater ordinis nostri baculo, ense, aut alio genere gladij personas sæculares ceciderit, aut uerberauerit, clam uel palàm, per se uel per alios turri coerceatur per bimestre. Si autem graue uulnus uel enorme intulerit, perdat ancianitatē: quam pœnam pariformiter incurrat, si bandulas, uel partialitates duelli pro quocunq; cæperit. Si uerò homicidium cōmiserit, habitu 41.

priuetur, quem nullo unq̃ tempore adipisci possit, sed perpetuo carcere teneatur. Ita ꝙ *propter hos casus nullo modo delinquentes possint poni in septena uel quarãtena, ꝙ si ponantur, nihilominus dictis pœnis plectentur.*

De *molestatoribus populi.*

F. Emericus Damboise.

42. Statuimus ꝙ *quicunq; ordinis nostri frater præsumpserit sine superioris licentia aut extra comitiuam alicuius* venerandi Baiuliui *uel pilerij aut anciani diurno tempore ad urbem accedere, sit in septena.* Si *uerò nõ inuitatus, & sine præfata comitiua absq; uoluntate patris familias domum quorumuis ciuium uel populariũ intrauerit, & eorum cõuiuijs, choreis, nuptijs, aut alijs negocijs intererit, perdat ancianitatem duorum annorũ in fauorem filiorum* Arnaldorum *sine spe ueniæ.* Si *uerò diurno uel nocturno tẽpore præfatorum subditorum nostrorum portis aut fenestris quouis modo uiolentiam fecerit, ultra*

præmiſſa ſit in aſpero carcere ad ordinationem Magiſtri & concilij, & accuſator poterit uti ſæcularium perſonarum teſtimonio. Eandem etiam ancianitatis pœnam incurrat, qui laruas ſeu camiſellas fecerit.

De eodem.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

SI quis uerò portas aut feneſtras noctu fregerit, uel eas muro uel cemento obturauerit, uel aliqua immunda materia obliuerit, aut lapidibus pulſauerit, perdat trium annorum ancianitatem. Relinquentes Magiſtri et cõcilij arbitrio ĩ eos, ſi uiſum fuerit, grauius animaduertere. Si autẽ ignem iniecerit et cõbuſſerit, habitu priuetur, ſi iniectus ignis nõ nocuerit, priuetur ancianitate triũ annorũ. 43.

Ne quis apponat manum ſpolijs aut iuribus ærarij.

F. Elionus de Villa noua.

BOna ſpoliorum fratrum noſtrorum pleno iure noſtro communi ærario ſpectant 44.

& pertinent. Ideo nulli licet, nec aliquo modo permittitur, nisi his qui authoritatem ab ærario habent sumendi, tractandi, aut capiendi pecuniam, uasa argentea, aurum, argentũ, iocalia seu quæcunq; alia bona fratrum decedentium. Qui contra fecerit, si quod captum fuerit, marcham argenti excedat, habitu priuetur: Si intra marcham dãnum fuerit, quarantenæ pœna plectetur. Pariformiter q manus responsionibus, & iuribus ærario, Magistro & conuentui pertinentibus, apposuerit, aut ea surripuerit, perdat habitum, et nihilominus quod subtractũ fuerit ex bonis delinquentis cõmuni ærario resarciatur.

Moderatio præcedentis statuti.

Idem Magister.

45. ET quia id rigidum seuerumq; nimium uidetur, ut pro quolibet excessu ultra marcham argenti Religiosus habitum perdat, cũ delicta circũstantijs plurimum grauẽtur, eius quoq; delicti qualitas sit considerãda, & ma

turo concilio ponderanda. Quotiescũq; igitur querela de damno ultra marcham argẽti per Magistrum fiet, primum querela ad conciliũ deferatur, ubi maturè delictum discutiatur. Attestationibus quoq; authẽticis et legitimis, uel rei & accusati confessione delictum innotescat, & causa querelæ lucidius appareat. Quibus peractis, in publica Assemblea iteratò querela fiat, & coram sgardio reo audito maturè & cõsultè agitetur, discutiatur, atq; delicti de quo fit querela, qualitate, circũstantijs quoq;, et rei seu accusati uita, cõditione, et conuersatione, meritisq; pensatis, & cum grauitate consideratis, iusticia æqua lance et statera administretur.

De occupatoribus arcium Religionis.

F. Deodatus de Gozono.

INsolentiam peruersorũ opprimere cupientes sancimus quod quicunq; frater ceruicem in superiorem erigens Castellum aut fortalicium contra superiorem uel Priorem et Ca- 46.

ſtellanum Empoſtæ rebellabit, tenebit aut oc cupabit, pœna habitus damnetur & in carcerem trudatur.

De concubinarijs.

F. Antonius Fluuianus.

47. Optima ratione ſancitum eſt, ut nullo pacto fratribus ordinis noſtri cuiuſuis fuerint conditionis liceat concubinas in propria domo aut extra habere, tenere, aut educare earumq; conſuetudine uti. Quòd ſi quis poſtpoſita bonæ famæ celebritate contrarium facere præſumpſerit, & publica laborante fama atteſtationibus fide dignis aut propria confeſſione hoc crimine conuictus fuerit, trina monitione à ſuperiore prius facta ut deſiſtat, & infamiæ delictum abijciat: ſi nihilominus quadraginta dies à prima monitione facta computandos contumaciter perſeuerauerit, ſi delinquens cõmendatarius fuerit, eo ipſo nulla alia ſolemnitate requiſita cõmendis priuatus cenſeatur. Si uerò frater cõ

uentualis eo ipso perdat ancianitatem, & ni-
hilominus tales conuicti in habitus priuationẽ
labantur, quem si recuperauerint, à die resti
tutionis habitus per decennium ad cõmendas
consequendas inhabiles reddãtur. Si uerò fra
ter obediẽtiæ fuerit, pariformiter omni admi
nistratione & habitu priuetur. Priores quoq;
& Castellanus Empostæ pari crimine conui
cti: & contra eos per Magistrum & conuen
tum modo quo supra prouiso: si contumaces
fuerint, priuationem Prioratuum & habitus
eo ipso incurrant, quemadmodum de alijs san
citum est.

De eisdem.

F. Philippus de Villers Lisleadam.

SI quis fratrum nostrorum natum sibi ex 48.
incestuoso cõplexu filium (quem ne inter
liberos quidem nominandũ leges uolunt) im-
pudenter agnouerit, & palàm quasi suũ alue
rit, suo familiari ac gentilicio cognomine im
posito, is nullũ unq; in ordine nostro officiũ,

beneficium,dignitatem consequi possit. Publicos autẽ cõcubinarios in nostro ordine (quos rectius incestuosos, adulteros, & sacrilegos dixerimus) ad susceptionem quorũcunq; bonorum,dignitatum,officiorũ,beneficiorum'ue inhabiles esse uolumus. Et si quid habent, illo à nobis non immeritò exutos, fratrum quoq; nostrorum numero eximendos decernimus. Publicum autem cõcubinarium intelligimus; non tantum (ut Canones uolunt) eum, cuius concubinatus per sententiam aut confessionẽ in iure factam seu per rei euidentiam, quæ nulla possit tergiuersatione celari, notorius est: uerum etiam eum, qui nullo hominum pudore, & spreto Dei timore professionis suæ immemor mulierem de incontinentia suspectam, aut infamatam tuetur, seu (ut dicitur) tenet alitq; , & cum ea simul habitans frequentem habet consuetudinem.

Casus quidam propter quos fratres incurrunt pœnam septenæ.

Consuetudo.

QVi non interest in Assemblea, qui recedit ab officio diuino, qui pro se ipso rogat, ut liberetur à iustitia, qui est in septena & surgens non reddit gratias, qui interrumpit sermones conciliariorum in concilio, qui comedit sine habitu: si fratres adinuicẽ calumniati fuerint, si superior de eis querelã fecerit, quilibet sit in septena. 49.

Casus quidam propter quos fratres incurrunt pœnam quarantenæ.

Consuetudo.

PRimò qui non obedit præceptis in factis armorum, non potest incurrere pœnam minorem quarantena. Qui aleas, aut ludum taxillorũ uel alios fortuitos pro denarijs exercent: Qui intromittunt se de officio alterius, pœnam quarantenæ incurrunt. Frater qui comedit in camera uel loco prohibito sine licentia, sit in quarantena. 50.

Forma executionis pœnæ septenæ.

Consuetudo.

51. FRater qui erit positus in septena septem diebus continuis ieiunabit, ac quarta & sexta ferÿs ipsorum septem dierum pane et aqua dũtaxat uesci debet, & illis diebus recipiat disciplinam hoc modo. Deposito pallio siue mantello, flexis genibus ante altare coram sacerdote ordinis nostri humiliter stabit, qui uirgã dossũ percutiens dicet Psalmũ. Deus misereatur nostri &c. Kirie eleison. Christe &c. Kirie. &c. Pater noster. &c. Vers. Saluum fac seruum tuum. Resp. Deus meus sperantem in te. Vers. Mitte ei domine auxiliũ de sancto. Resp. Et de Syon tuere eũ. Vers. Esto ei domine turris fortitudinis. Res. A facie inimici. Vers. Domine exaudi orationem meã. Res. Et clamor meus ad te ueniat. Oratio. Deus, cui proprium est &c. Postea uerò surget frater, & accipiens pallium siue mantellum, superiorem seu Baiuliuum osculabitur.

Forma

Forma executionis pœnæ quarantenæ.

Consuetudo.

SI uerò positus fuerit in quarantena, quadraginta diebus continuis ieiunabit, & quarta ac sexta ferijs dictorum quadraginta dierum pane & aqua tantũ uescetur, comedens in terra. Qualibet uerò quarta et sexta ferijs disciplinam suscipiet modo sequenti. Comparebit coram sacerdote omnibus uestibus nudatus & pedibus discalceatus, presbyteroq; dossum eius uirga percutiẽte, dicet: Miserere mei Deus &c. cũ orationibus prædictis. Qui ad septenam uel quarantenã condemnati fuerint, non debent recedere à suis domibus, nisi cum uadunt ad Ecclesiã, debent autem interesse omnibus officijs diuinis. Qui ad duas uel tres quarãtenas aut septenas cõdẽnati fuerĩt, unius tãtum quarãtenæ uel septenæ disciplinã suscipient. Si uerò erit iudicatus ad pœnã quarãtenæ et septenæ, patiatur disciplinã quarãtenæ tantùm: sed eo tẽpo 52.

re arma deferre nō poterūt, et ueste lōga cū chlamyde habitus nostri induti incedent.

De eo q ter ad turrim cōdēnatus fuerit.

F. Petrus Daubuſſon.

53. SAncimus quòd quicunq; frater, delictis suis ita exigentibus, ter ad turris carcerem condemnatus fuerit, priuetur ancianitate trium annorum, tamen pro delictorū qualitate moderatio pœnæ reseruatur arbitrio Magistri & concilij ordinarij.

De his q extra cōuentū habitū dimiserint.

F. Elionus de Villa Noua.

54. SI frater diabolico spiritu ductus, aut incōstantia motus extra conuentum propria auctoritate habitum nostri ordinis dimiserit, postea pœnitētia ductus ad ordinem reuerti uoluerit, tunc tutè & liberè in conuentum uenire, & hospitale infirmorū intrare possit. Cui Infirmarius de necessarijs prouideat do nec de illo per Magistrū et cōuentū super misericordia danda aut deneganda ordinatum

fuerit. Quòd si misericordiã non cõsequetur, eundi quò sibi placuerit facultas conceditur.

De obedientia.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Nihil est quod maiori cura et studio tuẽri debeamus q; obedientiam, qua sublata omnis societas dissoluitur. Itaq; maiorum nostrorum statutis adhærentes decernimus ut omnes & singuli fratres nostri cuiuscũq; sint gradus aut cõditionis iustis & honestis Magistri & superioris iussis, præceptis, ac mandatis nulla excusatione parere & obtemperare debeant. Quòd si frater in conuentu existens eorum mandato non obedierit, pro ea prima inobedientia pœnã septenæ subeat. Si secundo etiam obedire recusauerit, quarantena puniatur. Si uerò ita se cõtumaciter gesserit, ut tertiò iussus non pareat, habitu priuetur, quod ita intelligitur, si de eo querela post quodlibet iussum non impletum facta fuerit. Idem ordo seruetur extra cõuentum 55.

in Prioratibus. Pœna priuationis habitus Magistro et cõuentui semper reseruata: ad quos processus contra rebelles confecti à Prioribus mitti debeant. Præterea si quispiam fratrum nostrorum extra conuentum existens primo mandato Magistri & conuentus obedire noluerit, ubi primum de eius inobedientia & rebellione cõstiterit, absq; alia citatione, monitione, aut processu, nisi intra nouem menses à die intimationis mandati legitimas & sufficientes causas impedimenti miserit, habitu priuetur. Ad officium Priorũ & Castellani Empostæ & eorum locatenentiũ spectat executioni mandare in suis Prioratibus & Castellania Empostæ suis impensis sentẽtias, & ordinationes Magistri & cõuentus, capitulorum etiam generalium et prouincialium & alias prouisiones, mãdata, citationes, & rescripta omnia ipsius Magistri & conuẽtus, quæ pro publicis ordinis nostri negocijs facta fuerint, & ad eos directa: quæ autem

priuatorum negocia spectabunt, impensis eorum qui dictorum mādatorum executionem prosequentur. Quòd si requisiti id facere neglexerint, aut recusauerint, pro prima omissione seu recusatione, amittant fructus pro uno anno alicuius camerarum suarum Prioralium: si secundo, fructus duorum annorū: si tertio, fructus ipsius cameræ perpetuò applicentur nostro cōmuni ærario. Si uerò pertinaciter in ea negligentia & omissione perseuerauerint, Prioratu & omni administratione priuentur. Mandantes Receptoribus nostris in dictis Prioratibus et Castellania Empostæ, quòd si Priores uel Castellanus Empostæ dictas impensas facere recusauerint, ipsi supplere debeant de pecunijs nostri cōmunis ærarij, et de illis summis quas pro ea re exbursabunt, dictos Priores & Castellanū Empostæ in suis cōputis debitores scribere. Quòd si tales prouisiones, mandata & rescripta directa forent ad Baiuliuos, cōmendatarios &

alios fratres, pro prima omiſſione & recuſatione Baiuliuus & cõmendatarius priuentur fructibus unius anni Baiuliuatus aut cõmendæ: pro ſecunda duobus tertijs: pro tertia totis fructibus cõmendæ ærario applicandis: pro quarta cõmenda priuentur, de qua Magiſter & conuentus prouideant. Si uerò fuerit frater conuentualis, pro prima amittat unũ annũ ancianitatis, pro ſecunda duos, pro tertia tres, pro quarta in perpetuũ, niſi ſupradictis omnibus in cõmiſſione maior pœna imponatur: et nihilominus tenẽatur ad refectionem damnorum & intereſſe partium.

De malis adminiſtratoribus.

Idem Magiſter.

56. QVi Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, cõmendas, domos, aut alia bona ſuæ adminiſtrationi cõmiſſa culpa ſua aut negligentia deteriora fecerit, ſtatim ubi de dicta deterioratione conſtiterit Prioratu, Caſtellania Empoſtæ, cõmendis, officijs, & omni adminiſ-

ſtratione in perpetuum priuetur tanq̃ admi niſtrator inutilis & bonorũ noſtrorum diſſipator ſine ſpe alias conſequendi. Eadem pœna punientur, qui ſiluas ueteres (quas nemora alta uocant) cæciderint, præterq̃ pro reparatione cõmendæ et ædificiorum quorum curam habet, & pro moderato uſu domus in qua ipſe habitat, qui uſus ĩtelligitur de lignis ſiccis & fructum non ferentibus. Cæduas tamen ſiluas, quæ renaſcuntur & repullulãt, et ſtatis annis cædi ſolent, uti poterunt more regionis & loci in quo ſitæ ſunt.

De pœna eorũ q nõ ĩterſunt officijs diuinis. Idem Magiſter.

Fratres noſtri q diebus feſtis nõ interfuerint officijs diuinis ĩ Eccleſia noſtri cõuẽtus, & præſertim Miſſæ maiori, Veſperis, et proceſſionibus ſolemnibus, niſi legitimè impediti fuerint, ſeptenæ pœnam ſubeant. Qui uerò tempore celebrationis diuinorum officiorũ diebus feſtis in plateis, uel per uicos, aut etiã 57.

in alijs ecclesijs deambulātes reperti fuerint, quarantena puniantur.

Quòd fratres in iudicio nō utantur iniurijs.
Idem Magister.

58. P*Rohibemus fratribus nostris, ne coram Magistro & concilio, aut in quouis alio ordinis nostri tribunali uel coram quibusuis cōmissarijs inter litigandum se inuicem conuicijs, aut uerbis iniuriosis afficiant. Qui contra fecerit, si grauis iniuria fuerit, de causa cadat, ita ut eo ipso sine aliqua probatiōe aut allegatione in fauorē partis aduersæ cui iniuria illata fuerit, sententia feratur, & in carcerem turris conijciatur per sex menses: si uerò leuis, per tres menses tantum.*

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Appellatiõe fratrum ueniũt quicunque ordinem nostrũ professi sunt. 1.

Conuentus is esse intelligitur, ubi Magister uel eius locũtenens, Ecclesia, Infirmaria, & Albergia seu octo linguæ cõsistũt. 2.

ALbergia nomẽ familiare est Italis, Gallis, & Hispanis, quod hospitium significat, sicq; uocantur domus in quibus fratres nostri per nationes unà comedunt & congregantur. 3.

4. Pillerij uocantur octo Baiuliui conuentuales, capita & præsides, ac ueluti columnæ nationum: Nam columnas uulgus pillerios uocat.

5. Appellatione Bailiorũ siue (ut dicimus) Baiuliuorum comprehendũtur Baiuliui conuentuales & capitulares, Priores, & Castellanus Empostæ: Bailios autem antiqua Gallorum lingua dicebãtur domorũ aut aliorum prædiorũ præfecti uel administratores, unde cõmendæ à maioribus nostris bailiæ dictæ sunt. Bailias enim Galli etiã nunc uocãt prædiorum locationes uel ad certum tempus aut sub conditione concessiones.

6. Marescallus, qui Baiuliuus conuentualis est uenerandæ linguæ Aluerniæ, uocabulum est militare, quod Galli à Germanis acceptum usurpant, quo nomine Tribunos militum uocant.

Turcopolerius, Baiuliuus cõuentualis uenerandæ linguæ Angliæ, dicitur à Turcopolis, qui (ut in historijs bellorum à Christianis in Syria gestorum habetur) equites erant leuis armaturæ. 7.

Vbicunq; dicitur Cõcilium simpliciter et absolutè tam in statutis q; in libris Cãcellariæ, intelligi debet de concilio ordinario. 8.

Esgardium Gallica uox est, & significat rationem, considerationem ue, seu (ut ita dicam) respectum. Quod quidem Sgardium est antiquissimum & primum iudicium domus Hospitalis. 9.

Renfortium ex eadem lingua sumptum idem est quod corroboratio, uel (ut sic dicam) fortificatio: & inde Renfortium Renfortij, uidelicet corroborationis corroboratio. 10.

11. QVandocunq; de Prioribus tractatur, intelligitur etiã de Castellano Empostæ. Et de Prioratibus, de Castellania Empostæ.

12. ASsembleas Galli cõgregationes uocant, quo uerbo utimur, quando fratres nostri pro aliquibus rebus ad ordinem nostrum spectantibus unà conueniunt.

13. IN Assembleis Priorum extra conuentum tres saltem fratres præter caput & præsidem in conuentu recepti adesse debent,

14. APpellatione cõmendarum ueniunt Prioratus, Castellania Empostæ, Baiuliuatus, prædia, membra, domus, possessiones, & alia quæcunq; bona ordinis nostri.

15. VBi in statutis aut literis nostris fit mẽtio de beneficio, intelligimus de beneficio ecclesiastico curato uel sine cura.

MOrtuarij appellatione intelligũtur fru- 16.
ctus commendæ, qui colliguntur à die
obitus cõmendatarij ad proximum festum Na
tiuitatis sancti Ioannis Baptistæ.

VAcans in cõmenda accipimus pro fructi 17.
bus unius anni: qui, trãsacto mortuario,
nomine cõmunis ærarij colliguntur.

ARreragia sunt uetera debita, seu reli- 18.
quum debitorum.

VBicunq; loquitur de iuribus communis 19.
ærarij, intelligendum est de spolijs, mor
tuarijs, uacantibus, responsionibus, impositio-
nibus, pensionibus, passagijs, et arreragijs.

OB eiusmodi iura non soluta tantùm cen 20.
sentur fratres nostri esse debitores, ut
cõmendis & administrationibus quas possi-
dent priuentur, sine spe alias consequendi.

Pro alijs autem debitis nō censentur debitores cōmunis ærarij ad effectum prædictum, nisi prius legitime moniti fuerint per Receptores & Procuratores in Prioratibus, & in conuentu per Conseruatorem conuentualem, & pro illis condemnati, uel ea confessi fuerint.

21. C*Abimentum uocabulum est Gallicum à cabire, quod significat aliquid assumere, de quo qui se putat rationem probè reddere posse, sic uocatur cōmenda quæ fratri suo ordine conceditur.*

22. M*otitio, quod smutitio uulgo dicitur, etiā Gallica dictio est, & significat nominationem siue pronunciationem: nam ueteri Gallorum lingua motire idem est quod dicere, nominare, uel pronunciare. Eo utuntur fratres in linguis, cum declaratur cui cōmenda, cuius administratio uacat, concessa fuerit.*

PEr filios Arnaldos intelliguntur hi, qui novissime post alios ordinem nostrũ sunt professi, quasi tyrones. Quod quidem uocabulum (quod & ipsum Gallicum est) in terra sancta frequens & commune fuit: nam qui illic ex patribus Christianis nati erant, Polani dicebantur; qui uero in partibus citra marinis nati eò ueniebant, ab eis filij Arnaldi uocabantur. 23.

Linguas in ordĩe nostro uocamus natiões. 24.

Collecta est cum fratres unà congregantur, ad aliquid ad suam linguam uel Albergiam pertinens tractandum, à colligendis aut cogendis in unum fratribus dicta. 25.

Habitu priuatus, censetur priuatus omnibus cõmendis, beneficijs, & ancianitate, etiã si expressum non fuerit, & in carcere perpetuò detineri debet. 26.

tuebant. Nonnulli tamen eum nūmum à fratre Roberto de Iuli Magiſtro appellationem ſumpſiſſe arbitrantur, quòd ab eo inſtitutum putent, ut ſinguli gigliati ſingulis fratribus ſecunda Quinquageſimæ feria diſtribuātur, quod quidem minimè conſtat.

FLorenus Rhodius Aſpra Turcica uiginti continet, Aſprum unum denarios Rhodios ſexdecim: Floreni autem Rhodij tres, aſpra ſex, denarij octo, aureum ſolarem conficiunt. 32.

IAnneti etiam, nummi erant argentei, à Iano Rege Cypri, cuius nomine cudebantur, ut quidam exiſtimant. 33.

DEſpropriamētum eſt ueluti priuati abdicatio, cum fratres id declarant, quod in ſupellectili ac re domeſtica & familiari habent. 34.

35. FRatres qui in uia moriuntur ad conuentum uenientes, uel ab eo discedentes, in conuentu mori censentur.

F. Hugo Reuel.

36. FRater cui carnium esus propter delictũ est interdictus, pane & aqua tantummodo uesci debet.

F. Ioannes de Homedes.

37. VBi statuta loquũtur de Draperio, is intelligitur, qui nunc magnus Conseruator appellatur, qui Baiuliuus conuentualis est uenerandæ linguæ Aragoniæ, Cataloniæ & Nauarræ. Per Conseruatorem generalem, conuentualem intelligimus.

Idem Magister.

38. IN probationibus fratrum militum, appellatione parentum pater, & mater, aui, & auiæ paterni & materni intelliguntur.

F. CLAVDIVS de la Sengle.

Non intēdit, nec uult, neq; ordinat præsens capitulum generale, ut per huiusmodi renouationem, reformationem, & nouam statutorum æditionem superius descriptam aliquo modo, directè, uel indirectè, in genere, aut in specie dignitatibus et prærogatiuis alicuius cuiuscũq; gradus fuerit, derogetur, & præiudicetur. Nos igitur auctoritate capitulari fungentes & ipsi ordinationi firmiter inhærentes sancimus, decernimus, statuimus, ordinamus, & expressè declaramus ꝙ huiusmodi renouatio, ordinatio, et noua æditio Regulæ, statutorum, consuetudinũ & usuum ordinis nostri nullo pacto, quouis quæsito colore, præiudicium, damnum, alterationem, mutationem, uariationẽ, mutabilitatem generet, aut generare seu afferre qualitercunq; possit gradibus, ordinibus, sessionibus, præsidentiæ, auctoritatibus, prærogatiuis, præeminentijs Magistri, Ecclesiæ, Hosp

talitatis seu Infirmariæ, cõmunis ærarij, Baiuliuorum tam cõuentualium q̃ capitulariũ, Priorum, Castellani Empostæ, octo linguarũ, fratrum earum cuiuscunq; gradus fuerint, scilicet Militum, Capellanorũ, & Seruientiũ, ac Prioratuũ etiam collationibus atq; pactis, conuentionibus, & concordijs ratione dictarum collationum, de gratia per linguas, Prioratus, aut Castellaniã Empostæ, seu fratres earũdem cum Prioribus, & Castellano Empostæ ordinis nostri factis et initis. Quinimo dictæ præeminentiæ, prærogatiuæ & pacta super dictis collationibus Priorũ et Castellani Empostæ facta sint et esse intelligãtur, atq; remaneãt realiter & cum effectu in eo statu et qualitate, robore et uigore, quo erãt ante huiusmodi renouationem et nouam æditionẽ ordinatã sub hac expressa restitutione & intentione, ut prædictis propterea nullum generetur præiudicium.

QVAS quidem leges et statuta suprascri pta uenerandi Domini xvi. Capitulares accu ratè & diligenter legerunt, considerauerũt, & examinauerunt, eaq; tanq̃; Sancta & iu sta, ordiniq; nostro utilia & necessaria lau- dauerunt, approbauerunt, acceptauerunt, & confirmauerunt, atq; de nouo statuerunt, tu- lerunt, & condiderunt. Quorum nos senten tiæ & approbationi adhærentes eadem per præsentes approbamus, acceptamus, lauda- mus, & confirmamus, ac de nouo statuimus & condimus: deletis, reuocatis, cassatis, can cellatis et annullatis omnibus & quibuscũq; alijs statutis, esgardijs, & usibus in antiquis statutorum nostrorum libris et uoluminibus scriptis & contentis. Declarantes nihilomi- nus atq; statuentes per hanc renouationem priuilegijs & immunitatibus ordinis nostri, aut dignitatibus, ordinibus, sessionibus, præ- eminentijs, & prærogatiuis Magistri, Baiu- liuorum, Priorum, Castellani Empostæ, lin-

guarum et fratrum cuiuſcũq; gradus aut cõ ditionis fuerint nullo pacto præiudiciũ gene- rari. Vobis mandantes, & in uirtute sanctæ obediẽtiæ præcipiẽtes, ut dicta ſtatuta ſupra ſcripta & omnia in eis contenta perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruetis, illisq; fideliter pareatis, & obtemperetis, ac pro legibus habeatis & ſeruetis, & haberi & ſeruari curetis. In cuius rei fidem et te- ſtimonium bulla noſtra cõmunis plũbea præ- ſentibus eſt appenſa. Datum Melitæ in con- uentu noſtro durante Capitulo generali, Die xxiiij. menſis Maij Anno Domini Milleſimo quingẽteſimo quinquageſimo quinto.

F.M. Roias de Portalruuio, vicecãcellarius.

FINIS.

ROMAE, apud Antonium Bladum
Impreſſorem Cameralem,
Die 3. Auguſti. 1556.

AVSPICIIS AC IVSSV REVERENDISS. D.
F. CLAVDII DELA SENGLE,
ET TOTIVS SANCT. ORDINIS ASSENSV,
F. DIDACVS RODRIGVEZ DOCTOR
SVMMA DILIGENTIA
ÆDI CVRAVIT.

